

Prežihov

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XV

Ravne na Koroškem, 15. februarja 1978

Št. 3

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarn Ravne

Uredja uredniški odbor:
Alojz Janežič, Marjan Kolar,
Frančiška Korošec,
Ivanka Prisljan, Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

MESEC KULTURE

Običajni Prešernov in Prežihov kulturniški februar ima letos zaradi proslavljanja 100-letnice Zupančičevega rojstva še eno dimenzijo več. Vsa tri imena namreč pomenijo vrhove slovenske književnosti, in če jim dodamo še zaradi akcije tedna »Komunista« aktualizirano témo »družba in knjiga«, je morda iz obsežnega pojma kulture tokrat ustrezno izdvojiti literaturo nasploh ter leposlovje posebej.

Razmerja »bralec in knjiga«, »poceni knjiga« itn. ter v zvezi s tem pereča vprašanja knjižničarstva pa založništva so že našla svoj prostor v našem glasilu in ga še bodo v prihodnje. Zato mor-

da velja pobliže pogledati našo pripravljenost odpreti se knjigam ter usposobljenost dojemati umetniški jezik pa potrebo učiti se ga, da nam bodo knjige sploh lahko spregovorile.

Pozabimo za hip, kar sicer vsak od nas nosi še iz osnovne šole v spominu Prešernovih ter Zupančičevih verzov, in denimo, da dobimo prvič v roke prevode njihovih evropskih sodobnikov, vrstnikov po umetniški moči. Vprašanje:

Ali obvladamo splošno pesniško govornico tudi brez pomoči učiteljev slovenščine do te mere, da lahko sami iz knjig pretočimo vase žlahtne podobe, občutja in misli? Ali ni z nami, brž ko vzame-

mo v roke katerokoli pesniško zbirko, podobno kakor z laikom, če mu ponudimo npr. tehnični članek, poln formul in tabel, bilanco ali osnutek resolucije kakšnega pomembnega družbenega načrta? In če se res počutimo približno tako, ali ni to resen opomin, da moramo nekaj storiti zase, za obnovo svojega besednega in literarnega instrumentarija? Ali ni zelo verjetno, da bi — dvakrat, trikrat zrelejši kot na lastni šolarski stopnji — pri »že znanih« Prešernu, Zupančiču in Prežihu odkrili dvakrat, trikrat večje bogastvo, kot pa smo mu v telečjih letih bili dorasli?

Verjamem, da bi, verjamem pa tudi, da je le tak osebni pristop

do leposlovja (po)ustvarjalen ter zato osvetočujoč in ploden. Če pa že uspemo vzpostaviti ta stik na področju besedne umetnosti in se hkrati zavemo, da so vse umetnostne zvrsti med seboj sorodne, se s tem odpiramo še gledališču, filmu, likovnim stvaritvam in glasbi. Na ta način pa tudi storimo prvi korak od posameznega k splošnemu, od naših treh reprezentativnih besednih umetnikov pa k vsej umetnosti in kulturi.

In če se na to pot ne bomo podali samo februarja oziroma ne le ob velikih kulturnih prireditvah, tedaj bodo letošnje februarске in druge svečanosti dale lepe plodove nam in družbi.

Marjan Kolar

Proizvodnja Slovenskih železarn v decembru in izvršitev letnega načrta proizvodnje

Decembra je bilo največ zunanjih vplivov, ki so motili redno delo in splošno izvrševanje letnega plana proizvodnje ter s tem tudi poslovni uspeh. Pomanjkanju tekočega plina, propan — butan, so se pridružile redukcije električne energije. Ustavitvi proizvodnje na elektro pečeh je sledilo tudi omejevanje dela drugih proizvodnih obratov. Kljub takemu stanju je bila dosežena doslej najvišja mesečna blagovna proizvodnja v železarnah in seveda tudi v SOZD SŽ, saj znaša skupno le nekaj manj kot 72.000 ton.

Že oktobra sem navedel, da so imeli rekorden dosežek blagovne proizvodnje v Železarni Jesenice, decembra so prekoračili prvič 40.000 ton in izdelali še za okoli 4,4% več kot v oktobru. V Železarni Štore so imeli novembra izjemen dosežek, saj so prekoračili linearni mesečni plan proizvodnje za 14%, decembrskega so pa presegli za 23%. Razumljivo je neposreden odraz dobre proizvodnje za prodajo tudi ugodna realizacija vrednosti prodanih proizvodov, ker je poprečno načrtovana mesečna presežena za 11%.

Plan proizvodnje surovega železa so izvršili na Jesenicah 111% in v Štorah 101%, tako da je skupna mesečna izvršitev 108%. Letni plan je bil s tem dosežen 90% in je bila proizvodnja surovega železa nižja kot leta 1976 na Jesenicah in v Železarni Štore. Nižja proizvodnja je bila predvsem za lastne potrebe. Prodajo imajo

samo v Železarni Štore in so letni načrt izpolnili in celo presegli za 11%.

Proizvodnja surovega jekla je bila decembra pod načrtovanim mesečnim poprečjem in je znašala zaradi redukcij električne energije 97% načrta. Proizvodnja SM peči je bila 3% nad načrtovano količino proizvodnje, na elektro pečeh je pa zaradi redukcije zaostala v vseh treh železarnah in je bil mesečni načrt skupno izvršen le 92%. Letni plan je tako dosežen 96% in je letna količina samo nekaj manj kot 2.000 ton večja od dosežene leta 1976. Več kot leta 1976 so proizvedli samo v Železarni Ravne, kjer so dosegli doslej svojo največjo letno proizvodnjo in prekoračili prvič 200.000 ton.

Zaradi izjemno visoke blagovne proizvodnje v decembru je tudi letni zaostanek manjši, kot smo pričakovali in znaša okoli 12.800 ton ali manj kot 2%. Železarni zaostajajo okoli 9.300 ton, kar je samo nekaj več kot 1%, zaostanek predelovalcev je v skupnem rezultatu okoli 0,5%, v izvrševanju njihovega letnega plana pa pomeni to okoli 9%. Čeprav predelovalci v decembru niso dosegli mesečno načrtovane proizvodnje, je bila izdelana količina tretja mesečno dosežena v letu 1977. Kot rečeno, znaša zaostanek za letnim planom 9% in so samo v Tovilu dosegli in presegli načrt, je pa skupna proizvodnja skoraj enaka

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš Prežih

(Nadaljevanje s 1. strani)

kot leta 1976. Manjšo proizvodnjo kot v prejšnjem letu so imeli samo v Plamenu.

Čeprav nam podrobnejši pregled blagovne proizvodnje še ne daje prave slike o izvrševanju pogodbenih dobav ob koncu leta, je zanimivo pogledati, kakšna je bila proizvodnja po posameznih skupinah izdelkov, podatki veljajo za vse tri železarne.

Surovega železa za Železarno Štore poslali kupcem 11% več, kot so načrtovali. Toplo valjanih izdelkov je bilo sicer 3% manj kot leta 1976, vendar 5% več, kot je znašal letni načrt. Polizdelkov je bilo prodanih okoli 7.000 ton ali 29% več kot je znašal načrt, kar se pa ne nanaša samo na medsebojno oskrbovanje, temveč pretežno na potrebe drugih kupcev.

Valjanih profilov je bilo izdelanih tudi nekaj več kot 7.000 ton nad planom in okoli 11.500 ton več kot leta 1976. Valjane žice za prodajo je bilo proizvedene skoraj 2.000 ton več, kot je znašal načrt. Zaradi rekonstrukcije žične valjarne na Jesenicah je bila pa realizirana proizvodnja za prodajo komaj polovico proizvodnje iz 1976 leta, kar daje obrazložitev za težave z oskrbovanjem.

Pri debeli pločevini je bila načrtovana prodaja presežena in je odprema na nivoju količine iz prejšnjega leta. Pri proizvodnji srednje in tanke pločevine ni bil dosežen letni plan in znaša zaostanek 10%, dobavljena količina pa komajda odstopa od dobav iz leta 1976. Zaostanek v tanki in srednji pločevini gre delno tudi na račun prodaje toplo valjanih trakov, katerih so prodali precej več, kot so planirali.

Kovanih izdelkov je bilo proizvedenih 2% nad načrtovano količino in 8% več kot leto poprej.

Vlečenega, brušenega in luščenega jekla je bilo izdelanega 99% načrta in 4% več kot leta 1976. V Železarni Ravne niso dosegli načrtovane količine, čeprav je bila proizvodnja kar za 30% večja kot leta 1976. Izvršitev plana znaša v Železarni Jesenice in v Železarni Štore po 101%.

Plan blagovne proizvodnje vlečene žice je bil dosežen 93% in je zaostanek 3.500 ton kar občutna količina.

Največji zaostanek je pri hladno valjanih trakovih zaradi uvažanja nove hladne valjarne Železarne Jesenice. Zaostanek za planirano količino znaša okoli 30.000 ton.

Sorazmerno slabe količinske rezultate kaže tudi proizvodnja livarn. V jeklolivarni Železarne Ravne so izvršili le 83% letno načrtovane proizvodnje za prodajo zaradi neugodne sestave naročil, je bila pa prodaja daleč boljše. Visoka prekoračitev načrtovane proizvodnje jeklolivarne Železarne Jesenice je zbirni rezultat načrtovane količine skoraj izravnala, tako da znaša zaostanek komaj 100 ton.

V livarni sive in nodularne litine Železarne Štore znaša izvršitev letnega plana 93%. Proizvodnja strojne litine je bila izvršena z 88% in nodularne litine celo samo z 80%.

Proizvodnja vzmeti v Železarni Ravne je bila dosežena 84%. Proizvodnja žičnih izdelkov Železarne Jesenice je bila dosti uspešna in znaša izvršitev plana 102%.

Proizvodnja strojev in strojnih delov je bila dosežena v Železarni Ravne 100%, v Železarni Štore pa 75%.

Proizvodnja konfekcioniranih izdelkov je bila v Železarni Jesenice presežena za 77% načrtovane količine.

Plan proizvodnje pnevmatičnih strojev v Železarni Ravne so dosegli 88% in proizvodnje rezilnega orodja 76%.

V Železarni Štore so načrtovali letno proizvodnjo 4.000 traktorjev, izdelali so jih pa 1.303.

Podani pregled precej pokvari prvi vtis o izvrševanju letnega plana blagovne proizvodnje. Razvidno je, da so največji zaostanki planirane proizvodnje v novih obratih, ki še uvajajo proizvodnjo in v nekaterih obratih finalizacije iz novejšega obdobja v železarnah.

Med predelovalci so decembra razen v Žični Celje ostali izvršili in presežli mesečno načrtovano količino. Kot rečeno, razen v Tovilu, ostali zaostajajo za letnim načrtom. V Plamenu Kropa so izvršili letni plan 95%, v Verigi Lesce je izvršitev 89% in v Žični 88%.

Izvršitev je sorazmerno ugodna pri nekaterih vrstah vijakov in zakovic, slaba pa pri maticah in žičnikih. Slaba je izvršitev pri verigah, med katerimi so šle nekatere zopet dobro v prodajo, ravno tiste, ki težinsko največ pomenijo, pa slabo.

Slabe možnosti prodaje so bile predvsem za sita in trakove, medtem ko je bila ugodnejša prodaja pletiv, nekaj manj pa za vzmeti in varjene mreže.

Pri predelovalcih so proizvodni rezultati predvsem odraz tržnih možnosti na domačem trgu in mogoče še močnejše odraz možnosti izvoza, ki je bil usmerjen na odrejena tržišča.

Skupen izvoz proizvodov SOZD SZ leta 1977 je bil za 11% nižji od dosežene vrednosti leta 1976 in 31% nižji od izvožene količine izdelkov v predhodnem letu.

Letno načrtovani vrednosti izvoza so se približali v Železarni Ravne na 2% in v Plamenu za 10%. Več kot leto poprej so izvozili v Železarni Ravne in v Tovilu, skupno je bila vrednost izvoza 24% pod načrtovano vrednostjo za leto 1977.

Decembrski rezultat vrednosti eksterne realizacije je bil zelo ugoden in je tudi popravil zbirni rezultat za celo leto na 95% izvršitve plana. Pregled blagovne proizvodnje za leto 1977 nakazuje že tudi rezultate izvrševanja plana vrednosti prodaje, ki so: za Železarno Jesenice 92%, za Železarno Ravne 102%, za Železarno Štore 87%, Plamen 105%, Tovil 142%, Veriga 106% in Žična 98%. Ti podatki kažejo, da so bile dosežene pri večini delovnih organizacij boljše poprečne vrednosti prodaje od načrtovanih, kar daje za splošni poslovni uspeh dovolj osnov za pričakovanje ugodnih rezultatov.

Gotovo vas bo zanimalo ob koncu preteklega leta tudi, kakšen je končen rezultat medsebojnega oskrbovanja.

Železarna Jesenice je dobila specifikacij za 17.400 ton dobav in od tega so dobavili okoli 13.500 ton. Pretežen del zaostankov se nanaša na valjano žico. V Železarni Ravne so dobili specifikaci-

je za 20.300 ton dobav, dobavili so 20.700 ton. Zaostankov nimajo. V Železarni Štore so dobili specifikacij za 3.740 ton dobav, dobavili so 3.288 ton, glavni zaostanek je pri dobavah za Plamen.

Gospodarsko leto 1977 je za nami in zbrani so prvi rezultati dela. Med nalogami, ki smo si jih zadali, je tudi produktivnost, ki je gotovo višja kot leta 1976, saj je število zaposlenih naraslo za 3% proti poprečju iz leta 1976, količina blagovne proizvodnje za 7% in vrednost za 17%. Prave podatke bomo imeli šele ob zaključnih računih, ki nam bodo čez dober mesec dni pokazali tudi vse poslovne rezultate našega dela v preteklem letu.

Sedaj smo že v novem gospodarskem letu, sredi prvega meseca, torej v prehodu v leto, ki na

splošno ne bo lažje, kot je bilo preteklo, gotovo pa z ugodnejšimi proizvodnimi pogoji za Slovenske železarne, kot je bil vstop v leto 1977.

Stanje na svetovne trgu s proizvodi železarstva ni prav nič boljše, kot je bilo. Oskrba z osnovnimi surovinami daje po moji oceni ugodnejše pogoje kot ob vstopu v leto 1977, cene seveda rastejo. Oskrba z energijo bi morala biti letos boljše. Utečenost novih obratov je bistveno napredovala, in kar potrebujemo, so predvsem naročila, da bi lahko zasedli čim več razpoložljivih zmogljivosti. Potrebujemo pa predvsem tudi veliko volje, delovne discipline in zagnanosti za izvršitev planskih nalog in za zadovoljitev naših kupcev.

Milan Marolt, dipl. inž.

Sprejetih več pomembnih odločitev

Delavski svet železarne je na zadnji seji 20. januarja letos razpravljal o zelo široki problematiki. Sprejel je nekaj pomembnih odločitev, ki jih v nadaljevanju posredujemo s kratkim komentarjem.

Potem ko je na predhodni seji sklepal o pristupu Železarne Ravne k samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino SRS, je tokrat imenoval dokončno sestavo delegacije, ki bo delovala v sklopu delegacije Slovenskih železarn za konferenco prve enote te skupnosti. V delegacijo so imenovali: Ferdo Gnamuš, vodja prodaje TOZD komerciala za vodjo delegacije, za člane pa: Betka Krauberger, vodja službe za uvoz, Stanko Kovarčič, vodja jeklarne I, Drago Pečnik, vodja obrata v TOZD rezalno orodje, in Janez Pačnik iz delovne skupnosti za finance in računovodstvo.

Delavski svet je na tej seji poslušal tudi poročilo komisije za uresničevanje zakona o združenem delu. Ta komisija s svojimi devetimi podkomisijami za posamezna področja že več kot pol leta aktivno deluje. Njena primarna naloga je delovanje pri kretanju novih samoupravnih splošnih aktov oziroma dopolnitvi že obstoječih splošnih aktov za uskladitev z zakonom o združenem delu in političnimi stališči, zlasti stališči sindikatov do posameznih vprašanj.

Na predlog te komisije je delavski svet sprejel okvirni kratkoročni program aktivnosti sprejemanja samoupravnih splošnih aktov za prihodnja dva meseca. Kljub temu, da so roki za sprejem posameznih aktov zelo kratki, jih glede na zakonske roke, ki odražajo, da je treba zakon o združenem delu čimprej uresničiti, moramo realizirati. Tu gre zlasti za vprašanja dohodkovnih odnosov in svobodne menjave dela, ugotavljanja in delitve sredstev za osebne dohodke.

Izhajajoč iz dogovorjenih rokov je delavski svet razpisal referendum, na katerem delavci železarne odločajo o sklenitvi samoupravnega sporazuma o skupnih

osnovah in merilih za delitev OD in drugih osebnih prejemkov v Železarni Ravne. Obenem pa je referendum razpisan tudi za sklepanje samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenske železarne. Delavski svet je imenoval tudi komisijo za izvedbo referenduma z nalogo, da imenuje odbore za izvedbo referenduma v tozdih in delovnih skupnostih. Na tej seji je delavski svet potrdil tudi idejno zasnovano izgradnjo in finančno kvantifikacijo izgradnje počitniško rekreacijskega centra Portorož in turistično rekreacijskega središča Ivarčko jezero. Skladno s tem sklepom bodo finančne službe iskale ustrezne bančne kredite. Ob tem pa bi morali za projekt Portorož imeti vsaj 50 odstotkov lastnih sredstev, za projekt Ivarčko jezero pa vsaj 20 odstotkov lastnih sredstev. Realizacija tega sklepa je odsev dolgoletne zahteve delavcev železarne, izražene tudi na zborih delavcev in na sindikalnih konferencah, po kateri bi morali bolj prisluhniti željam po zagotovitvi možnosti za aktivno rekreacijo.

K izgradnji počitniško rekreacijskega centra Portorož bi pristopili v letošnjem letu. Center bi se nahajal na istem mestu kot sedanji dom v Portorožu, s tem da bi odkupili nekatere sosednje objekte in zemljišča, zlasti sosednjo avtoservisno delavnico, ki bi jo porušili in s tem pridobili 1500 kvadratnih metrov površine. Postopoma bi tudi stari objekt porušili in zgradili novega, tako da bi v končni fazi izgradnje imeli v objektu 250 ležišč in ustrezne kuhinjske ter rekreacijske kapacitete. Že v letošnjem letu bi povečali kapaciteto za 60 ležišč ter odkupili in porušili servisno delavnico ter pripravili zemljišče za nadaljnjo gradnjo. V prihodnjem letu bi zgradili novo kuhinjo z bivalnimi prostori za osebje ter povečali kapaciteto ležišč za 60 postelj, v letu 1980 pa še za nadaljnjih 60 ležišč. Leta 1981, ko bi naj bil rekreacijski center dokončno in v celoti urejen, bi tudi porušili stari del sedanjega počitniškega doma in obnovili novi

V dolino

del ter dokončno uredili rekreacijske površine in okolje s parkom.

Po načrtih bi turistično rekreacijsko središče Ivarčko jezero pričeli urejati v letošnjem letu. Sanirali bi jezero in uredili okolico, v prihodnjem letu pa bi dokončali tudi planirani turistično rekreacijski objekt in dokončno uredili vse ostale površine. Poleg tega bomo že v tem letu, kar je morebiti za večino še najbolj zanimivo, pričeli z izgradnjo štiri-steznega kegljišča, s stezami za bowling. Kegljjišče bo zgrajeno ob domu telesne kulture na Ravnah.

Delavski svet je na tej seji razpravljal tudi o pristopu temeljne organizacije stroji in deli k samoupravno organiziranemu združenju Mašino-Savez iz Beograda. Podal je soglasje k pristopu in soglasje k imenovanju delegatov in njihovih namestnikov v skupščino te poslovne skupnosti, ki združuje proizvajalce orodnih strojev za obdelavo kovin, lesa in plastičnih mas Jugoslavije. Za delegata sta bila imenovana Jože Geršak, podpredsednik poslovnega sveta, in Jože Potočnik, ravnatelj TOZD stroji in deli, za njuna namestnika pa Gvido Kacl iz komercialne in Jurij Pratkanar iz službe za razvoj.

Med ostalimi pomembnimi zadevami je delavski svet obravnaval tudi osnutek samoupravnega sporazuma o enotnih načelih reševanja stanovanjskih razmerij v železarni, sprejel osnutek ter ga kot predlog posredoval v razpravo in sprejem vsem delavcem tozodv in delovnih skupnostim. Sprejem na zborih je predviden za drugo polovico februarja, ko bodo delavski sveti temeljnih organizacij predlagali tudi obravnavni in sprejem pravilnika o stanovanjskih razmerjih kot izvedbenega akta. Razprava je pogojena tudi s sklepom koordinacijskega telesa, ki je pripravljalo splošne akte s področja stanovanjskih razmerij. Po tem sklepu je treba ob razpravah o novem sistemu zlasti v zvezi z dodeljevanjem stanovanj delavcem predstaviti poizkusni izračun po starem in obenem po novem točkovnem sistemu za sto prosilcev stanovanj.

V Železarni Ravne nočno delo žensk nikoli ni zavzelo večjega obsega, vendar je ta problem še vedno prisoten in je delavski svet

o tem razpravljal tudi na tej seji. Pred leti se je število žensk, ki delajo tudi ponoči, povečalo v nekaterih sredinah, zlasti na delovnih mestih žerjavistov, brusilk, pulistik itd. Razlog je bil v tem, da je izredno veliko žena prošlo za zaposlitev, kajti v občini Ravne je bilo pred časom zaposlenih le okoli 26 odstotkov žena.

Dela, ki jih žene trenutno opravljajo, v glavnem niso težka, niti niso pri delu izpostavljene posebnim, zdravju škodljivim vplivom. Ženske še zlasti delajo v postaji prve pomoči, kemijski službi, kot kuharice ipd. Sedaj njihovega števila ne večamo, vendar ga tudi ni mogoče ukiniti.

Program postopnega zmanjšanja ali ukinitve nočnega dela žensk za obdobje 1972—77, ko je na nočni izmeni delalo še 49 žensk, predvideva ukinitve nočnega dela. Že v tem programu pa je navedeno, da nočnega dela ni mogoče povsod naenkrat ukiniti. V tem času smo ukinitve nočno delo na delovnem mestu žagar, skladiščnik in garderoberka, in to za skupaj 10 delavk. Zmanjšali smo tudi število žerjavistk z 9 na 6 ter brusilk s 6 na 5. Število bolničark je ostalo nespremenjeno, prav tako število dispečerk, analitikov in spektroskopikov. Nespremenjeno je ostalo tudi število vratarok — 4 v TOZD rezalno orodje. TOZD rezalno orodje je v preteklem letu zaprosil za odobritev nočnega dela žensk sam, kot je to počel že pred integracijo z ostalim delom železarne.

Delavski svet je ugotavljal, da je program postopnega zmanjšanja in ukinitve nočnega dela izvajen v okviru objektivnih možnosti. Nočno delo žensk je bilo ponekod odpravljeno, ali je bilo zmanjšano število delavk v nočnem delu, zlasti na tistih delih, kjer jih je bilo zaradi narave dela potrebno zamenjati v moškimi delavci. S programom prevzete obveznosti pa nismo izvršili v TOZD jeklovlek. Sekretariat za delo se ob tem zaproša, da v letu 1978 dovoli nočno delo žensk na tistih delih, za katera smo zaprosili 30. 12. 1977.

Po opravljenem javnem razpisu je delavski svet na tej seji na predlog razpisne komisije imenoval ravnatelja Šolskega centra Ravne na Koroškem. Dosedanji ravnatelj je invalidsko upokojen. Za novega ravnatelja je imenovan prof. zgodovine in samoupravljanja s temelji marksizma Janez Berglez. Imenovanje je izvršeno s 1. 2. 1978 za mandatno dobo štirih let.

V začetku marca bodo v temeljnih organizacijah in v družbenopolitičnih skupnostih volitve delegatov v skupščine samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti. Da bi bile priprave in izvedba volitev v delovni organizaciji v roku in ustrezno izvedene, je delavski svet imenoval koordinacijsko komisijo v sestavi: Anton Polanc, Rudi Lepej, Franc Tušek, Jože Jurak, Rudi Lenassi, Franc Leskošek in Ivanka Prisljan. Komisija ima nalogo, da skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami v delovni organizaciji in občinsko koordinacijsko komisijo poskrbi za pravočasno ureditev vseh predvolilnih postopkov ter koordinira s samo izvedbo volitev.

Na predlog Gospodarske zbor-

nice Jugoslavije je delavski svet razpravljal in sprejel samoupravni sporazum o reguliranju medsebojnih odnosov med proizvodnjo, potrošnjo, prometom, in merila za samoupravno urejevanje cen za proizvode plemenitih jekel. Gre za pogojen sklep, veljaven šele takrat, ko sporazum sprejmejo vse temeljne organizacije s področja metalurške proizvodnje in TOZD komerciala. Pogojni sklep je bil sprejet zaradi tega, ker je bil rok za podpis sporazuma pri Gospodarski zbornici določen že za 24. januar in v tem času nismo uspeli organizirati širše razprave. Predlog sporazuma smo v železarni prejeli šele 11. januarja.

Na predlog delovne skupnosti za finance in računovodstvo je delavski svet tudi sklenil, da se iz združenih sredstev sklada skupne porabe Železarne Ravne pri Koroški banki Slovenj Gradec namensko vročijo sredstva v višini 10 milijonov din za dobo 11 let po 2-odstotni obrestni meri. Po preteku 10 mesecev se na vročena sredstva, oplemenitena za bančna sredstva, najame dolgoročni kredit v znesku 17.500.000 din za dobo 10 let po 4-odstotni letni obrestni meri. Kredit se bo plačeval iz tistega dohodka, tistega dela, ki je namenjen za stanovanjsko gradnjo. Po potrebi se lahko na kreditni znesek najame premostitveni kredit ali pa izda menice, avalirane pri področni banki. Z navedeno vročitvijo bi pridobili finančna sredstva za nakup približno 35 ali 40 novih stanovanj.

Delavski svet je na tej seji obravnaval tudi prošnjo Šolskega centra Ravne na Koroškem za brezplačen odstop osnovnih sredstev. Gre za pisarniško opremo, mize, omare ipd., ki jo je Šolski center prejel na reverz ob izselitvi iz stare v novo upravno zgradbo železarne. Gre za rabljena in v celoti amortizirana osnovna sredstva, ki po reorganizaciji in delitvi premoženja niso mogla biti razporejena med temeljne organizacije. Zaradi tega je sklep o brezplačnem odstopu mogel sprejeti edino delavski svet delovne organizacije.

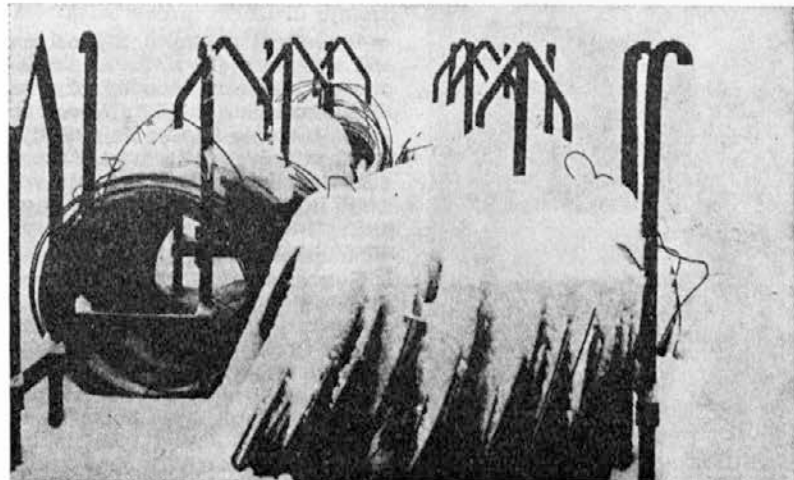
Na 5. seji je delavski svet postavil zahtevo, naj center za samoupravo planira delo samoupravnih organov. Na osnovi tega sklepa in določil poslovnika za delo samoupravnih organov je center v preteklih dveh mesecih dvakrat zahteval od določenih služb, ki običajno nastopajo kot predlaga-

telji samoupravnim organom, da pisмено sporočijo, katere zadeve bodo predložili samoupravnim organom v razpravo in sprejem, in v katerih rokih. Brez tega v centru za samoupravo dela samoupravnih organov ni mogoče načrtovati. Odziv služb je bil minimalen, saj se je odzvala samo kadrovska služba. V tej situaciji je seveda planiranje nemogoče. Bilo pa je generalno dogovorjeno, da se delavski sveti temeljnih organizacij sklicujejo praviloma med 15. in 20. v mesecu, delavski svet delovne organizacije pa med 20. in 25. v mesecu. Pred sejami delavskih svetov naj bi se praviloma sestali njihovi kolektivni izvršilni organi, ki pa se sicer sestajajo tudi po potrebi glede na tekočo problematiko s svojega delovnega področja.

Po ugotovitvi omenjenega stanja pa je delavski svet kljub temu sprejel zahtevo, da je treba ponovno opozoriti vse službe in do konca februarja sestaviti vsaj okvirni plan dela samouprave.

Ob tem se zastavlja objektivno vprašanje, koliko je neko načrtovanje samoupravne dejavnosti nasploh v sedanjem času možno. V času, ko so šele sprejeti, ali pa se šele sprejemajo ter načrtujejo mnogi pomembni zakoni, in ko z vseh področij »dežejejo« najrazličnejši samoupravni sporazumi, za katere tudi ni vedno mogoče ugotoviti, če so v skladu z zakonom o združenem delu. Mnogi sporazumi se sklepajo zgolj zaradi zahteve zakona o združenem delu, ob tem pa predlagatelj dejansko ne ve, kakšni bodo rezultati takšnega sporazumevanja. Često se sprejme neki zelo načelen sporazum, dela pa se še naprej po starem.

Sprejemati zelo načelne sklepe o tem, kako je potrebno posamezno področje dela in delovanja uskladiti z zakonom o združenem delu, je sorazmerno lahko. Dogovoriti se za konkretizacijo, za tehniko, načela in merila, ki morajo pri vzpostavitvi vsakršnih konkretnih odnosov biti točno določena, pa je izredno težko. Tak primer so zlasti dohodkovni odnosi ter svobodna menjava dela. Vsega tega se moramo pri samoupravnem urejanju našega prihodnjega dela in delovanja nasploh v celoti zavedati. V praksi to pomeni, da moramo odklanjati vsakršno akcijo, ki ne bi bila spontana, izraz naših skupnih potreb in želja, ne pa le rezultat neke politične vzpodbude ali prisile. j. d.

Skladišče pod snegom

MNENJA DELAVCEV:

Železarji in kultura

Do sedaj so se sindikati razen s političnim delom precej ukvarjali tudi z drobnimi vprašanji, npr. z rekreacijo, socialno pomočjo, izletništvom in podobno. Samo takšna aktivnost vsekakor škoduje sindikalni dejavnosti, je bilo zapisano pred nedavnim v Informativnem fužinarju. Zato je tudi načrtovana nova usmeritev delovanja sindikatov v prihodnje, da nekatera področja, ki jih je sindikat zaradi potrebe in nerazvističnosti posameznih služb še moral opravljati, prenese na strokovne službe, ki bodo lahko ta področja kvalitetno in strokovno obvladovale. To so predvsem področja, kjer so se sindikati pojavljali kot direktni organizatorji.

Ustrezne službe v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev naj bi v bodoče izdelale in ponudile programe določenih aktivnosti ter te dejavnosti tudi organizirale. To dejavnost naj bi prevzele že po letni konferenci sindikata. Kako pa naprej? Saj vemo, da v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev vsaj za področje kulture ni človeka, ki bi deloval in usmerjal kulturno življenje.

Vemo, da se železarna precej udejstvuje na vseh področjih kulturnega življenja. Tako ima močan pihalni orkester, delavci pa so kot amaterji vključeni na raznih področjih kulturnega življenja (pevci, recitatorji, likovniki, igralci, plesalci itn.) Ob vsem tem se nam postavlja vprašanje, ali lahko govorimo, da je to programirana kulturna dejavnost ali ne? Smo s takšnim stanjem zadovoljni ali kako si predstavljamo to področje v prihodnje? O tem smo vprašali za mnenje šest delavcev.

Franc Boštjan, vodja propagandne službe:

»Kot že nekajletni zadolženec za organiziranje in izvedbo slikarske kolonije bi se najprej dotaknil nekaj stvari v zvezi s tem. Že za proslavo 350-letnice železarne smo se domenili za slikarsko kolonijo. Predvsem je bil namen približati likovno umetnost

delovnemu človeku. Od takrat pa do danes je bila železarna organizator in financer slikarskih kolonij. Ker odbora za informiranje in kulturno dejavnost ni več, se je na tem področju marsikaj spremenilo. Tudi ob zaključku lanske kolonije ni bilo zaslediti, kljub dokaj dobri propagandi, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in vodilnih podjetja. Udeleženci kolonije so se za gostoljubnost zahvalili takorekoč kar na hitro. Mislim, da taki odnosi podjetja do slikarske kolonije niso dobri. Prav bi bilo, da se vodstvo podjetja oz. ustrezni organi izjasnijo, ali smo še za kolonijo ali ne. To je tudi prvenstvena stvar komisije za kulturo pri svetu sindikata. Kot pa je tudi meni znano, sindikat s tem v bodoče ne bo več imel ničesar.

Pri vsem tem se lahko upravičeno vprašamo, kaj bo še potem kulturna dejavnost v železarni? Vse tako kaže, da za slikarsko kolonijo nismo več zainteresirani. Forma viva ne deluje več tako kot pred leti. Ob vsem tem nam potem ostanejo recitatorji, pevci, igralci in slikarji amaterji, ki slikajo in svoje slike razstavljajo v Likovnem salonu s pomočjo društva koroških likovnikov. Mogoče bomo le morali končno najti človeka, ki bo organizator naše kulturne dejavnosti v železarni. Kulturni referent bo moral biti vsestransko razgledana osebnost, ki se bo znala povezovati z vsemi kulturnimi dejavniki enako. Dokler pa kulturnega referenta ne bo, bo nujno potrebno, da to vlogo še naprej opravlja kulturna komisija pri svetu sindikata, saj je bila za to tudi izvoljena.«

Janez Žnidar, ravnatelj DS za gospodarjenje:

»Kulturna dejavnost je za življenje človeka in njegov celovit razvoj prav tako nujna kot druge dejavnosti. Nam vsem, ki smo v samoupravni družbi prevzeli odgovornost za upravljanje z družbenimi sredstvi, so učinki, ki jih daje kultura v širšem smislu, prav tako potrebni kot učinki telesne kulture, zdravstvenega varstva, šolstva itd. Večja kulturna razgledanost bo omogočila samoupravljalcem uspešnejše opravljanje dela in bolj celovito dojetje družbene preobrazbe.

V kulturi lahko delujemo na več načinov: tako da se seznanjamo s kulturnimi dosežki ožje in širše domovine in vsega človeštva in pa tako, da s svojo dejavnostjo sami prispevamo k novim kulturnim dosežkom. Tisti, ki imajo veselje in smisel za to, naj se aktivno vključijo v delo kulturno prosvetnih društev in njihovih sekcij.

S programi je možno in potrebno določiti, s kakšnimi aktivnostmi in v kakšnem obsegu bomo v naši delovni organizaciji delovali na kulturnem področju, kar bo odvisno od potreb in možnosti. Program, ki ga bomo sprejeli, bo treba izvesti. To pa bo mogoče le z aktiviranjem zaposlenih, ki naj »kulturo« začutijo kot potrebo in bodo zanj pri-

Janez Žnidar

pravljene zagotoviti potrebna finančna sredstva.

S takim programom kulturnih dejavnosti v delovni organizaciji bi vzpodbudili in omogočili delo kulturno prosvetnih društev in njihovih sekcij. Društva, v katerih že danes sodeluje veliko naših sodelavcev, zaradi premajhnih finančnih možnosti in nepovezanosti z delovnimi organizacijami ne morejo prav živeti. Sredstva, ki jih iz bruto osebnih dohodkov namenjamo za kulturno dejavnost, so v največjem delu namenjena za financiranje republiških, medobčinskih in občinskih kulturnih ustanov in jih za delo društev zelo malo ostane. V naši občini je za dejavnost vseh društev v enem letu na voljo komaj toliko sredstev, kolikor jih potrebuje samo KPD Prežihov Voranc za čiščenje, vzdrževanje, razsvetljavo in kurjavo TITOVEGA DOMA.

Gotovo s stanjem, kakršno je danes, večina ni zadovoljna. Izboljšali ga bomo le, če bomo vsi spoznali pomen kulture in jo načrtno vključevali v naše življenje.«

Viktor Pesjak, TOZD priprava proizvodnje:

»Dosedanja praksa, da so bili sindikati organizatorji raznih kulturnih in telesno kulturnih prire-

Viktor Pesjak

ditve, je seveda pravilna, saj se v delovni organizaciji ni skoraj nihče drug angažiral na tem področju.

Mislim, da bi v železarni že zdavnaj morali poskrbeti za profesionalne referente za kulturo, telesno kulturo, kakor tudi za patronatsko dejavnost, saj vemo za precej primerov, kjer so TOZD in delovna organizacija pokrovitelj raznih krožkov in sekcij po šolah, kjer se naša bodoča generacija zavestno usmerja na različna kulturna področja. To naj bi tudi bilo vodilo, saj vemo, da bodo sedanji osnovnošolci čez 5, 10 ali 15 let stopili v naše vrste že kulturno usmerjeni in se nam ne bo treba v taki meri spraševati, kako delati jutri na tem področju.

Dosedanje delo več ali manj uspeva s pomočjo dobre volje amaterjev, ljubiteljev posameznih panog kulture. V bodoče, če bomo hoteli imeti urejene te zadeve, sem mnenja, da se bodo morali strokovni sodelavci bolj povezovati s posameznimi SIS, saj le te združujejo posamezne panoge in načrtujejo delo. V njihovih vrstah so društva, sekcije, odbori itn., ki so bili ustanovljeni tudi zato, da delovnega človeka pritegnejo k aktivnemu udejstvovanju v kateri koli dejavnosti, da v OZD in KS odloča o programih posameznih dejavnosti in sredstvih, ki jih prispeva iz dohodka in osebnega dohodka. Mislim, da so ti dejavniki dolžni v skladu z možnostmi organizirati vsakega zaposlenega prek strokovne službe, pokrovitelji pa naj ostanejo še naprej osnovne organizacije sindikatov.«

Jože Kert, višji strokovni sodelavec v službi za kemijo in raziskave:

»Nedvomno se lahko naša delovna organizacija ponaša s kulturnim delom svojih delavcev in posluhom za kulturne potrebe, izraženim v finančnih podporah in z izrednimi dopusti za kulturno udejstvovanje. Če lahko govorimo o dobri organizaciji našega podjetja, potem ne moremo tega poplošiti na vse službe za vso dejavnost, ki jo mora delovna organizacija zajemati, pa naj gre za telesno kulturo — rekreacijo ali za kulturno vzgojo sodelavcev. Prav tu je naša organiziranost najslabša. Kako paradokсна ugotovitev, da ob tako bogati kulturni dejavnosti, ki je vzor drugim delovnim organizacijam, ugotavljamo, da smo istočasno nezadovoljni z organiziranostjo kulturne dejavnosti in kulturne vzgoje nasploh! Ob tem ne moremo misliti drugače, kot da je večletno razpravljanje okrog namestitve kulturnega referenta v železarni le potrditev mlačnega odnosa, nezainteresiranosti in hkrati odsev nezadovoljstva odgovornih strokovnih služb in družbenopolitičnih predstavnikov, ki so odgovorni za realizacijo zasedbe delovnega mesta kulturnega referenta. Vemo, da je delovno mesto oštevilčeno s številko 931100 v kadrovske splošnem sektorju, v službi za kadre, da je opisano delo in delovno mesto tudi ocenjeno. Zanj se zahteva VSS izobrazba. Toda več kot to odgovorni niso storili.

Pa se spomnimo lanske januarске TV oddaje v živo »izziv kulturi« in živahne razprave okrog kulturnega referenta v železarni,

Franc Boštjan

Jože Kert

ter izjav bolj družbenopolitičnih delavcev kot kulturnikov o nujnosti takojšnje namestitve referenta za kulturo. Lansko leto se je izteklo, šlo je mimo vsega tega. Premetavanju škatlice kulturnega referenta po organizacijski shemi iz ene organizacijske enote v drugo sledijo strokovne pojasnitve, da kulturni delavci in kulturne ustanove ne sodijo v TOZD družbeni standard, kar je lahko povsem razumljivo in neodločnost vsem nepojmljivo in neodločnost pri realizaciji namestitve kulturnega referenta, nam le dokazuje resničnost prejšnje trditve.

Pred nami je mesec februar, Prežihovi dnevi, mesec kulturnih prireditev, ko bomo slavili 100-letnico Otona Zupančiča, slovenski kulturni praznik, podeljevali bomo prvič občinske nagrade kulturnim delavcem. In kaj bi bilo v železarni lepše darilo za kulturni praznik kot to, da smo le stopili korak naprej in končno dobili kulturnega referenta? Zavedamo se, da po ustoličenju tega tako dolgo pričakovanega kulturnika v železarni ne bo povsem drugače, saj tudi ne more biti, saj je že sedaj dobro, precej boljše kot drugod. Bo pa resnični vsebinski premik v gledališčih, zagotovilo za boljše organiziranost, zakonitev in ne nazadnje ocena dejanskih kulturnih potreb

in zagotovitev materialnih virov, saj bodo za to dejavnost potrebni.

Adi Cigler, ravnatelj DS KSZ:

»Menim, da je prav, da v bodoče samoupravni organi posvetijo še več pozornosti uresničevanju kulturne dejavnosti v železarni kot tudi zunaj nje. Treba je izdelati ustrezen program za uresničevanje te dejavnosti, ga samoupravno sprejeti in bdeti nad njegovim izvajanjem. Referent za kulturo naj bi animiral sodelavce železarne k izvajanju sprejetega programa v skladu z njihovimi potrebami in interesi. O zaposlitvi tega referenta bomo razpravljali na ustreznem samoupravnem organu.

Poudariti pa moram, da referent za kulturo ne bo tisti, ki bi lahko rešil vsa odprta vprašanja s področja uresničevanja kulturne dejavnosti. Za izvajanje so odgovorni zlasti vodilni delavci.

Kot se zunaj delovne organizacije zbirajo sredstva za kulturno dejavnost, bomo tudi v tovarni morali poskrbeti za sredstva, saj brez njih ni mogoče pričakovati uresničitve programa.

Janko Kokal

Janko Kokal, DS za finance:

»Kultura je širok pojem. To ni samo opera, gledališče, pihalni orkester, dramska skupina in podobno. Nekoč je nekdo dejal: »Danes sem bil v ljubljanski operi ter sem gledal in poslušal Figarovo svatbo.« Ko pa so ga vprašali, kdo je avtor tega dela, ni znal odgovoriti. Nekdo misli, da je kulturen, če pozna Verdija, Schuberta in druge skladatelje. Ko pa steče razgovor o Prežihovem Vorancu, Prešernu, Cankarju in drugih velikanih slovenske besede, so mu te stvari neznanke.

V našem kraju obstajajo razne amaterske dejavnosti, od pevskih zborov in pihalnega orkestra do gledaliških skupin itn. Te skupine delajo vsaka po svojih zmognostih in sposobnostih, nekatere bolj, druge manj uspešno. Vendar je v delo teh amaterjev vloženo veliko truda in skrbi. Dvakrat tedensko vaje, priprave za različne nastope ob državnih in krajevnih praznikih. Ti amaterji kulturo ustvarjajo. Ko pa so klopi v dvoranah bolj prazne, se lahko zami-

slimo, kako smo sploh kulturno vzgojeni. Vsak amater rajši nastopa pred polno dvorano, saj ima občutek moralnega zadoščenja za ves vloženi trud. Zato se mi poraja misel, da moramo tudi naše gledalce in poslušalce kulturno vzgojiti. Kdo bo prevzel to nalogo, ne vem. Kdo je za to poklican, prav tako ne. Razne so proslave: 29. november, 22. december, Prežihova obletnica in še vrsta drugih. Ob teh prilikah je dvorana zasedena do polovice ali pa tudi ne. Tudi tu se pokaže naša zavest in kultura, saj na vseh teh proslavah vidimo zmeraj iste obraze. Mislim, da ne smemo po-

zabiti, da smo Korošci. Pojdimo poslušat Vres, Fužinar, Sentanelške pavre in še vrsto drugih! Tudi to je naša obveznost in kulturni dolg nas vseh do tistih, ki študirajo in nastopajo za nas na naših odrih. Menim tudi, da je v našem kolektivu premalo obveščanja o vseh kulturnih dogajanjih v kraju in izven njega. Koliko papirja in črnila porabimo za druge stvari! Dajmo vsaj polovico tega za kulturo, pa bomo res lahko bolj zadovoljni. Verjetno bomo morali v naši OZD imeti tudi animatorja za kulturo.

F. Rotar

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

Neprespane noči so dale misli

Leta 1955 se je zaposlil v remontni delavnici Jakob Logar, ki je med sodelavci dokaj znan kot inovator. Z raznimi tehničnimi izboljšavami se je izkazal v valjarni, kjer je že od leta 1963 delovodja amaturne delavnice valjev. Pred nedavnim smo ga obiskali na delovnem mestu, da bi nam povedal, kdaj in kaj ga je sploh pritegnilo k razmišljanju in ustvarjanju tehničnih izboljšav.

»Teško je na to vprašanje tako na hitro odgovoriti. Kljub temu bom poskušal v kratkem povedati, kako se je sploh pričela moja inovacijska dejavnost. Mislim, da smo nekje leta 1962 pričeli montirati novo valjarno, ki je leta 1963 tudi pričela poskusno obratovati. Ze takrat na samem začetku, so se pojavljale težave, predvsem na srednji progi. Takrat proizvodnja ni in ni hotela steči, kot bi morala. Pojavljali so se razni strojelomi, prav ti pa so bili glavni povzročitelji zastojev v proizvodnji. Takrat smo delavci, ključavnice iz remonta, precej noči prebedeli v valjarni in stremeli za tem, da se je okvara čim prej odpravila. Vse to me je gnalo k temu, da sem pričel razmišljati in tudi uresničevati svoje zamisli, predvsem na ta način, da sem neko stvar izboljšal, poenostavil, da bi bilo čim manj zastojev.

»Kdaj ste se potem prvič srečali z inovacijsko dejavnostjo v železarni?«

»Mislim, da se je moja inovacijska pot pričela leta 1964. Takrat tehničnih izboljšav še nismo prijavljali, kot jih danes. Pa kljub temu so naši nasveti in predlogi ter opravila pripomogla k temu, da je srednja proga lahko šla s korakom proizvodnje. Prvič sva v valjarni opravila tehnično izboljšavo z inž. Vizjakom, in sicer na ležajih pri blumingu. Ti ležaji so se radi hitro iztrošili. Da bi jim podaljšali življenjsko dobo, smo te ležaje, ki so bili izdelani surovo, v oljnem kotlu ogrevali in dosegli zaželeno trdoto.

Leta so hitro minevala. Ves ta čas sem razmišljal, kako bi se še kaj dalo izboljšati. Veste, je že tako, da mi starejši delavci nismo

še nikoli patentirali tehničnih izboljšav samo zato, da bi s tem kaj zaslužili. Vselej smo stremeli samo za tem, da smo s svojim delom pripomogli k hitrejši in bolj kvalitetni proizvodnji valjanega jekla. Teško bi vse naštel po toliko letih mojega sodelovanja v tehničnih izboljšavah. Mislim, da to niti ni tako važno.

»Ste morda pri svojem inovatorstvu imeli tudi kakšne prepreke in težave?«

»Na blumingu sem hotel uvesti valjanje okroglih profilov od $\varnothing$ 100 do 160. Takrat smo že tudi poskusili valjati $\varnothing$ 140, kar je bilo zelo dobro po prepustnih merilih. Ker pa so nastajale težave ob vodenju materialov v valje ter bi zato morali kupiti eno vodilo, smo od tega nakupa odstopili. Te profile še danes v naši železarni kupujemo v TOZD kovačnica in moram reči, da je proizvodnja dosti manjša in temu primerno dražja.

»Kaj še nameravate storiti v inovacijski dejavnosti?«

»Predvsem bom stremel, da se bo s tehničnimi izboljšavami razbremenil delovni človek in da se

Adi Cigler

Jakob Logar

bo z njimi povečala proizvodnja. Namreč, svetovno tržišče od nas zahteva, da valjamo točne profile. Da bomo temu kos, bomo morali še marsikaj izboljšati v valjarni. Malo manj kot pred letom dni sem dal predlog za izdelavo naprave, ki že lep čas opravlja svojo funkcijo na srednji progji. Mislim, da se bo zelo dobro obnesla.

Kaj več o tej napravi pa kdaj drugič.

Ob koncu bi rekel samo še to, da bomo le morali našega delovnega človeka opredeljevati res kot delavca, ki je s svojim delom pripomogel k rasti železarnice, ne pa vselej gledati samo na tistega, ki drži v roki diplomu.

F. Rotar

Medsebojna delovna razmerja

(postopek in način sklenitve delovnega razmerja)

V prispevku, objavljenem v prejšnji številki našega glasila, smo pisali o novi pravni ureditvi medsebojnih delovnih razmerij v združenem delu, v tem prispevku pa bomo podrobneje opisali postopek za sklenitev delovnega razmerja.

Pravica dela z družbenimi sredstvi in svobodna izbira dela sta zajamčeni tako z zvezno kot z republiško ustavo. Tema določbama ostajata »zvesta« tudi zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih v SR Sloveniji. Ker je le s sklenitvijo delovnega razmerja mogoče uresničiti omenjeni ustavni načeli, je razumljivo, da je zakon sklenitvi delovnega razmerja posvetil celo poglavje ter je v 32 členih OZD dokaj podrobno naložil, kaj morajo storiti, kadar želijo pridobiti novega delavca. Ker smo o obveznosti TOZD, da določijo posebne pogoje za delavčevu uspešno delo, že pisali (katalog — razvid del in nalog), tu razčlenjujemo le postopek za sklenitev delovnega razmerja.

1. Delovno razmerje lahko sklene vsak, ki ima ustrezno strokovno izobrazbo in z delom pridobljeno delovno zmožnost. Sedaj zakon natančno pove, da misli strokovno izobrazbo, ki je pridobljena z verificiranim programom izobraževanja za opravljanje del oziroma nalog določene zahtevnosti. Neverificirani programi raznih šol ali drugače interno priznana strokovnost tej torej ni enakovredna. Zadnji primer neverificirane »izobrazbe« so v železarni nekateri delovodje (23) iz šolskega leta 1974—1976. Ti so tedaj temu ustrezno prejeli potrdilo Šolskega centra. Iz-

obrazbe jim Šolski center pač ni mogel priznati, ker predtem niso imeli končane poklicne šole. Kot vemo, pa delavec v delovodski šoli pogloblja poklicno znanje za smer vodenja.

Delovna zmožnost je tista pridobljena strokovnost ter razvite spretnosti in psihofizične sposobnosti, ki jih delavec pridobi oziroma si jih razvije z uspešnim opravljanjem del oziroma nalog. Delovno zmožnost si delavec pridobi tudi s trajnim izobraževanjem ob delu ter z doseženimi delovnimi uspehi, s čimer dokáže, da je usposobljen za opravljanje teh del oziroma nalog. Izobraževanje pa ni kakršnokoli, temveč tisto horizontalno v stroki. V vseh drugih smereh izobraževanja se usposablja za drugo delo — vertikalno izobraževanje. Praktično je to tako, da si delavec s pridobljeno delovno zmožnostjo utira pot k zahtevnejšim delom oziroma nalogam. Poklic mu delo (strugar na primer) le omogoča.

2. Kadar se v temeljni organizaciji odločijo, da bodo povečali število delavcev, vedno izhajajo iz sprejetih planskih obveznosti. O tem izdelajo kadrovski načrt. Tak načrt mora vsebovati tudi nadomestitev delavcev, ki so predtem v temeljni organizaciji iz kakršnihkoli razlogov prenehali delati. Za eno in drugo vrsto delavcev je potreben oglas oziroma javni razpis.

Oglas (doslej objava) mora temeljna organizacija v 8 dneh poslati skupnosti zaposlovanja. Temeljna organizacija lahko oglas ali razpis zatem objavi v javnem informacijskem sredstvu, za ustrezno pa šteje tudi objava, ki

jo v svojih prostorih izvrši skupnost zaposlovanja. Rok za prijavo kandidatov ne sme biti krajši od 15 dni.

Brez oglasa lahko delavec sklene delovno razmerje le v primerih, ki jih določa zakon (štipendist, učenec z učno pogodbo, nadomestitev začasnega odsotnega delavca, dela, ki trajajo največ 60 dni, razporeditev iz ene v drugo TOZD ali DS v okviru DO ali SOZD). Zadnji primeri morajo biti naštet v samoupravnem sporazumu o združitvi v DO ali SOZD. Drugih primerov, ki bi veljali za naše TOZD, zakon ne našteva.

3. Izbiro izmed prijavljenih kandidatov opravi komisija za kadre in splošne zadeve. Razlogi, ki jih je komisija upoštevala, morajo biti navedeni v zapisniku. Pomanjkljivi zapisniki bodo odslej šibka točka izbire ter si jih zaradi morebitnih posledic v temeljni organizaciji ne bodo smeli več privoščiti.

Kadar se na oglas ne prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo zahtevane posebne pogoje (le-ti morajo biti navedeni v oglasu), se ponovi oziroma lahko komisija izbere enega od kandidatov, ki ne izpolnjuje zahtevanih pogojev. Taka izbira je omejena le na eno leto. Zatem se delo oziroma naloge ponovno oglasi kot prosto.

Vsak prijavljeni kandidat prejme pisмено obvestilo o sklepu s pravnim poukom, ki mu zagotavlja varstvo pravic. Z novim zakonom je čas za vložitev zahtevka za varstvo pravic podaljšan na 30 dni. Če nihče od prijavljenih kandidatov v tem času ne vložijo zahtevka za varstvo pravic, je sklep o izbiri pravno močan, kar pomeni, da sme izbrani kandidat tedaj začeti z delom. Kadar kandidat vložijo zahtevek za varstvo pravic, mora delavski svet temeljne organizacije ali delovne skupnosti v nadaljnjih 30 dneh dokončno odločiti o predmetni zadevi. Po končni odločitvi lahko začne izbrani kandidat z delom. Če katerikoli prijavljeni kandidat tudi z dokončno odločitvijo ne soglaša, lahko zahteva v 30 dneh varstvo pravic pri sodišču združenega dela. V tem primeru torej sklep ni pravno močan (je pa dokončen), dokler ima kandidat še na voljo pravna sredstva za varstvo svoje pravice v zvezi z izbiro. Nedvomno gre za časovno zelo dolg postopek. Iz tega sledi, da nezakonite izbire vsekakor ni pametno tvegati.

Tu moramo omeniti še možnost predhodnega preizkusa kandidatove strokovne izobrazbe in z delom pridobljene delovne zmožnosti ter uvedbo poskusnega dela. Niti prve niti druge možnosti se, razen nekaj izjem, doslej nismo posluževali. V prvem primeru gre za razgovor, eventualno za izdelavo programa metod in načinov, kakršne bi kandidat uporabljal pri izvrševanju del oziroma nalog. V drugem primeru delavca potem, ko je že sklenil delovno razmerje, strokovno preizkusimo. Če delavec poskusno delo slabo opravi, mu preneha delovno razmerje. Poskusno delo je omejeno na največ tri mesece. Za eno in drugo vrsto preizkusa velja, da mora biti vnaprej določen v samoupravnem splošnem aktu ter objavljen v oglasu ali javnem razpisu.

Prekle

Izbrani kandidat sklene delovno razmerje šele, ko pisмено izjavi (podpiše izjavo), da pristopa k samoupravnemu sporazumu o združevanju dela delavcev v TOZD ali delovno skupnost in da so mu znani statut ter drugi samoupravni splošni akti s področja delovnih razmerij, s katerimi so urejene pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev. Razumljivo, da jih z izjavo tudi sprejema. Tu ne gre za formalno izjavo, temveč za delavčev pristop k aktom, ki urejajo razmerja, v katera tudi on stopa. Kot vidimo, gre tu še za zelo pomemben element medsebojnih razmerij.

Nadalje se sklenitev delovnega razmerja ugotovi tudi na podlagi tega, ali je delavec dogovorjenega dne začel delati. V primeru, da delavca dogovorjenega dne iz neobjektivnih razlogov ni na delo, se upravičeno sklepa, da ni sklenil delovnega razmerja.

Posebna kategorija so pripravniki. Za to vrsto delavcev prinaša zakon vrsto novosti, in sicer:

— kadar prvič začne opravljati dela oziroma naloge, pa v okviru programa izobraževanja za poklic ni imel praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse v takem obsegu, da bi lahko samostojno opravljal delo v svoji stroki, sklene delovno razmerje za delo svoje stroke kot pripravnik;

— pripravništvo traja najmanj 6 mesecev in največ 1 leto;

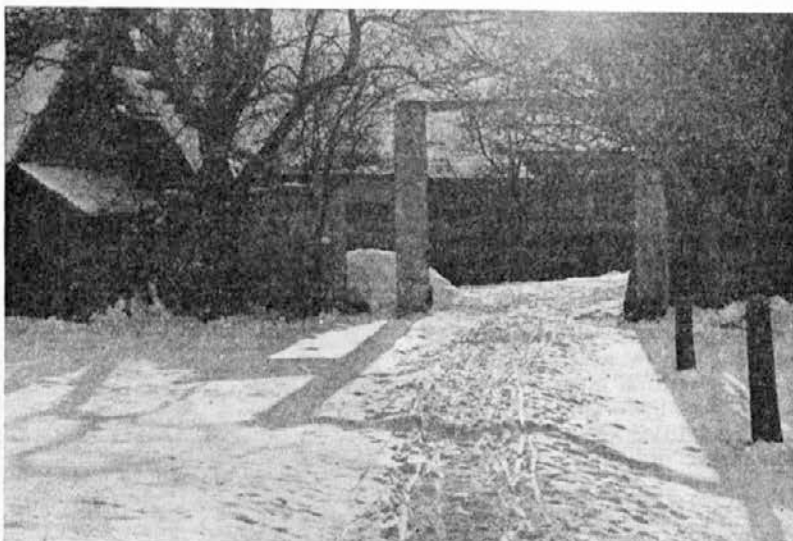
— po končani pripravniški dobi opravi pripravnik strokovni izpit;

— kadar je pripravnik posebej uspešen, mu lahko skrajšamo čas pripravništva ter dovolimo opravljati strokovni izpit.

Strokovni izpit zaenkrat še ni točneje določen, zato bomo vsebinsko izpitne snovi, način opravljanja izpita ter morebitno ponavljanje opredelili v posebnem pravilniku o pripravništvu.

V naslednjem prispevku bomo predvsem pisali o prerazporeditvi delavca k drugemu delu oziroma nalogah v okviru delovnega

Milan Zafošnik

Vhod

Položaj vodilnega delavca v sistemu samoupravljanja

V vseh industrijskih deželah se bolj ali manj kaže proces, ki postopoma briše nekdanj tako prepadne razlike med fizičnim in umskim delom. To stanje ima svoje posledice tudi na ekonomskem, socialnem in delovno-pravnem področju.

Sodobna industrijska družba zahteva vse več visoko kvalificiranih delavcev. Ta pojav pa ima za posledico bistveno izenačevanje med temi kadri med seboj kot tudi nasproti drugim delavcem. V tem je delen odgovor na to, da se opaža izenačevanje tako umskega kot fizičnega dela. Položaja vodilnih delavcev se lahko lotevamo z različnih aspektov. V prvi vrsti pa moramo ugotoviti in opredeliti mesto in vlogo vodilnega delavca v novem samoupravnem sistemu.

Kljub temu, da je samoupravljanje močno zakorakalo v naš vsakdan, kar ne moremo mimo nekdanje delitve na »proizvodne« in »neproizvodne delavce« in se nehote vprašamo, kam ti delavci spadajo. Ustavimo se pri statusu vodilnega delavca in se vprašamo, v čem se ta status »vodilnega delavca« razlikuje od statusa »navadnega delavca«.

Če se zadržimo pri najbolj splošnih podatkih, kot so prihajanja na delo, sklenitev delovnega razmerja, razporeditev na drugo delovno mesto, delovni čas vodilnih delavcev itd., so to sicer običajna vprašanja, ki ne morejo biti drugače rešena kot za druge delavce in v tem pogledu vodilni delavci nikakor ne izstopajo. Ko pa govorimo o poslovni sferi statusa vodilnih delavcev, se posredno dotaknemo področja aktivnosti vodilnih delavcev. Razlog za to je precej praktične narave — poslovna praksa si vodilne delavce predstavlja vedno in prvenstveno aktivne na tem področju. Če obenem govorimo o »nalogah, položaju in odgovornosti vodilnih delavcev pri upravljanju organi-

zacij in poslovanju«, potem hkrati s tem opredeljujemo vsebino delovanja vodilnih delavcev pri organizaciji in poslovanju v gospodarstvu. Posredno je tu skrita relacija med vodilnimi delavci in samoupravnimi organi znotraj organizacij združenega dela, ki pa je zopet splet nalog in opravil, ki jih ti opravljajo pri poslovanju neke organizacije združenega dela. Vodilni delavci so pri opravljanju zadev s svojega delovnega področja sicer samostojni, vendar so hkrati odgovorni vsem delavcem organizacije združenega dela oziroma širši družbeni skupnosti. Prikaz položaja vodilnih delavcev v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah bi ostal bistveno nepopoln, če se ne bi dotaknili vprašanja kazenske odgovornosti in področja materialne odgovornosti vodilnih delavcev. Statistike dokazujejo, da število in obseg pa tudi teža takega ali drugačnega deformiranega delovanja vodilnih delavcev raste. Še bolj zaskrbljujoče pa je dejstvo, da ostane mnogo primerov gospodarskega kriminala neodkritih ali se jih odkrije pozno ali prepozno, zato vsako sankcioniranje nima več pravega učinka.

Evidentiranje prisotnosti — odraz splošne discipline

Povzetek iz gradiva za prihodnjo sejo delavskega sveta železarne

Delavski svet delovne organizacije bo februarja ugotavljal trenutno stanje delovne in tehnološke discipline, obravnaval pa tudi nekatera druga vprašanja v zvezi z delom in medsebojnimi odnosi ter njihovim vplivom na rezultate dela v delovni organizaciji.

Kot izhodišče za razpravo in ugotovitve ter ukrepanje bodo

V primerjavi s kazensko odgovornostjo vodilnih delavcev pa je vprašanje njihove materialne odgovornosti v nekem smislu še težje. Odgovornost za kazniva dejanja v zvezi s poslovanjem le zaživi, če je primer odkrit; za materialno odgovornost pa je še v takem primeru sporno, ali bo posameznik tudi nosil posledice povzročene škode ali ne. Materialna odgovornost je težje izvedljiva, ker je v večji meri odvisno od tega, ali in kako jo določajo samoupravni akti organizacij združenega dela. Najizrazitejše je to, da vprašanje materialne odgovornosti vseh delavcev v organizacijah združenega dela ni niti v splošnih aktih ustrezno rešeno niti se ustrezno ne uveljavlja v praksi. Glavni razlog je še vedno v gledanju tako kolektivov kot tudi posameznikov, da to vprašanje ni tako pomembno. Materialna odgovornost bi morala biti v prvi vrsti izčrpno urejena v tistih splošnih aktih, ki določajo pravice in obveznosti delavcev. Splošni akti dajejo večkrat pravice, ki jih znajo delavci tudi s pridom uveljavljati, nasprotno pa ostajajo dolžnosti bolj ali manj na papirju.

Podobno bi se morala odgovornost raztezati na same predloge ali akte, ki bi jih vodilni delavci predlagali organom v OZD v sprejetje, pa se pozneje izkaže, da jih ni mogoče realizirati ali pa je z njihovo realizacijo nastala škoda. m. p.

zetek le-teh podajamo v nadaljevanju.

Iz analize o evidentiranju prisotnosti za obdobje september — oktober 1977

Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu govori v 82. členu, da je vsak delavec dolžan redno in pravočasno prihajati na delo, delati določen delovni čas, svoj delovni čas osebno evidentirati in ne zapuščati delovnega mesta brez odobritve. V 83. členu je zamujanje na delo ali predčasno neopravičeno zapuščanje delovnega mesta opredeljeno kot lažja kršitev delovne obveznosti. Kršitev delovnih obveznosti pa ni le storitev dejanja, temveč tudi opustitev v tem smislu, kadar delavec kot odgovorna oseba prikriva kršitev. Takšna je opredelitev v starih splošnih aktih, s katerimi imamo urejeno delovno razmerje. O tem, ali pomenijo te kršitve resnično le lažjo obliko nediscipline, pa bomo razpravljali zlasti ob sprejemu novega pravilnika o delovnih razmerjih ter pravilnika o odgovornosti.

V železarni je 25 žigosnih mest. Prostori z žigosnimi urami in predalčki za odlaganje kartic so bili določeni z organizacijskim predpisom oddelka za organizacijo. Največ žigosnih mest je pri vhodih v proizvodne prostore ali v garderobe. Določeni so tudi nadzor odgovornih delavcev za žigosanje nasploh. Administrativno-tehnična opravila v zvezi z ažuriranjem podatkov, izpisovanjem matric, kartic za novo sprejete in premeščene delavce, sortiranje in pregledovanje kartic ter izdelavo analiz opravljajo kadrovska služba in obračuni, vzdrževanje TOZD elektrotehnične storitve.

Analizo žigosanja za september in oktober je izdelala kadrovska služba na podlagi podatkov iz obračunov in vodstev tozdov. Pove nam, v katerih sredinah žigosajo vsi, kje tri četrtine, četrtina ali celo manj.

TOZD — DS	Štev. delav., ki so reg. prisotnost					sploh ne
	Štev. zap. del.	vse dni	3/4	1/2	1/4	
1. JEKLARNA	307	ni	strukture.	Delno žigosa 70 % delav.		
2. JEKLOLIVARNA	455	ni	strukture			
3. VALJARNA	393	žigosanje	prostorsko ni urejeno			
4. KOVAČNICA	235	129	—	61 delno	—	45
5. JEKLOVLEK	86	63	—	13 delno	—	10
6. STROJI IN DELI	450	425	—	19 delno	—	6
7. PNEVM. STROJI	170	ni	strukture.	Žigosanje je zadovoljivo.		
8. IND. NOŽI	152	ni	strukture.	Redno žigosa več kot 90 % delav.		
9. VZMETARNA	88	ni	strukture.	Žigosanje ni redno.		
10. REZALNO OROD.	224	nimajo	žigosnih ur.	Evidenco vodijo delovodje.		
11. KALILNICA	86	ni	strukture.	Ocena je pozitivna.		
12. S G V	409	182	1	6	—	181
13. ENERGIJA	87	76	—	—	—	7
14. E T S	174	83	26	20	—	30
15. TRANSPORT	110	68	8	10	—	20
16. PRIPRAVA PR.	339	ni	strukture.	Premeščajo delavce.		
17. RAZISKAVE IN RAZVOJ	284	279	—	—	—	5
18. KONTROLA KAK.	161	161	—	—	—	—
19. KOMERCIJALA	244	244	—	—	—	—
20. DRUŽBENI STAND.	32	žigosajo	le delavci, ki delajo na območju železarne.			
21. FINANCE	134	134	—	—	—	—
22. GOSPODARJENJE	64	64	—	—	—	—
23. K S Z	187	155	23	8	—	11

Kontrola

Navedeni podatki kažejo, da je odnos delavcev do evidentiranja prisotnosti na delu v posameznih sredinah zelo različen, zato ocene, da žigosanje ničemur ne služi, da je samo sebi namen, ni mogoče posplošiti. Nasprotno! V tistih organizacijskih enotah, kjer so ves čas spremljali žigosanje, ga nadzirali ter kartice uporabljali tudi kot prepustnice in v druge namene, je žigosanje postalo nekaj običajnega in se opravlja brez odpora. Iz tega sledi, da tudi v drugih sredinah, kjer žigosanje še vedno načelno odklanjajo, ni podlage za oportunistem in izgovor.

Ugotovljeno je, da žigosanje v večini odklanjajo mlajši delavci, ki v tem ne vidijo nobenega smisla. Ti menijo, da so enakega mnenja tudi številni delavci drugih starostnih skupin, vendar tega tako direktno in izrazito ne podajajo. To med drugim lahko tudi pomeni, da zgolj način odklanjanja evidentiranja prisotnosti z žigosno kartico ni edini zanesljivi kazalec nediscipline.

V večini tozgov menijo, da bi morala biti kartica osnova za obračun osebnega dohodka. Prav tako v večini menijo, da določeno nedisciplino pogojujejo tudi pogostne okvare žigosnih ur. V TOZD elektrotehnične storitve ugotavljajo, da so žigosne ure slabe kvalitete, da pa jih delavci pogosto tudi namerno poškodujejo. Prav tako povzročajo motenje pri funkcioniranju ur tudi dejstvo, da so na tokokrog ur priključeni tudi drugi električni porabniki. Problem je tudi nabava rezervnih delov. Roki dostave so namreč zelo dolgi.

Precejšnje nezadovoljstvo povzročajo tudi dolge vrste delavcev, ki zlasti ob 22. uri, po drugi izmeni, čakajo na znak pri vratarnici in se ob tem ostali delavci sprašujejo, kdo jim registrira odhod z dela, če pa to stori sami, kakšna je njihova kartica. Prav tako vpliva na žigosanje lokacija žigosnih ur. Ponekod so ure locirane predaleč od vhoda v delovni prostor ali v garderobo. Rezultat tega je navzkrižno žigosanje. V nekaterih sredinah namreč žigosajo kot po nekem dežurstvu teden dni eden, nato drugi ipd.

Pogost razlog za neredno žigosanje je tudi v tem, ker delavci zaradi ugodnejših avtobusnih zvez prihajajo na delo ali odhajajo z dela pri zahodni vratarnici, žigosna ura pa je v osnovnem obratu, kot npr. kisikarna ali komunalni oddelek. V takih primerih bi bilo treba spremeniti žigosna mesta. Nekateri sicer menijo, da bi bilo potrebno vsa žigosna mesta locirati pri vratarnicah, da bi s tem dosegli učinkovitejšo kontrolo, pa tudi dostop do kartic med delovnim časom bi bil onemogočen. Vendar bi v tem primeru prihajalo do gneče, nadrejeni ne bi mogli kontrolirati kartic in bi se kartica težko uporabljala kot prepustnica. Iz teh in podobnih vzrokov pa verjetno ne bi bilo primerno vseh žigosnih mest skoncentrirati pri vratarnici.

K vsemu temu je verjetno treba dodati še naslednje podatke: sedaj, ko vsi delavci še nimajo možnosti žigosanja, porabimo 96 tisoč kartic letno, v prihodnje naj bi jih 114.000; cena kartice je 0,57 din ali 65.000 din letno; matrica za izpisovanje osebnih podatkov stane 3,20 din; kartonček z evidenčno številko 0,50 din; za razmnoževanje matric je potrebnih približno 8 dni mesečno, precej časa pa porabijo obračunarki osebnih dohodkov v delovni skupnosti za finance in računovodstvo pri razporejanju kartic ter evidenci registriranja prisotnosti na delu.

Iz poročila o delu disciplinskih komisij

V železarni imamo štiri skupne disciplinske komisije, ki so pričele z delom 20. junija 1977. Skupna disciplinska komisija tozgov metalurške proizvodnje; jeklarna, jeklolivarna, valjarna, kovačnica, jeklovlek in kalilnica je doslej prejela 256 prijav kršitev. Od tega je bilo v postopku 190 kršitev delovnih obveznosti ali 71% vseh prijavljenih. Nekatere zadeve so se razjasnile že v pripravljalnem postopku. Po vrstah kršitev številčno izstopajo naslednje: neopravičeni izostanki, malomaren odnos do dela, vinjenost na delu, neizpolnjevanje delovnih obveznosti, zamujanje na delo in pred-

časno zapuščanje delovnega mesta, povzročanje materialne škode in odklanjanje dela.

Približno 80% vseh kršitev je neopravičenih izostankov. Kršilci se zlasti izgovarjajo, da je v četrti izmeni težko dobiti dopust. Poseben problem so dopusti žerjavovodij, ki jih je premalo oziroma nimajo rezerv. V taki situaciji posamezen žerjavovodja pač enostavno izostane z dela, ker dopusta ne dobi, često tudi v primeru, ko bi ga res nujno potreboval. Objektivno pa je s tem moten proizvodni proces.

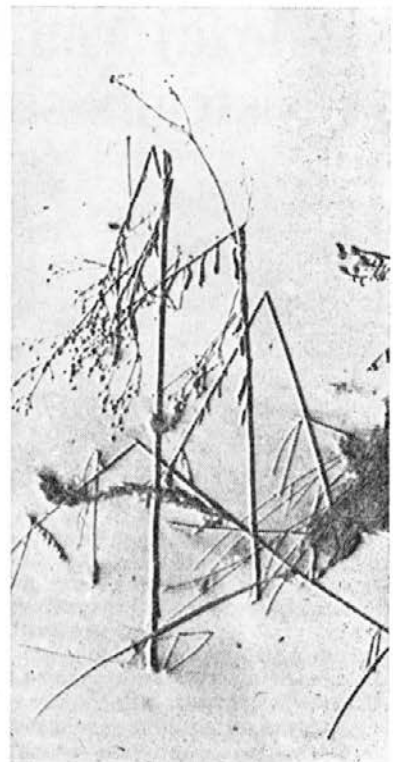
Od drugih kršitev se čuti poudarjen malomaren odnos do dela in vinjenost pri delu.

Ta komisija je izrekla naslednje ukrepe: opominov 42%, javnih opominov 22,1%, predlogov za izključitev po delavskem svetu 4,7%, predlogov za pogojno izključitev 2,6%, skupno torej 71,4%. V drugih primerih pa je bil postopek ustavljen zaradi zastaranja ali je bil kršilec oproščen, ker storjeno dejanje ni bilo okvalificirano kot kršitev delovne obveznosti ali pa gre za nebitveno kršitev in je že sam postopek na kršilca pozitivno vplival. Nekaj kršilcev pa je med postopkom prekinilo delovno razmerje ter se je postopek zaradi tega zoper njih ustavil.

Skupna disciplinska komisija tozgov metalurške proizvodnje ugotavlja, da nedisciplina sicer ne narašča, da pa tudi ne stagnira. Ogromno prijav kršitev je iz tozda jeklarna. Komisija tudi ugotavlja, da je pri prijavljanju in navedbi opisa kršitev ter oteževalnih in olajševalnih okoliščin premalo naveden in preučen socialni moment, kot urejenost družinskih odnosov, stanovanjski problem, alkoholizem in podobno. Tem vprašanjem bi morali v tozdu, zlasti pa v strokovni službi delovne skupnosti za kadrovske splošne zadeve, posvečati več pozornosti.

Ostale tri skupne disciplinske komisije: skupna komisija za pripravo proizvodnje, kontrole kakovosti, energije, elektrotehničnih storitev, strojno gradbeno vzdrževanje in transport, skupna disciplinska komisija za stroje in dele, pnevmatične stroje, industrijske nože, vzmetarno in rezalno orodje ter skupna disciplinska komisija za raziskave in razvoj, komercialo, družbeni standard, delovno skupnost za kadrovske splošne zadeve, delovno skupnost za gospodarjenje in delovno skupnost za finance in računovodstvo, torej te skupne komisije, v primerjavi s prvo skoraj ne delajo. Prej navedena zadnja skupna komisija se doslej še sploh ni sestala, vendar je vprašanje, če je disciplina v treh tozdih in treh delovnih skupnostih na tako zadovoljivem nivoju, da je komisija doslej prejela le tri prijave kršitev.

Kot smo že prejšnja leta ugotavljali, so kriteriji za prijavljanje kršilcev v posameznih okoljih zelo različni, kar ustvarja objektivne težave pri delu komisij. Značilnost prijavljenih kršitev disciplinski komisiji tozgov mehanške obdelave je v tem, da je tu manj prijav neopravičenih izostankov, več pa je drugih prijav, kot neuporaba zaščitnih sredstev (očala, čelade ipd.) in drugih kršitev, zlasti neizpolnjevanje delovnih obveznosti. Doslej je ta komi-

Trikotniki

sija prejela 30 prijav, od katerih jih je obravnavala 26.

Skupna disciplinska komisija priprave proizvodnje, kontrole kakovosti itd. je v tem času prejela 17 prijav kršitev. V glavnem gre za neopravičene izostanke in uživanje alkohola med delovnim časom.

Ko analiziramo delo disciplinskih komisij, ugotavljamo, da se posamezne disciplinske komisije sicer trudijo, da pa se posamezni prekrški stalno ponavljajo, kar daje vtis neučinkovitosti izrečnih ukrepov in metode utrjevanja discipline. Tako se ponovno postavlja zahteva po drugih oblikah utrjevanja delovne discipline, zlasti z demokratičnim samoupravnim dogovarjanjem, sporazumevanjem in opozarjanjem ter z vsemi ukrepi utrjevanja zavesti vseh zaposlenih.

J. D.

IZREKI

So ljudje, ki bi s kamnom modrosti tolkli orehe.

Če bi ljudje govorili samo o stvarih, o katerih kaj vejo, bi zavladal strašen molk.

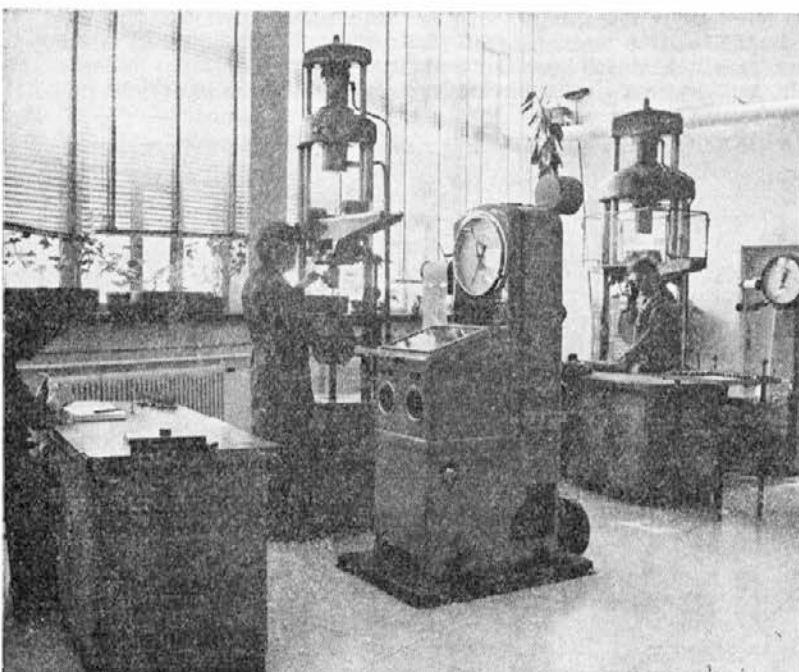
Neolikan ljudožerec je človek, ki govori z ljudmi v ustih.

Pobožni ljudožerci jedo ob petkih samo vrtnarje in ribiče.

Mnogi ljudje se vedejo tako napihnjeno, kakor da so državna himna.

Lastna škoda te spametuje, tuja obogati.

Dopust je utrujanje na lastne stroške.

V laboratoriju

**POROČILA O DELU
SINDIKALNIH ORGANIZACIJ
ŽELEZARNE RAVNE
OD 22. 3. 1975 DO 4. 3. 1978**

UVOD

V tej triletni mandatni dobi so sindikalne organizacije v železarni Ravne prešle v obdobje jačanja vloge sindikata in boljše organiziranosti, ker le dobro organiziran delavski razred bo zgradil tak sistem, ki ga želi. Večina naših prizadevanj je bila usmerjena v mobilizacijo večjega števila delavcev v najrazličnejše samoupravne organe. Osnovne organizacije sindikata se vedno bolj zavedajo, da so neposredno vključene v sistem samoupravljanja in so tudi odgovorne za celoten razvoj, v tozd, delovni organizaciji in za uresničevanje širših družbenih interesov.

Zakon o združenem delu zahteva aktiven sindikat na vseh področjih dela in življenja. Zato smo pri prizadevanjih, ko v praksi realiziramo vsebino zakona, naleteli na vrsto pomanjkljivosti in družbenih protislovij, ki so v našem sistemu še prisotne. Včasih smo se tudi soočali s problemi in delom, ki ne sodi v celoti v sindikalno organizacijo in smo tako zgubljali silo in moči na nepomembnih stvareh, izpuščali smo ali pa bili površni pri vsebinskem političnem delovanju. Dejstvo je, da osnovne organizacije sindikata postajajo vedno bolj družbenopolitične organizacije v pravem pomenu besede, in vedno bolj se v praksi uveljavlja njihovo politično, kreativno in globalno delovanje. Zaščitno funkcijo organizacije sindikata v železarni dokaj uspešno upravljajo. Vedno več je primerov aktivnih posegov za varovanje samoupravnih pravic in dolžnosti posameznih članov. Raste tudi število delavcev, ki se obračajo na sindikat, da jim pomaga razrešiti posamezna vprašanja, ki jih sami ne morejo. Za nami je tudi miselnost, da je sindikat pač potreben samo za občasne akcije. V preteklem obdobju je bila potrebna tudi takšna aktivnost, da so sindikalni funkcionarji opravljali posamezna dela, ki niso primarna pri njihovem delovanju. V tem času pa sindikalne organizacije prenašajo na posamezne strokovne službe aktivnosti, ki ne sodijo v konkretno delo osnovne organizacije. Tak pristop bo omogočil vsebinsko bogatejšo in kreativno delo izvršnih odborov ter s tem tudi osnovne organizacije kot celote.

Občni zbori osnovnih organizacij sindikata so v večini kritično ocenili svoje delovanje in jasno, programsko opredelili vlogo in naloge, ki jih bodo morali v prihodnjem obdobju realizirati v samoupravni praksi. Nadalje lahko ugotovimo, da so odgovorno ocenili svoje delovanje in zagotovljena je bila možnost, da so lahko delavci celovito razpravljali.

PERSPEKTIVNI RAZVOJ ŽELEZARNE RAVNE V SREDNJEROČNEM NAČRTU SLOVENSkih ŽELEZARN IN NJEGOVA REALIZACIJA

Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje ter razvoja SZ za obdobje od leta 1976 do 1980 vsebuje tudi okvire investicijske naložbe za vsako sloven-

sko železarno posebej. Za Železarno Ravne je v tem časovnem obdobju predvideno, da bo vloženi v osnovna sredstva na področju metalurgije 1020 milijonov din, na področju predelave 504 milijone din. Skupaj v osnovna sredstva v Železarni Ravne 1524 milijona din. Poleg vlaganj v osnovna sredstva so predvidene naložbe v obratna sredstva skupaj v znesku 287 milijonov din. Skupaj torej v osnovna in obratna sredstva v obdobju od 1976 do 1980 1811 milijonov din. Investicijske naložbe v vse tri slovenske železarne so usklajene tudi z resolucijo o gospodarskem razvoju SR Slovenije za obdobje od leta 1976 do 1980.

V Železarni Ravne pa so po srednjeročnem načrtu razvoja zastavljeni projekti takole:

1. projekti, ki so že odobreni,
  2. projekti, ki so v postopku odobritve,
  3. projekti v izdelavi.
1. Projekti, ki so odobreni na vseh ustreznih samoupravnih organih in bankah, so:
- Modernizacija kovačnice s predračunsko vrednostjo 470 milijonov din. Gre za podaljšek kovačnice proti zahodu in za nabavo modernega kovaškega stroja znamke GFM.
  - Modernizacija jeklarne s predračunsko vrednostjo 687 milijonov din. Jeklarna se bo modernizirala tako, da bo lahko proizvajala najbolj čista elektro jekla s pomočjo t. i. ponovne tehnologije. Poleg tega pa se bo z modernizacijo sočasno povečala tudi proizvodnja jekla do 250.000 ton.
  - Na novo bomo zgradili livarno posebne litine. Predračunska vrednost znaša skupaj s projektom torzijskih osi 254 milijonov din. Dela na objektu livarne posebne litine se bodo pričela že v pozni pomladi letošnjega leta.
2. V postopku odobritve je projekt za izgradnjo obrata nerjavnih armatur. Predračunska vrednost zanj pa znaša 179 milijonov din.
3. V izdelavi so projekti:
- Rekonstrukcija in modernizacija valjarne s predračunsko vrednostjo 220 milijonov din.
  - Proizvodnja pnevmatičnih strojev v vrednosti 200 milijonov din. Z znano švedsko firmo Atlas Copco teče pogovori o skupnem vlaganju in sodelovanju na področju proizvodnje pnevmatičnih strojev. Vse kaže, da bo do podpisa sodelovanja med Železarno Ravne in Atlas Copco prišlo v kratkem času. Pospešeno pa se dela na investicijskem programu.
  - Proizvodnja valjev za hladno valjanje s predračunsko vrednostjo 150 milijonov din. Splošno je znano, da je Železarna Ravne začela pred kratkim z uspešno proizvodnjo na področju proizvodnje valjev za hladno valjanje. Mnenja smo, da je ta proizvod spričo lastnega jekla in spričo možnosti dokončne finalizacije v Železarni Ravne zelo interesanten in da ga bo treba pogumno razvijati naprej, čeprav tu in tam nastopajo določene težave.
  - Pripravlja se tudi investicijski program za rekonstrukcijo stare livarne, za kar se naj bi porabilo okrog 100 milijonov din.
  - Tako kot tečejo razgovori s švedsko firmo Atlas Copco na eni strani, se na drugi strani pogovarjamo z nemško firmo Klingelberg o skupni proizvodnji odvaljnih rezkarjev, za kar se predvideva vrednost v višini 55 milijonov din.
  - V TOZD rezalno orodje Prevalje se začena proces preusmeritve s proizvodnje pil

na bolj donosne in perspektivne proizvode. Predračunska vrednost za to je predvidena v znesku 33 milijonov din.

Vsi projekti so časovno premaknjeni za eno do dve leti spričo težav pri urejanju finančnih konstrukcij, zaradi uvoza opreme z zahoda in zavoljo temeljitega iskanja najustrežnejših tehnoloških rešitev. Pripomniti je treba, da so gornje predračunske vrednosti navedene samo za osnovna sredstva po cenah iz leta 1975 in 1976 ter ne vključujejo inflacije dinarja in revalvacije nekaterih tujih valut. Povsem razumljivo je, da bodo zato nastale ustrezne podražitve pri investicijskih naložbah, ki so planirane letos in v naslednjih letih v Železarni Ravne.

OBJEKTI DRUŽBENEGA STANDARDA

1. Stanovanjska izgradnja

Ne moremo zagotovo trditi, da bomo s takim trendom kot doslej lahko tudi v bodoče gradili stanovanjske objekte družbenega sektorja. Izgradnja nove šole na Javorniku angažira znatna sredstva naše delovne organizacije, ki bi jih lahko sicer uporabili tudi za stanovanjsko izgradnjo. Ko bo zgrajena nova osnovna šola v letošnjem letu, se bo stanje v naslednjih letih izboljšalo, čeprav imamo velike obveznosti na področju plačevanja anuitete iz naslova stanovanjske izgradnje. Vsekakor bodo potrebna velika prizadevanja, da bomo nadaljevali stanovanjsko izgradnjo na Javorniku, ki naj bi bil do konca leta 1980 zazidan. Medtem pa se že razmišlja o novem zazidalnem kompleksu na vzhodnem delu Prevalj. Načrti urbanističnih zasnov bodo v kratkem naročeni, tako da bo dovolj časa za vse potrebne in temeljite študije za izgradnjo nove stanovanjske soseske za potrebe delavcev Železarne Ravne.

Sočasno ob prizadevanjih za stanovanjsko izgradnjo na področju družbenega sektorja pa bomo morali še bolj skrbeti za vključevanje zasebnih sredstev za razreševanje stanovanjskih problemov. Delovna organizacija pa naj bi tako kot doslej tudi v bodoče dajala pomoč pri zasebni gradnji z ustreznimi krediti. Končno pa je treba pri stanovanjski izgradnji upoštevati, da je ta odvisna poleg višine stanovanjskega prispevka od OD tudi od gospodarskih uspehov vseh TOZD in delovne organizacije kot celote.

2. Počitniško rekreacijski center Portorož

K ureditvi rekreacijskega centra Portorož bomo pristopili po etapah v letih 1978—1981, da to ne bo motilo letovanja delavcev, pa tudi s finančnega vidika je tak koncept bolj ugoden. Predvidena predračunska vrednost znaša 54,5 milijonov din. Projekti, ki so za to investicijo potrebni, so v izdelavi. V posameznih letih bi zgradili naslednje:

- 1978 povečali kapaciteto za 60 ležišč, odkupili servisno delavnico ter pripravili zemljišče za nadaljnjo gradnjo;
  - 1979 zgradili novo kuhinjo z bivalnimi prostori ter povečali kapaciteto ležišč za 60 postelj;
  - 1980 povečali kapaciteto za nadaljnjih 60 ležišč;
  - 1981 porušili bi stari del sedanjega doma in obnovili novi del. Uredili bi rekreacijske površine in okolje s parkom.
- Skupno bi imeli v končni fazi 250 ležišč in ustrezne kuhinjske in rekreacijske kapacitete.

3. Turistično rekreacijsko središče Ivarčko jezero

Predračunska vrednost znaša 30 milijonov. Vlaganja bi trajala dve leti. V letu 1978 bi sanirali jezero in uredili okolico, pričeli pa tudi z izgradnjo turistično-rekreacijskega objekta, v sestavu katerega bi bilo tudi kegljišče s štirimi stezami.

REALNE MOŽNOSTI FINANCIRANJA CELOTNIH PROGRAMOV

Predračunska vrednost vseh navedenih objektov bi okvirno znašala okrog 2350 milijonov din.

Predvideni so tudi viri financiranja iz sredstev TOZD, združenih sredstev SZ, bančnih kreditov, komercialnih kreditov in iz drugih virov.

Poleg naložb v osnovna sredstva pa so predvidene tudi potrebne naložbe v obratna sredstva v skupnem znesku za vse investicijske naložbe v višini 357 milijonov din.

Ponovno moramo poudariti, da je financiranje objektov družbenega standarda v veliki meri odvisno od naše lastne udeležbe in naših gospodarskih sposobnosti v letih 1978—1981. Skratka, če bomo dobro delali in dobro gospodarili, sem prepričan, da bomo lahko vse, čeprav velike in pogumno zasnovane načrte, uresničili.

Franc Fale,
predsednik poslovnega sveta
Zelezarne Ravne

GOSPODARJENJE V DELOVNI ORGANIZACIJI V LETIH 1975-1977 IN IZVRŠEVANJE SREDNJEROČNEGA PLANA RAZVOJA

Za prikaz gospodarjenja v delovni organizaciji v obdobju od 1975 do 1977 smo se odločili zato, ker je leto 1975 zadnje leto prejšnjega srednjeročnega obdobja in z dosežki v tem letu objektivno lahko primerjamo rast v naslednjih letih. Leto 1975 je bilo značilno tudi po tem, da so se cene surovin v tem letu razmeroma umirile. Na svetovnih tržiščih je bilo občutiti rahlo izboljšanje povpraševanja, na domačem trgu pa so se prav tako poboljšale možnosti prodaje.

Leti 1976 in 1977 sta prvi dve leti tekočega srednjeročnega obdobja, zato smo dosežke primerjali s srednjeročnim planom 1976—1980.

Leto 1976 je značilno po tem, da se je postrila kriza na svetovnih trgih, kar je vplivalo na zmanjšano povpraševanje na domačem trgu, zato je bila proizvodnja nižja. Zaradi velikega prizadevanja za povečanje izvoza in že prej sklenjenih izvoznih pogodb smo uspeli še večji izpad proizvodnje delno nadomestiti z izvozom. Manjša proizvodnja, večji izvoz in pa prehod od obračuna dohodka po fakturirani na obračun po plačani realizaciji so glavni dejavniki, ki so vplivali na razmeroma neugodne rezultate poslovanja v tem letu. Na slabše poslovanje je vplivala tudi reorganizacija delovne organizacije iz prejšnjih treh na dvajset temeljnih organizacij in sprememba sistema delitve OD. Kljub skrbno pripravljenim programom prehoda z ene v drugo organiziranost novi poslovodni in samoupravni organi tozgov niso mogli tako hitro, učinkovito prevzeti nadzora nad gospodarjenjem.

Za leto 1977 smo izdelali letni gospodarski načrt po novo organiziranih temeljnih organizacijah. Z gospodarskim načrtom so bili določeni cilji, ki jih želimo doseči, in naloge, ki jih morajo izvršiti posamezniki, službe ali tozdi, da bi te cilje tudi dosegli. Razmeroma ugodno povpraševanje tako na domačem kot zunanjih trgih po naših proizvodih, zadovoljiva kakovost izdelkov in učinkovitost novih tozgov so vplivali na ugodne proizvodne re-

zultate tako v primerjavi z letom 1975 kot z letom 1976. Brez dvoma je na dobro gospodarjenje vplivala tudi nova organiziranost delavcev. Organi upravljanja tozgov, ki so prevzeli odgovornost za gospodarjenje, so na osnovi sprotnih informacij o izpolnjevanju plana ukrenili vse, da bi dosegli čim boljše rezultate.

Zaradi rastočih stroškov in obveznosti je bila posebna skrb usmerjena v izboljšanje izkoriščanja kapacitet, izboljšanje ekonomičnosti in povečanje produktivnosti dela. Vsi ti

ukrepi so nam dali v letu 1977 tudi nekaj rekordov, o katerih smo že pisali. Prvič, odkar obstaja tovarna, smo dosegli le z boljšim izkoriščanjem kapacitet proizvodnjo 201.300 ton jekla in 213.900 ton skupne proizvodnje v valjarni, kar je tudi za 2,2 % več kot v rekordnem 1974. letu. Rekord smo dosegli tudi v izvozu. Z 19,6 milijona \$ je vrednost izvoza za 35 % večja od doseženega v letu 1976 in kar za 70 % večja od leta 1975.

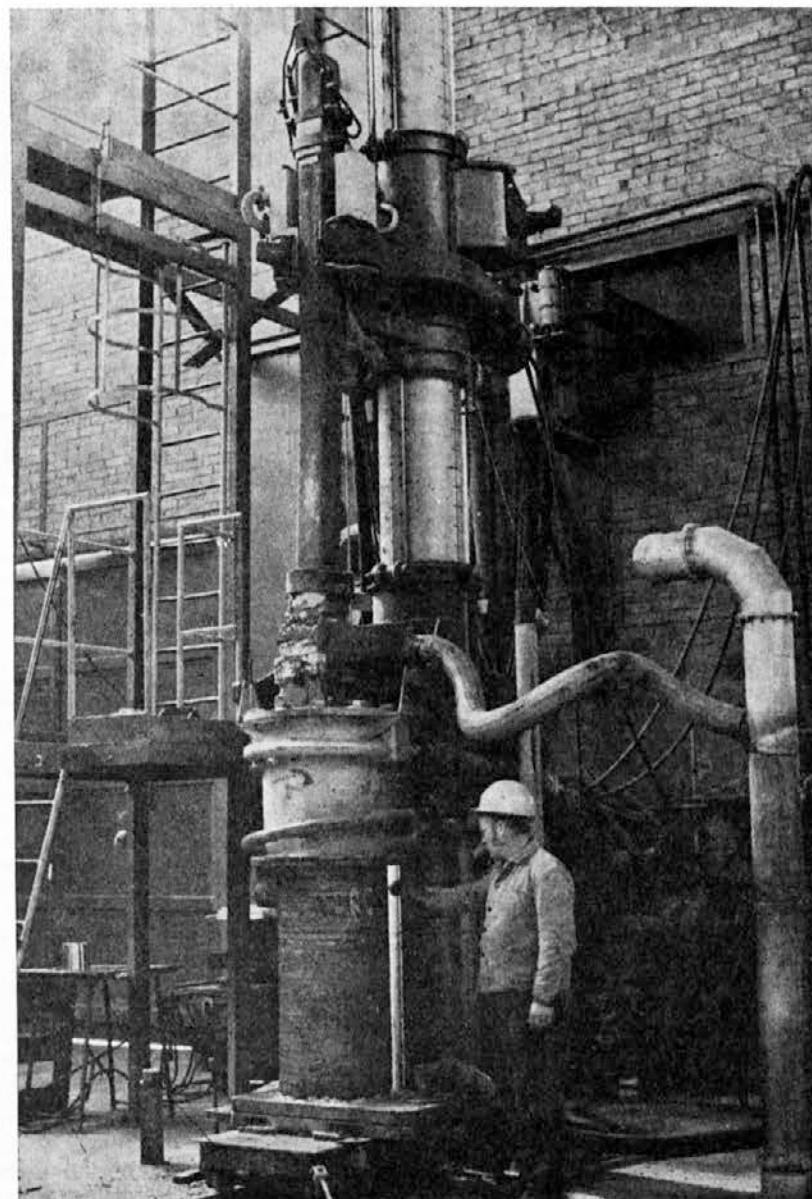
Oglejmo si kakšne rezultate gospodarjenja smo dosegli v zadnjih treh letih:

	1975	1976	1977	Indeks		
				1976 1975	1977 1975	1977 1976
Proizvodnja jekla »t«	193.656	177.765	201.272	91,8	103,9	113,2
Prodanih gotovih izdelkov »t«	131.540	116.847	140.407	88,8	106,7	120,2
Fakturirana realizacija »milij. din«	1.911	1.852	2.300	96,9	120,3	124,2
Izvoz milij. \$	11,5	14,5	19,6	126,1	170,4	135,2
Poprečno število zaposlenih	4.508	4.565	4.671	101,3	103,6	102,3
Neto OD (zap.) mesec	3.848	4.363	4.970	113,4	129,2	113,9
Produktivnost blagovne proizvodnje t (zap.) mes.	2,46	2,15	2,54	87,4	103,3	118,1
Poprečne cene vseh izdelkov din/kg	14,53	15,85	16,38	109,1	112,7	103,3
Poprečne cene izdelkov črne metalurgije	10,60	11,94	12,28	112,6	115,9	102,8

Iz prikazanih podatkov se vidi, da smo v letu 1977, vsaj kar zadeva količinski obseg proizvodnje in izvoza, poslovali zadovoljivo. Močno smo presegli v letu 1976 dosežene vrednosti, kar pa zaradi prej opisanih razlogov slabšega dela v tem letu ne daje popolnoma realne slike. Realnejšo sliko nam da primerjava doseganj v letu 1977 z letom 1975,

ki je bilo eno izmed boljših glede uspehov. Tudi te primerjave kažejo, da smo v letu 1977 dosegli ugodne proizvodne rezultate, ki so večji od tistih v letu 1975.

Podatki o doseganju dohodka še niso znani. Hitrejše so naraščali stroški predvsem zaradi višjih cen uvoznih materialov, sprememb

Naš motiv

tečaja dinarja in tudi zaradi višjih cen doma-
čih materialov. Malo pa so se povečale pro-
dajne cene naših izdelkov, to pa bo brez dvo-
ma vplivalo na zmanjšanje čistega dohodka,

čeprav bi se morali pokazati tudi učinki akcij
za zniževanje stroškov.

Kako smo izpolnili cilje srednjeročnega na-
črta za prvi dve leti?

	Srednjeročni plan 1976—1977	Izvršeno	Indeks
Proizvodnja jekla »t«	400.000	379.065	94,8
Prodano gotove robe »t«	268.745	257.254	95,7
Fakturirana realizacija milij. din	4.190	4.151	99,1
Izvoz milij. \$	33,2	34,1	102,7
Poprečno število zaposlenih	4.620	4.623	100,1

Iz podatkov se vidi, da smo se nekaterim
zastavljenim ciljem srednjeročnega plana za
prvi dve leti zelo približali in da ga v teh
postavkah uspešno izvršujemo. Še pomemb-
nejši bodo podatki o doseženem dohodku in
čistem dohodku, ki pa bodo znani šele po
pripravi bilance za leto 1977.

S politiko uredničenja gospodarskega na-
črta za leto 1978, ki so jo sprejeli samou-
pravni organi tozgov in DO, so za leto 1978
postavljeni naslednji cilji:

proizvodnja jekla	211.700 ton
blagovna proizvodnja	142.950 ton
fakturirana realizacija	2.645 milij.
število zaposlenih	4.840
izvoz	20 milij. \$
OD (zap.) mesec	5.700 din

Ti cilji so skladni s srednjeročnim planom
in usmeritvijo republiške in zvezne resolu-
cije.

Povpraševanje na tujih trgih ni najbolj
ugodno. Zlasti zahodni trg se zapira, kar vpli-
va tudi na povpraševanje doma. Naloga, ki
smo jih za naslednje leto sprejeli, niso lahke.
Imamo pa točno določene cilje in v dosegu
teh bomo usmerili vse naše akcije. Ekonomis-
ti napovedujejo letos posebno težko leto,
med drugim tudi zaradi naše lanske neugod-
ne zunanjetrgovinske bilance in razmer v
svetu. Kot prejšnja leta bo zato potrebno vlo-
žiti veliko naporov v zniževanje stroškov, iz-
boljšanje tehnologije in kakovosti izdelkov,
skratka, aktivirati bomo morali notranje re-
zerve.

Janez Žnidar

NEKATERA VPRAŠANJA FUNKCIONIRANJA SAMOUPRAVNIH ORGANOV IN DELEGACIJ PO REORGANIZACIJI

Samoupravne organe novo ustanovljenih podatkov zaradi že omenjenih razlogov sicer
temeljnih organizacij in delovnih skupnosti
smo izvolili 9. septembra 1976. Samoupravne
organe delovne organizacije smo volili
20. marca 1977. V prvih mesecih leta 1976 se
je občasno pojavljala tudi določena dvotir-
nost, ko so po eni strani delovali še samo-
upravni organi prejšnjih tozgov, v določene
akcije, zlasti glede postopka nove organizira-
nosti, pa so se vključevali že novi organi. Ta-
ko so z normalnim delom tako organi tozgov
kot skupni organi pričeli šele aprila 1977. V
začetku je prihajalo pri delu teh organov do
določenih motenj, kar je delno opravičljivo
zaradi dejstva, da je šlo za organe brez kon-
tinitete, da je bilo v organe upravljanja
temeljnih organizacij in delovnih skupnosti
vključeno veliko število prej neangažiranih
delavcev, da mnoge temeljne organizacije ni-
so imele ustreznih vodilnih delavcev, pose-
ben problem, ki ponekod še zdaj ni rešen, pa
je vprašanje administrativno-tehnične pomoči
organom upravljanja. Šele v sedanjem času
se dokončno ustanavljajo vsa tajništva
tozgov, prav tako pa je bil šele v drugi polo-
vici septembra lani ustanovljen center za raz-
voj samoupravljanja in informiranja. Vse te
in druge institucije pa normalno potrebujejo
nekaj časa za utrditev. Tako lahko ugotavl-
jamo, da se vprašanje strokovno-svetovalne,
administrativno-tehnične in druge pomoči sa-
moupravnim organom ter ob tem informira-
nja na sploh v zadnjem času izboljšuje.

Delavski sveti posameznih temeljnih orga-
nizacij in delovnih skupnosti so imeli v tem
obdobju naslednje število sej: jeklarna 8, je-
klolivarna 9, valjarna 7, kovačnica 9, jeklo-
vlek 11, kalilnica 8, stroji in deli 9, pnevmati-
čni stroji 10, vzmetarna 8, industrijski noži
8, rezalno orodje 10, energija 12, elektroteh-
nične storitve 8, strojno gradbeno vzdrževa-
nje 11, transport 10, priprava proizvodnje 9,
kontrola kakovosti 10, raziskave in razvoj 8,
komerciala, družbeni standard 9, delovna
skupnost za kadrovske splošne zadeve 8, de-
lovna skupnost za gospodarjenje 7, delovna
skupnost za finance in računovodstvo 8. Pri-
sotnost na sejah se giblje okrog 80 %. Točnih

ni na razpolago, vendar iz nekaterih rezulta-
tov in reakcij delavcev povzemamo, da so se-
danji samoupravni organi, zlasti delavski sve-
ti, svojo vlogo zelo resno vzeli in jo tudi ure-
ničujejo.

Precej redno se sestajajo tudi komisije za
kadre in splošne zadeve, ki so imele od 8 do
14 sej, kar je deloma pogojeno z zelo široko
zastavljenimi pristojnostmi, kot kadrovska
problematika, stanovanjske zadeve in podob-
no. Precej slabše pa delajo komisije za go-
spodarjenje, čeprav gre nekatere tudi izvzeti.
V majhnih tozdih z ustrežno in močnim an-
gažiranim delavskim svetom bi bilo verjetno
treba smotrnost nadaljnega obstoja komisije
za gospodarjenje preučiti.

Komisije samoupravne delavske kontrole
delujejo samo v nekaterih tozdih in delovnih
skupnostih, v celoti pa je delovanje teh orga-
nov nezadovoljivo in mora biti v prihodnjem
obdobju poseben predmet obravnave družbe-
nopolitičnih organizacijah.

Skupni organi upravljanja so imeli doslej
naslednje število sej: delavski svet delovne
organizacije 6, odbor za kadrovske splošne za-
deve 8, odbor za gospodarjenje 6, odbor za
družbeni standard in stanovanjske zadeve 10
in skupni odbor samoupravne delavske kon-
trole 5 sej. Udeležba delegatov na sejah skup-
nih organov delovne organizacije je zado-
voljiva. Zaradi objektivnih razlogov pa še niso
bili aktivirani naši delegati v delavskem sve-
tu sozda Slovenske železarne in še vedno de-
lujejo stari delegati z avtomatsko podaljšano
mandatno dobo.

V železarni imamo štiri skupne disciplin-
ske komisije za temeljne organizacije s posa-
meznih področij. Izmed teh najbolj aktivno
dela komisija za metalurško področje, ki v
preteklem letu obravnavala 190 primerov
kršitev delovnih obveznosti. Ostale komisije
so bolj ali manj neaktivne zaradi tega, ker
iz drugih tozd skorajda ne prijavljajo krši-
tev delovnih obveznosti. S tem seveda ni re-
čeno, da kršitev v teh tozdih in delovnih
skupnostih ni, kar pomeni, da bi bilo potreb-
no vzroke takšnega stanja preučiti.

Temeljne delegacije delujejo in bodo do
skupščinskih volitev v letu 1978 delovale še
po stari organiziranosti, prav tako posebne de-
legacije. Trenutno so delegacije oblikovane in
delujejo še po stari samoupravni organizira-
nosti (trije tozdi in ena delovna skupnost) de-
lovne organizacije železarne Ravne.

Temeljne delegacije, ki obravnavajo področ-
je za zbor združenega dela občine Ravne, so
se od izvolitve leta 1974 do leta 1977 samo-
stojno sestajale in v dveh primerih je bila le
skupna seja temeljnih delegacij železarne.

Po sprejetju nove samoupravne organizira-
nosti se temeljne delegacije sestajajo na
skupnih sejah. S tem načinom sestajanja smo
dosegli določen napredek, da je delo delega-
cij učinkovitejše, ker se oblikujejo enotna sta-
lišča in predlogi do gradiva, o katerem sklepa
skupščina občine. Pojavlja pa se drug prob-
lem, da je posamezna delegacija večinoma
nesklepčna.

Tudi delegacije na področju samoupravnih
interesnih skupnosti v občini so oblikovane in
trenutno manj ali bolj uspešno delujejo še po
stari samoupravni organiziranosti železarne.
Delegacije se samostojno sestajajo, razen za
področje SIS zdravstvenega varstva, ker je
bilo več skupnih sej oziroma enotno oblikova-
nje stališč in predlogov s strani železarne. Za
ostala področja SIS delegacije samostojno
oblikujejo stališča in predloge. Pri delovanju
delegacij se je večkrat primerilo, da delega-
cije iz železarne za isto SIS niso imele skup-
nega stališča do istih vprašanj, kar se je od-
razilo kot negativna posledica za železarno na
sami seji skupščine SIS.

V zadnjem letu, oziroma v zadnjih dveh le-
tih se dogaja, da posamezna delegacija ni
sklepčna. Obstajajo celo primeri, da se ne-
katere delegacije ne sestajajo, in da se posa-
mezni izvoljeni delegat ni udeležil seje skup-
ščine, za katero je bil delegiran.

Da bi oblikovanje in delovanje delegacij
prilagodil novi samoupravni organiziranosti
železarne kot tudi v skladu z zakonom in
smernicami SZDL za volitve leta 1978 in od-
pravili negativne posledice, ki se sedaj pojavl-
jajo v delovanju delegacij, se predlaga nova
organiziranost — oblikovanje delegacij.

Predlog za oblikovanje delegacij za volitve v letu 1978

Samostojno temeljno delegacijo oblikujejo
posamezni tozdi in delovne skupnosti.

Na nivoju delovne organizacije železarne
Ravne se oblikuje **konferenca** temeljnih dele-
gacij, ki bi štela 23 članov — delegatov (en
delegat iz posamezne temeljne delegacije).

Temeljne delegacije bi bile 7-do 11-član-
ske, in sicer:

jeklarna	7
jeklolivarna	11
valjarna	9
kovačnica	7
jeklovlek	7
kalilnica	7
stroji in deli	11
pnevmatični stroji	7
vzmetarna	7
industrijski noži	7
rezalno orodje	9
energija	7
elektrotehnične storitve	7
strojno gradbeno vzdrževanje	11
transport	7
priprava proizvodnje	9
kontrola kakovosti	7
raziskave in razvoj	7
komerciala	9
kovinarstvo	7
družbeni standard	7
del. skupn. za kadr. spl. zadeve	9
del. skupn. za gospodarjenje	7
del. skupn. za finance in rač.	7

SIS družbenih dejavnosti na nivoju občine

1. SIS za vzgojo in izobraževanje
2. SIS za raziskovalno dejavnost
3. SIS za zdravstveno varstvo
4. SIS za kulturo
5. SIS za telesno kulturo
6. SIS za socialno skrbstvo

7. SIS za zaposlovanje
8. SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
9. SIS za otroško varstvo
10. SIS za stanovanjsko dejavnost

Posamezna delegacija bi bila 7-članska in se oblikuje:

1. jeklarna
2. jeklolivarna
3. valjarna
4. kovačnica
5. stroji in deli
6. pnevmatični stroji
7. rezalno orodje
8. elektrotehnične storitve
9. strojnogradbeno vzdrževanje
10. priprava proizvodnje
11. kontrola kakovosti
12. komerciala
13. delov. skupn. za kadrovske splošne zadeve

Tozdi in delovne skupnosti z manjšim številom zaposlenih pa bi oblikovali skupne delegacije in sicer za področja:

Prva delegacija:

- SIS za vzgojo in izobraževanje
- SIS za raziskovalno dejavnost
- SIS za zdravstveno varstvo

Druga delegacija:

- SIS za kulturo
- SIS za telesno kulturo

Tretja delegacija:

- SIS za socialno skrbstvo
- SIS za zaposlovanje
- SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
- SIS za otroško varstvo
- SIS za stanovanjsko dejavnost

Tozdi in delovne skupnosti, ki bi oblikovali skupne delegacije, so:

14. jeklovlek
15. kalilnica
16. vzmetarna
17. industrijski noži
18. energija
19. transport
20. raziskave in razvoj
21. družbeni standard
22. delovn. skupn. za gospodarjenje
23. delovn. skupn. za finance in računovodstvo

s tem da bi bila posamezna skupna delegacija 9-članska.

Za posamezne SIS se oblikujejo na nivoju delovne organizacije konference delegacij. Posamezna konferenca bi štela 23 članov. Izjema je tozdr Kovinarstvo Ljubno, ki oblikuje temeljno delegacijo in delegacije SIS v skladu z določili statuta občine in statuta SIS občine Mozirje.

Franc Leskošek
Janko Dežman

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA ČISTILNICA

Osnovna organizacija sindikata čistilnice je bila na skupščini osnovne organizacije sindikata jeklolivarne dne 4. 12. 1976 prvič ustanovljena kot samostojna organizacija. Izvršni odbor je bil devetčlanski in tričlanski nadzorni odbor. Namen odcepitve oziroma reorganizacije sindikata jeklolivarne je bil v tem, da je članstvo tega obrata štel nekaj nad 450 zaposlenih. Ker pa je cilj sindikata približati to organizacijo čim bolj delovnemu človeku, se je organizirala nova osnovna organizacija sindikata čistilnice — jeklolivarna, ki šteje 180 zaposlenih in je obrat specifično in tehnološko zaokrožen v svoji proizvodnji. Zato ravno je bil ta oddelek primeren za ustanovitev samostojne sindikalne organizacije.

Delo izvršnega odbora osnovne organizacije je bilo v tem, da skuša sindikat kot politično organizacijo približati čim bliže slehernemu sodelavcu. Izvršni odbor se je v enoletni dobi predvsem ukvarjal z najnujnejšimi problemi. Predvsem je bila njegova naloga pravilno organizirati sindikat, v katerega bi imelo celotno članstvo zaupanje.

V svojem delu je izvršni odbor obravnaval predloge samoupravnih sporazumov, organizacije in ocenitve novih delovnih mest, finančne načrte za jeklolivarno, stanovanjska vprašanja, zasledoval in pomagal socialno prizadetim sodelavcem, sodeloval pri volitvah in referendumih ter drugem.

Izvršni odbor je tudi sodeloval pri izbiri delegatov za samoupravne organe naše tozdr delovne organizacije ter obravnaval kandidate za interesne skupnosti občine Ravne oziroma volitve v spomladanskem času leta 1978.

Organiziral je tudi rekreacijske pohode v naravo in zgodovinske kraje ter s tem želel zblížati ljudi ter poglobiti prijateljske in človeške odnose.

Izvršni odbor je sodeloval z osnovno organizacijo jeklolivarne v raznih vprašanjih, ki so bile v skupnem interesu za tozdr — jeklolivarna. Vedno je sodeloval z mladinsko in partijsko organizacijo, ko je šlo za pomembne stvari, predvsem v uresničevanju zakona o združenem delu, ustanovitvi novih tozdov ter proizvodni problematiki.

Po naši splošni oceni smo prepričani, da je organizacija oziroma ustanovitev nove organizacije bila koristna predvsem z vidika, ker se z manjšim številom članstva lažje dela in se problemi lažje rešujejo v korist boljše produktivnosti dela ter znižanja proizvodnih stroškov.

Novi predsednik te osnovne organizacije sindikata je PAVEL JANEŽIČ.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA DS KADROVSKO SPLOŠNIH ZADEV

V vseh večjih akcijah kot tudi pri obravnavi srednjeročnega plana smo sindikati aktivno sodelovali. Šele zadnje čase pa je postala praksa, da je osnovna organizacija sindikata tudi dobivala vabila in materiale za seje delavskega sveta, ko se je odločalo o pomembnejših zadevah. To pove, da se na tej relaciji že popravlja stanje in še bolj se bo moral sindikat aktivno vključiti tudi v delo delavske kontrole in odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v naši delovni skupnosti.

Ob sprejemu novega sporazuma o nagrajevanju po delu je sindikat dal podporo novemu sistemu. Vendar je od tedaj preteklo že več kot leto dni in spet bo moral biti sindikat tisti, ki bo nekatere usmeritve moral dati za naprej, če hočemo, da bo uveljavljeno nagrajevanje dejansko odraz opravljenega dela.

Ob ocenjevanju dela naše osnovne organizacije tudi ne morem mimo kritik, ki jo zasledimo, češ da delamo preveč forumsko. To bi pomenilo, da v glavnem sestankujejo vodstva, zelo malo ali na kratko pa se razpravlja v bazi. Ta trditve povsem ne drži. Dejstvo je da smo pri nas ob vsaki pomembnejši akciji razpravljali v izvršnem odboru, kako pa so to tovariši iz izvršnega odbora prenašali v bazo, je drugo vprašanje. Res pa je in dogaja se, da se na različnih sestankih srečujejo isti ljudje, ki pa žal včasih tudi ne čutijo odgovornosti, da bi vsebino dogovorov pojasnili svojim sodelavcem, kako se dogovorjeni sklepi uresničujejo, pa je članstvu treba poročati. Te povratne poti običajno pri nas zatajijo in v bodoče se bo forumskega dela v smislu povratnih informacij treba otresti.

Na občnem zboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti kadrovske splošnih zadev je bil za predsednika izvoljen tovariš JOŽE BUKOVEC.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA DS ZA GOSPODARJENJE

Zadnji občni zbor naše osnovne organizacije sindikata je z razširitvijo izvršnega odbora od treh na sedem članov postavil nove temelje nadaljnjemu delu. Seveda s tem še vedno ne bo rešeno stalno pomanjkanje finančnih sredstev, ki že leta nazaj hromi naše delo, vsekakor pa bo pomlajen in razširjen izvršni odbor lažje kos nalogam, ki ga čakajo v prihodnje.

Če bi želeli povedati nekaj več o našem preteklem delovanju, bi lahko naštel poleg aktivnosti v zvezi z našo novo samoupravno organiziranostjo še številna področja, kjer nismo ostajali indiferentni in smo poskušali po svojih močeh prispevati svoj delež.

Tako smo v letu 1976 dosegli zelo lepe uspehe pri zbiranju posojila za ceste, sodelovali pri kreiranju novega plačilnega sistema, kritično ocenili zavlačevanje dokončne odločitve za reševanje počitniških kapacitet za naše delavce, predlagali ureditev Ivarčkega jezera v rekreacijski center, predlagali nekaj rešitev za zmanjšanje odhajanja z dela zaradi različnih osebnih opravkov v dopoldanskem času (medkrajevni telefoni, zobna ambulanta).

Naše delo v preteklem letu je bilo usmerjeno predvsem v akcije v zvezi s prilagajanjem naših samoupravnih aktov novim zahtevam zakona o združenem delu. V zvezi s tem je bilo na občnem zboru načeto vprašanje časa sestajanja delovnih oz. sindikalnih skupin ter zborov. Zaradi pomanjkanja časa so namreč marsikdaj aktualne razprave ostale nedorečene. Seveda pa to ni le problem naše delovne skupnosti, temveč bo treba na tem področju postaviti pravila za celotno delovno organizacijo.

V zvezi s pripravami za volitve v letošnjem letu je naša osnovna organizacija sindikata evidentirala 44 kandidatov od skupno 61 članov.

Kritične ocene na občnem zboru so bile izrečene tudi na račun rekreacijske dejavnosti. Ob zaključku, da je interes za rekreacijo močno padel, je razprava pokazala, da bi morala rekreacija v bodoče biti namenjena širšemu krogu delavcev. Razna tekmovalna, ki so bila v modi v zadnjih letih, aktivirajo v večini primerov le bivše aktivne športnike. V okviru našega novega tozda za družbeni standard bi morala zato rekreacija dobiti nove dimenzije.

Načrti za naprej so obširni, predvsem pa bodo morale biti poudarjene politične funkcije sindikata.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je ostal še nadalje HERBERT GIGERL.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA ELEKTROTEHNIČNE STORITVE

Ob zelo številni udeležbi na občnem zboru osnovne organizacije sindikata elektromehaničnih storitev je članstvo v glavnem ocenilo svojo aktivnost in delovanje. V okviru zastavljenega programa dela za preteklo obdobje je bil dosežen znaten premik v političnem delovanju in aktivni udeležbi pri kreiranju samoupravnih sporazumov in aktov, ki so zahtevali ustvarjalen pristop. Tehtnejši bi bil naš prispevek, če ne bi bili v preteklem času soočeni s pomanjkanjem časa za temeljitejšo obravnavo posameznih materialov. Ne sme se nam dogajati, da nekatere važnejše akte spremljamo v časovni stiski brez kvalitetne razprave o njih, ker že takoj po sprejetju ugotavljamo, da bi lahko bili sprejeti dokumenti boljše.

Nekateri člani ugotavljajo, da povprečni OD še ni merilo, po katerem bi lahko sklepali na OD kvalificiranega delavca. Narava našega dela, kakor tudi predpisi o tem, kdo lahko

izvaja dela na elektroenergetskih in drugih postrojih zahtevajo v naši tozd močno koncentracijo ljudi s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Zaradi take strukture se zdi, da večina KV delavcev v tozd ETS ne dosega povprečnega OD.

Člani so izrazili tudi svoje negodovanje nad prepočasnim tempom stanovanjske izgradnje. Ne moremo pričakovati rešitev stanovanjskih problemov izključno z dobrim samoupravnim sporazumom. DO mora predvsem graditi stanovanja in manj pozornosti posvečati perfektno izdelanim sporazumom za dodeljevanje razmeroma skromnega števila stanovanj.

Proglasili smo tudi jubilate dela in jim čestitali. Vso pohvalo smo izrekli organizatorju rekreacije, ki je pripomogel k temu, da je v rekreacijo vključeno veliko število sodelavcev in da na tekmovalnem področju dosegamo zavirljive rezultate.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je še nadalje ostal RAJKO PARADIŽ.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA ENERGIJA

Sindikati smo se v železarni Ravne reorganizirali z namenom, da bo naše delo uspešnejše, da bomo vključevali slehernega delavca pri osnovanju in delu naše organizacije. Z delovanjem smo pričeli 26. 2. 1975. Ker imamo 5 oddelkov, smo se domenili, da bo sestava izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata po delegatskem principu, iz vsakega oddelka po en delegat, ki pa je v okviru izvršnega odbora dobil še dodatno zadolžitev z različnih področij.

V TOZD energija smo se v preteklih treh letih zavzemali za čim boljše odnose v TOZD, kar je prvi pogoj za normalno in nemoteno delo.

Ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov smo sodelovali s teamom za osebne dohodke in se borili za tiste naše delavce, ki so bili z njihovo odločitvijo oškodovani. Naše mnenje se je v večini sprejelo.

Ko je bil referendum za krajevni samoprivek, smo tolmačili našim delavcem pomen le-tega. Plod pa se po dveh letih že kaže. Pri sprejemanju samoupravnih aktov TOZD in delovne organizacije smo prvi podali spremenljive predloge.

V lanskem letu smo ocenili prijavljene kandidate za delovno mesto ravnatelja TOZD energija.

Vsem delavcem pri nas smo vedno priskočili na pomoč, če so je potrebovali, za boljše počutje smo organizirali vsako leto izlet v neki spominski kraj, kar je pomagalo k sporazumevanju med sodelavci.

V lanskem letu je bilo tekmovanje kovinarjev Jugoslavije. Iz TOZD energije je na tem tekmovanju sodelovalo 6 delavcev, naš TOZD pa je v železarni Ravne prevzel tekmovanje plamenskih varilcev. Rezultat tega je bilo 1. mesto v plamenskem varjenju tovariša Vinka Gostenčnika za nagrado pa Titova zlata ura. Ustanovili smo tudi osnovno organizacijo ZSMS v našem TOZD, ki že sedaj deluje z velikim elanom in uspeh je tudi skrb nas vseh.

Lahko bi še naštevati, takih stvari veliko, saj ni dneva, da bi minil brez sindikata. Zavedamo se, kaj je naša bodoča naloga, saj je skoraj celoten odbor izvoljen še za štiri leta.

Predsednik OOS je še nadalje ostal RUDI POGOREVC.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA INDUSTRIJSKI NOŽI

Na začetku konstituiranja našega izvršnega odbora, to je v letu 1975 smo pregledali finančno razporeditev sredstev sklada skupne porabe za leto 1974, pregledali pravilnik o sa-

moupravni delavski kontroli, izpeljali smo akcijo »Brkini 75«, stremeli smo za izvajanjem akcijskega programa za izvajanje stabilizacije in odpravljanje inflacije.

Vključevali smo se v vse akcije športno kreativnih dejavnosti, ki jih je organizirala komisija za rekreacijo pri svetu sindikata železarni Ravne. Mi sami pa smo organizirali dva športno rekreativna izleta v naravo.

V letu 1976 smo se še bolj zavzeto lotili našega dela, saj smo vedeli, da pred nami stojijo še večje naloge kot leto poprej. Zavzemali smo se za: izboljšanje sodelovanja med tozd v železarni Ravne in strokovnimi službami, nenehno dviganje samoupravljalne zavesti delavcev in delovno ter tehnološko disciplino. Zelo široki sta bili akciji o vpisu posojila za ceste in pomoč prizadetim v Posočju. Obravnavali smo preobrazbo šolstva v usmerjeno izobraževanje, organizirali javne razprave o osnutku zakona o združenem delu in ustanavljanju tozd, sprejeli smo samoupravni sporazum o novi delitvi OD, reševali pritožbe na ocene delovnih mest, organizirali rekreacijski izlet na Pohorje, vrsto športnih tekmovanj in seveda proizvodno problematiko.

V letu 1977 smo prav na začetku izvedli volitve, na katerih smo izvolili delegate v samoupravne organe železarni Ravne. Razpravljali smo o razdelitvi sredstev skupne porabe za leto 1976. Obravnavali smo mikroorganizacijsko shemo tozd industrijskih nožev, pretresali smo delovni osnutek samoupravnega sporazuma o razdelitvi sredstev, pravic in obveznosti med temeljnimi organizacijami, sporazum za javno razpravo o pristopu k ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti v Sloveniji za področje kovinske predelovalne industrije. Poleg tega smo obravnavali še osnutke štirih republiških zakonov v železarni Ravne. Dali smo pripombe o sprejemanju samoupravnega sporazuma o delitvi OD v tozd industrijski noži, izvedli evidentiranje delegatov za volitve v letu 1978, organizirali športno rekreacijski izlet v Kamniško Bistrico in sodelovali v športnih tekmovanjih.

Poglavje zase pa je bila letos proizvodna problematika. Ko smo obravnavali polletno bilanco poslovanja naše tozd, smo ugotovili, da je prvih šest mesecev poslovala z izgubo. Z vodstvom tozd smo morali takoj izdelati interni sanacijski program. S sanacijskim programom se je stanje v tozd precej izboljšalo.

Ker smo že opisali našo aktivnost, menimo, da je prav, da opozorimo na nekatere pojave, ki smo jih mi opazili v toku našega delovanja. Mislimo, da še danes nekateri delavci ne

vedo, kaj pomeni biti član osnovne organizacije sindikata, kaj v tem pridobijo in katere so njihove dolžnosti. Menimo tudi, da se ne zavedajo, da je sindikat ustavno opredeljena družbenopolitična organizacija, katere vloga se še posebno odraža v delovnih organizacijah, saj je tudi eden glavnih nosilcev v skrbi za delovnega človeka.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je JANKO PETER.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA JEKLARNA

Izvršni odbor osnovne organizacije tozda jeklarne je na začetku svojega udejstvovanja v zadnji mandatni dobi dobil težko nalogo. Politično delo v tem obratu ni funkcioniralo, da ne govorim o samoupravni dejavnosti delavcev. Zavedali smo se, da moramo najprej prebuditi zavest v delavcih, ki so bili pripravljeno delati z nami. Morali smo postaviti »stebre« dejavnosti, prek katerih bomo lahko izvajali načrtano usmerjenost enotne politike cele delovne organizacije. Seveda so se pojavljale težave, ki smo jih skupaj z ZK uspešno premagovali. Prva naloga je bila aktivirati mlade ljudi in formirati osnovno organizacijo ZSM, s tem pa seveda zagotoviti zaledje kadrov. Kadri so v tistem trenutku bili najšibkejša točka za učinkovito samoupravljanje. Zavedati smo se morali, da je sindikat najbolj množična organizacija delavskega razreda in ima veliko politično in družbeno odgovornost. Poskušali smo poiskati v dolini osnovne organizacije sindikata, s katerim smo navezali stike in sodelovali na športnem, kulturnem in političnem področju. Priznati moramo, da naš uspeh v prvem letu dela še ni bil tak, kot bi moral biti, kar smo opazili na letni skupščini. Delovali smo premalo kreativno, povezava z bazo še ni bila speljana.

V letu 1976 smo se osredotočili na priznavanje beneficirane dobe za naše sodelavce, ter na zimsko športno rekreiranje. Takoj pa se je bilo treba vključiti v razpravo o samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka. Člani izvršnih odborov sindikata smo se polno angažirali, da bi naša delovna mesta, ki so ena najtežjih v primerjavi z ostalimi obrati tako tudi postavljena. Ob tem smo opazili, da se vse preveč zapostavlja sistematično delo na področju izo-

Kontrola rezila

braževanja kvalificiranega topilniškega kadra in uspeli, da se je formiral razred topilcev ozkega profila ob delu. Od Izobraževalnega centra pa smo zahtevali, da poskrbi za redne učence metalurških profilov, kar je pogoj za boljše delo v metalurških obratih.

Prizadevali smo si tudi izboljšati delovno okolje in higienske pogoje.

Pri šolanju svojih kadrov nam je bil v veliko pomoč svet sindikata železarne Ravne, ki nam je s svojimi seminarji dal temelj na katerem, smo lahko člani izvršnih odborov učinkovito delali.

Skozi vse leto pa smo skrbeli tudi za kulturno udejstvovanje našega delavca v nakupno okoli 80 kart za kulturne prireditve, ki smo jih podelili sodelavcem. Jasno je, da k vsemu temu spada tudi izletništvo in pa rekreacija.

Že v letu 1976, posebej pa še v 1977 je bila poveljavna naloga vseh političnih dejavnikov izvajanje zakona o združenem delu, izvajanje sklepov kongresa, še posebej pa angažiranost ob sprejemanju srednjeročnih planov. Nujno je bilo sodelovanje ob tolmačenju vseh samoupravnih sporazumov in drugih važnih družbenih dokumentov. Moram omeniti še solidarnost našega delavca, ki se je izražala ob akcijah, kot so: posojilo za ceste (103% zbranega od planiranega posojila), pa akcija za Kozjansko in Posočje itd.

Seveda pa je bila ena izmed nalog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata tozdr jeklarne, da bolj bdi nad socialnim stanjem delavcev. Večkrat smo morali posredovati tudi s finančnimi pomočmi, pri bolnih pa s kritjem stroškov, ki so jih imeli v zdraviliščih.

Lepa oblika, ki se je ustalila v tem mandatnem obdobju izvršnih odborov, je bil poslovljni večer ob odhodu sodelavcev v pokoj. Na ta večer smo povabili vse upokojenca z ženami ter s skromnim darilom počastili odhod delavcev iz delovne organizacije.

Pripomnil bi samo to, kar verjetno lahko daje oceno delovanja tega izvršnega odbora v triletni mandatni dobi, da smo na prvi letni konferenci imeli razprave vsega skupaj slabih 30 minut, problemov pa cel kup. Ob letošnjem običnem zboru pa je razprava bila 4 ure in jo je moral delovni predsednik prekiniti. Opazili smo, da so v tem obdobju ljudje navadili kritično gledati na samoupravljanje, na izvajanje ZZZD in nedosledno vrednotenje delegatskega sistema.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata je Jože POBERŽNIK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA JEKLOVLEK

Osnovna organizacija sindikata jeklovlek železarne Ravne je začela samostojno delovati 7/2-1975. leta, ko je bila izvršena reorganizacija sindikalne organiziranosti v železarni Ravne. V letu 1975 je izvršni odbor razpravljal na svojih 8 sejah o naslednjih vprašanjih: o delu aktivna mladih delavcev, o krvočajski akciji, o delu delavskih svetov, ter o občinski zdravstveni skupnosti. Predvsem je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata obravnaval tudi gradivo za zbere delovnih ljudi.

6/9-1975 leta je izvršni odbor organiziral za svoje članstvo izlet v Dolenjske Toplice in Kočevski rog (Baza 20). Tu so se udeleženci izleta seznanili z narodnoosvobodilnim gibanjem v Sloveniji, v Kostanjevici pa so si ogledali eksponate »Forme Vive«.

Člani naše organizacije sindikata so v tem obdobju delovali v športni rekreaciji: šahu, streljanju z zračno puško, kegljanju ter drugih športnih panogah. Na sejah smo razpravljali o udeležbi naših članov na rekreacijskih pohodih na Peco, Uršljo goro ter o pohodu slovenskih železarjev na Triglav.

V mandatni dobi je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata bil aktiven pri reorganizaciji tozdr v železarni Ravne, ko je tudi tozdr jeklovlek postal samostojna temeljna organizacija. Tako smo predlagali možne kandidate za novo organizirani delavski svet.

Prav tako je izvršni odbor predlagal možne kandidate za vse SIS, ki so bili izvoljeni v tem obdobju. Predlagani so bili možni kandidati za člane delavske kontrole. V juliju 1976 so bili zbori delovnih ljudi, kjer so delavci jeklovleka sprejeli začasn statutarni sklep, da se obrat jeklovleka formira v samostojno TOZD.

Na sejah in med članstvom je bila tudi razprava o zakonu o združenem delu, o oceni delovnih mest, sistematizaciji ter o delu naših članov v krajevni skupnosti ter o sodelovanju članov v drugih družbenopolitičnih organizacijah.

Leta 1977 je izvršni odbor organiziral za svoje člane izlet na relaciji Ravne — Velika planina — Logarska dolina. Bilo je 48 udeležencev. Ob tej priliki je bilo več športno — rekreativnih aktivnosti: mali nogomet, odbojka, rokomet, ter streljanje z zračno puško.

Na sejah je bila razprava o proslavah o jubilejih 40. obletnice prihoda tovariša Tita na čelo KPJ, 40. obletnice ustanovitve KPS ter 85. obletnice rojstva maršala Tita in udeležba članstva na teh proslavah.

Probleme dela žensk v nočnih izmenah je izvršni odbor spremljal skozi celo mandatno dobo ter sprejete sklepe posredoval službam v delovni organizaciji.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata je Miloš JURAK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA KALILNICA

Letos se je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata kalilnice sestel osemkrat. Na teh sestankih smo se dogovorili za izvršitev posameznih nalog, ki smo si jih zadali na letni skupščini. Te naloge smo v celoti izvršili, čeprav so se tudi pojavile nekatere pomanjkljivosti.

Na začetku leta smo se aktivno vključevali v razpravo o reorganizaciji delovne organizacije v več manjših tozdov. V ta namen smo uspešno izvedli volitve v organe samoupravljanja, ki so bile naša naloga. Nadalje smo se v tem obdobju aktivno vključili v usposabljanje sindikalnih funkcionarjev in članstva za kreativno delovanje.

V naslednjem obdobju smo najprej vnesli spremenjena stališča sindikalne liste za letošnje leto. Po ustaljeni poti smo sprejeli te sklepe. V mesecih maj—junij smo veliko razpravljali o samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in osebnega dohodka s stališča ocene boljšega nagrajevanja po vložnem delu.

Izvršni odbor je moral v tem času reševati nekatere pritožbe na ocene delovnega mesta oziroma na osebne dohodke. Na vse upravičene pritožbe smo dali mnenje za ugodno rešitev.

Izvršni odbor je razpravljal oziroma si prizadeval, da s pobudami samoupravnih in poslovnih organov in drugimi političnimi sredstvi pripomore k hitrejši modernizaciji proizvodnje, povečanju produktivnosti, racionalnemu trošenju sredstev, boljšemu izkoriščanju notranjih rezerv, boljši organizaciji dela in polni izrabi delovnega časa. Kljub vsemu temu prizadevanju sindikata pa se še vedno pojavlja v veliki meri tehnološka nedisciplina in prav tako delovna nedisciplina.

Tudi v športni dejavnosti smo se aktivno udeleževali raznih tekmovanj. Sodelovali smo predvsem z OO ZSMS kalilnica. V ta namen moram poudariti, da članstvo kalilnice ni najbolj aktivno, ker se raznih tekmovanj, kakor tudi drugih dejavnosti, sestankov, seminarjev udeležujejo zmeraj isti člani kolektiva. Zato bi apeliral na vse prisotne, da bi z množično aktivnostjo članstva tudi sindikalna organizacija delovala tako, kakor si tudi želimo.

Novi predsednik OOS je LEOPOLD JURČIČ.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA KONTROLA KAKOVOSTI

Za našo osnovno organizacijo sindikata je predvsem značilno stopnjevanje vključevanje v dogajanja, ki zadevajo naše delavce v združenem delu in opredeljujejo njihovo samoupravno moč in vpliv na življenjske in delovne razmere. Medtem ko smo v začetnem obdobju po ustanovitvi naše osnovne organizacije v letu 1975 osredotočili naše delo predvsem na obrobna področja delavcev v združenem delu, kot so prirejanje izletov in ekskurzij, organizacije rekreacije, preskrba z ozimnico in podobno, smo v zadnjem obdobju temeljito preusmerili našo dejavnost, ki v nemajhni meri odraža naš prispevek k spreminjanju našega konkretnega samoupravnega okolja. Res je, da so v našem delu še slabosti, toda poveljavno je spoznanje, da je družbenopolitično in samoupravno vzdušje, ki ga prinašajo v našo sredino novi samoupravni odnosi združenega dela, zajelo veliko več našega članstva kot v preteklosti. Toda kljub temu da je baza naših samoupravnih razprav in dogovarjanja mnogo širša, kot je bila, še vendarle nismo izkoristili mnogih oblik in metod dela, ki nam jih ponuja in narekuje novi družbenoekonomski sistem v našem združenem delu. Naše delo se še preveč zožuje na člene izvršnega odbora organizacije in na posamezne delegate, ki delajo v različnih organih samoupravnega sistema. Premalo smo uspeli aktivirati naše temeljne celice združenega dela — samoupravne delovne skupine. Tu bomo morali kljub organizacijskim težavam, ki nas spremljajo zaradi naše razdrobljenosti v celotni delovni organizaciji, čimprej najti možnosti za njihovo stalno delovanje. Delovne skupine so sicer formalno organizirane, niso pa še zaživele tako, da bi skladno in učinkovito uresničevale hotenja in interese samoupravljalcev. Neprijetna značilnost naše osnovne organizacije sindikata je tudi preveč kampanjska dejavnost. Ta slabost ima sicer svoje korenine v izredno hitrem tempu razvoja samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov in v obremenjenosti na naših delovnih mestih, vendar to v bodoče ne bo smelo biti opravičilo za površne razprave in hitre postopke pri sprejemanju naših stališč in odločitev.

Samokritično moramo tudi ugotoviti, da smo premalo delovali pri uveljavljanju in utrjevanju samoupravne delavske kontrole. Pri utrjevanju oblasti delavcev in pri uresničevanju samoupravljanja pa je aktivnost na tem področju ključnega pomena.

Zaskrbljujoče so tudi razmere v naši osnovni organizaciji na področju družbenopolitičnega izobraževanja. Tako individualno kakor tudi organizirano množično takšno izobraževanje smo zelo zanemarili. Vsi naše temeljni dokumenti, od zakona o združenem delu do poslednjega sporazuma znotraj tozdr terjajo od nas temeljito poznavanje družbenopolitičnega in ekonomskega sistema, zato je zanemarjanje izobraževanja velika napaka.

Pri ocenjevanju razmer v naši osnovni organizaciji bi morali biti pozorni še na nekatere pomanjkljivosti, ki pa jih na srečo še lahko popravimo pri našem bodočem delu, seveda če se jih bomo lotili takoj.

Seveda pa bi bilo napak, če bi spregledali uspehe, ki smo jih dosegli pri delu naše sindikalne organizacije, zato nekaj besed tudi o tem. Največjo aktivnost smo izpričali na zborih delavcev. Lahko trdimo, da smo tu kreativno sodelovali pri oblikovanju vseh stališč in dokumentov. Z naših zborov delavcev so delegati izhajali z jasnimi napolitimi in pooblastili. Ob tem velja poudariti, da je evidentno spoznanje delavcev, da je nemogoče ločevati vlogo samoupravljalca v materialni proizvodnji od vloge samoupravljalca v družbenih službah, če sta ti dve vlogi pravilno medsebojno opredeljeni z dogovori o svobodni menjavi dela. Še pomembnejša pa je ugotovitev, da v naši tozdr, kakor tudi v osnovni organizaciji sindikata že dolgo ne ločujemo samoupravnih pravic in dolžnosti na dva pola: na tistega, ki ima svoje

torišče dela v združenem delu, in onega, ki izhaja iz problematike krajevnih skupnosti, iz katerih izhajajo naši delavci. Taka trditev je dobila svoj pečat npr. pri reševanju socialne in stanovanjske problematike, ki smo jo v naši tozid doslej reševali dokaj uspešno.

Pri samoupravnem organiziranju združene-ga dela po načelih, ki izhajajo iz novega zakona o združenem delu, se je naša osnovna organizacija temeljito vključila v konkretno oblikovanje naše tozid in v njeno mikroorganizacijo.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata je BOJAN LESJAK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA KOVAČNICA

Delo osnovne organizacije sindikata kovačnice je slonelo v preteklem mandatnem obdobju na izboljšanju delovnih pogojev zaposlenih. Preurejene so bile vse kovaške in žarilne ogrevne peči, tako da so sedaj kurjene z mazutom in butan-propanom. S tem se je bistveno izboljšala atmosfera v obratu. V obratu žarilnica je bila zamenjana strešna konstrukcija in so zaradi tega tudi v tem obratu boljši delovni pogoji.

Ena od zahtev izvršnega odbora je bila tudi zamenjava dotrajanih žerjavovodskih kabin. Ta sklep v celoti še ni realiziran. Eden izmed ključnih in nerešenih problemov je benedicirana delovna doba za nekatera delovna mesta v lahki kovačnici. Zahteva po boljših delovnih pogojih je prišla tudi s strani plamenskih čistilcev. To vprašanje pa bo rešeno z izgraditvijo nove proizvodne hale.

Skrb za socialno varnost zaposlenih delavcev je bila stalno prisotna. Tako smo poslali na brezplačen oddih v preteklih letih 42 socialno ogroženih delavcev. Morali bomo pa tudi upoštevati našo anketno listo, kakšen oddih si želi naš delavec. Anketa je pokazala, da si naši delavci ne želijo dopusta samo na morju, ampak tudi v termalnih zdraviliščih in planinah.

Ena izmed neuresničenih zahtev je ta, da delavci, ki bolehajo še do danes nimajo urejene dietne prehrane. Izvršni odbor je skozi celotno mandatno dobo zasledoval pogostost ter vrsto delovnih nezdgo. Ugotavljali smo, da v tem času ni bilo nobene težje delovne nezdgo, da pa je upadel tudi odstotek manjših nezdgo, kot so odgrnje in podobno.

Zelo pereče vprašanje stanovanj se je v intenzivno gradnjo na Javorniku precej omililo. Obrat ima še okrog 6 težjih primerov za dodelitve stanovanj.

V tem mandatnem obdobju je bilo družbenopolitično delo zelo živahno. Izvršni odbor je obravnaval celo vrsto raznih samoupravnih sporazumov, izvedel kandidature in volitve organov samouprave ter sprejel tudi samoupravni sporazum o delitvi OD.

V celoti je obrat z novim sporazumom zadovoljen, nerazjasnjeno pa je ostalo vprašanje nagrajevanja četrte izmene. Od pomembnih odborov, ki so bili formirani v tem času, je vsekakor odbor družbene samozaščite, ki bo imel skrb za boljše ohranjanje in zaščito življenjsko važnih objektov.

Izvršni odbor je tudi skrbel za rekreacijo delovnih ljudi. Tako so bili organizirani trije daljši in nekaj krajših izletov ter dva uspela piknika. Poleg tega smo organizirali sankška tekmovanja in sodelovali na raznih tekmovanjih v rokometu, odbojki in nogometu.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata kovačnice je ADOLF SEKAVČNIK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA LIVARNA

Prvo polovico naše mandatne dobe je bila ena osnovnih organizacij sindikata jeklolivarne. Zaradi velikega števila zaposlenih (460) v jeklolivarni smo se reorganizirali, tako da sta nastali dve osnovni organizaciji sindikata, in to livarna in čistilnica. Osnovno organizacijo sindikata livarne sestavljajo oddelki:

- modelna mizarna,
- lahka kaluparnica,
- težka kaluparnica in
- mini livarna, skupaj okoli 280 zaposlenih.

Osnovna organizacija sindikata čistilnica ima zaposlenih okoli 170.

V vsej mandatni dobi našega odbora smo močno sodelovali z osnovno organizacijo čistilnice. Vsa kadrovska in druga vprašanja smo skupaj reševali.

Sindikalo delo je potekalo v utrditvi samoupravljanja, izvedbi krajevnega samopri-spevka, organizirali smo ljudsko posojilo za

ceste, uvedli delegatski sistem, evidencialni možne kandidate in sodelovali pri uvedbi novega sistema OD. Če nekoliko podrobno razčlenimo naše delo, moramo priznati, da je osnovna organizacija sindikata livarne v tem času odigrala svojo vlogo kot družbenopolitična organizacija. V začetku naše mandatne dobe smo dali vso pozornost utrditvi samoupravljanja v naši družbi.

Naša osnovna organizacija sindikata je imela vidno vlogo pri delitvi dohodka DO. Tu smo naredili velik korak, tako da sleherni član našega kolektiva vidi potrebe za družbeni standard in za modernizacijo proizvodnje. To smo dosegli zato, ker smo zelo dobro vodili informiranje našega delavca. Ker je bil dobro informiran, je lahko tudi predlagal in dopolnjeval predloge s svojimi prispevki.

Ena naših osnovnih nalog osnovne organizacije sindikata je, da vodi izbor kandidatov za delavsko samoupravo. Na tem smo veliko delali in trud ni bil zaman. Današnji delavski svet tozda in ostale komisije in odbori so sestavljeni iz resnih, predanih tovarišev.

V prvi polovici mandatne dobe smo bili sindikalni funkcionarji, ki nismo imeli napisanih dolžnosti. Z zakonom o združenem delu se je področje močno razširilo. S tem zakonom je sindikat dobil veliko in težko nalogo. Pri vseh samoupravnih sporazumih je potrebna beseda osnovne organizacije sindikata. Vse kar se dogaja v gospodarstvu in družbenopolitičnem življenju, je plod dela sindikalnih organizacij. Osnovna organizacija sindikata mora biti navzoča pri vsakem pomembnem delu od proizvodnje do delitve dohodka, do družbene samozaščite.

Rekreacija se je zadnje čase zelo razmahnila, razen v našem obratu. Organiziramo razna tekmovanja, izlete — pa se jih le redki udeležujejo. Na ta način želimo zblížiti posameznike in družine, da bi gojili tovarištvu izven delovnega mesta. Do danes še nismo našli načina, da poživimo rekreacijo in s tem tudi tovarištvu.

Poleg vseh naštetih področij dela osnovne organizacije sindikata livarne moramo omeniti tudi, da smo se na vseh sestankih pogovarjali o proizvodni problematiki. Razpravljali smo o tehnološki disciplini, štednji materialov in o izmečku. Z obratovodstvom jeklolivarne smo zelo dobro sodelovali in skupno reševali proizvodne in druge probleme. Vse važnejše probleme smo reševali skupno z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom obrata, tako da ni prišlo nikoli do nesoglasij. Takšno sodelovanje želimo tudi v bodoče.

V času, na katerega se nanaša to poročilo, smo sprejeli tudi nov sistem OD. Ta dolgo pričakovani, zelo komplicirani sistem ni zadovoljil našega delavca. V začetku je kazalo, da je nekaj stabilnega za dalj časa. Po temeljiti presoji, ko smo dobobra razumeli sistem, so se našle tudi vrzeli, skozi katere so nekateri dobili več, kot jim pripada, se je sistem izkazal kot neprimeren, z novim zakonom o združenem delu pa sploh neprimeren. Zakon pravi, da je OD rezultat dela. Tako mora biti vsak plačan po uspehu svojega dela. Temu primer-no se sedaj tudi pripravljamo.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata je JOZE TREFALT.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA PNEVMATIČNI STROJI

V triletni mandatni dobi je izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pnevmatičnih strojev imel 30 rednih in štiri razširjene seje izvršnega odbora z vodstvenimi delavci v tozid pnevmatični stroji. Poleg omenjenih sej sta bila organizirana tudi dva članska sestanka osnovne organizacije sindikata.

Na sejah so se poleg sprotne problematike obravnavale tudi ostale dejavnosti oziroma naloge, ki so jih zajemali letni delovni programi. Vsebina našega delovanja je bila v glavnem v doslednem uresničevanju program-ske usmeritve, ki je bila sprejeta na letnih

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA KOMERCIALA

To obdobje je vsebinsko obeleževalo politične razmere v naši družbi, vendar ne samo politične, ampak tudi samoupravne družbeno-ekonomske razmere. Mimo tega tudi ni mogla naša železarna. Pokazala se je potreba po njeni reorganizaciji.

Po sprejetju zakona o združenem delu, ki določa in načrtuje naš nadaljnji razvoj družbenoekonomskega samoupravljanja, smo tudi mi vnesli njegova določila v samoupravne akte. Zaključili smo prvo fazo uveljavljanja zakona o združenem delu v praksi, z drugo fazo pa kasnimo, in sicer zato, ker marsikaj še ni bilo rešeno v sistemu dohodkovnih odnosov. Ti dohodkovni odnosi med tozid še niso povsem zaživeli, tu smo šele na začetku poti. Ka-že pa se že velik napredek, ki ga vidimo v poslovnem in finančnem rezultatu tozid za 9 mesecev letošnjega leta. V naši tozid izgube nismo imeli, čeprav ne pokrivamo vseh obveznosti do družbe. Rečemo lahko, da se skupni prihodek tozid še preveč zadržuje v DO, preveč je govor o razdelitvi tega prihodka.

S funkcioniranjem delegatskega sistema ne moremo biti povsem zadovoljni, vendar je temu krivo tudi to, da delegati dobivajo gradiva prepozno in jih ne morejo ustrezno pregledati in obdelati.

S problemi, ki so se pojavljali v naši tozid, se je ukvarjala samoupravna delavska kontrola, vendar ni bila dovolj učinkovita, ker je potrebna večja povezava z osnovno organizacijo sindikata.

Z medsebojnimi odnosi ne moremo biti najbolj zadovoljni, saj je delovna disciplina več ali manj na nizki ravni, vendar bomo težili k temu, da se to v najkrajšem času izboljša. Vse to vpliva na rezultate dela. Pri razporeditvi kadrov na delovna mesta je težava predvsem v nameščanju delavcev na delovna mesta, kjer se zahteva višja šolska izobrazba.

Z osebnimi dohodki nismo povsem zadovoljni, saj rastejo počasneje, kot se dvigajo življenjski stroški. Truditi se bomo morali, da se vse, kar je v zvezi z rastjo osebnih dohodkov, čimprej uredi. Glede pritožb na sodišče združenega dela je bilo urejeno tako, da bo potrebno vse pritožbe rešiti na zborih delovnih ljudi.

Z informiranjem v Informativnem fužinarju in Fužinarju smo kar zadovoljni, saj v obeh glasilih, ki jih imamo v železarni Ravne, lahko najdemo marsikaj zanimivega poučnega, če se le potrudimo, da vse to preberemo.

Osnovna organizacija sindikata v našem tozid je po svojih zmogljivostih poskušala, da bi bilo sodelovanje delavcev čim boljše, in da bi čim več sodelavcev sodelovalo pri odločitvah in predlogih v našem tozid in delovni organizaciji.

Novi predsednik osnovne organizacije je AV-GUST NABERNIK.

**SINDIKALNE SKUPINE —
USPEŠNA OBLIKA
OBVEŠČANJA DELAVCEV**

skupščinah in stalna prisotnost pri reševanju notranjih proizvodnih problemov, pri odpravljanju nezdravih pojavov in pri ustvarjanju boljših medsebojnih odnosov.

Ce na kratko povzamemo, se je vsebina sej in dela izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata pnevmatičnih strojev odražala v tem: kvartalno smo obravnavali poslovanje in proizvodno problematiko, obravnavali izvaja- nje krakoročnih in dolgoročnih ukrepov za boljše poslovanje, obravnavali ukrepe za utr- ditev tehnološke in delovne discipline, aktiv- no smo sodelovali v postopku obravnave in sprejemanje samoupravnih splošnih aktov, kot pr.: sistematizacija delovnih mest, samo- upravni sporazum o pridobivanju in delitvi osebnih dohodkov, samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, pravilnik o delovnih normah itd.

V triletni mandatni dobi smo organizirali dva članska sestanka osnovne organizacije sindikata tozd pnevmatični stroji, in to s temo proizvodna problematika v tozd in vloga de- lovne človeka pri razreševanju problemov. Glavna značilnost teh sestankov je, da smo se dogovorili za način, kako bomo vzpostavili takšne odnose, da bodo pri posameznikih, od- govornih za uspešnost tozd, povečali zaintere- siranost in odgovornost za ustvarjalno delo, da bi se njihovo znanje odražalo tam, kjer je to potrebno, in ne obratno, kot je to v praksi.

Rekreativna dejavnost je bila na nivoju, to pomeni, da so bili doseženi sicer dobri rezul- tati, ampak bo potrebno več ljudi vključevati v to zvrst dejavnosti, ki ima tudi splošno družben značaj, za pripravljenost delovnih ljudi v SLO. Glavni vzrok za manjši odziv pa je v tem, ker je veliko delavcev doma iz dru- gih krajev in se na delo vozijo.

Našteti je samo nekaj glavnih vsebinskih značilnosti našega delovanja v preteklem ob- dobj. V bodoče bo potrebno še več za kre- pitev politične zavesti celotnega članstva.

Predsednik osnovne organizacije sindikata pnevmatičnih strojev je še nadalje ostal tova- riš VLADO NOVINSEK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA PRIPRAVA PROIZVODNJE MEHANSKIH OBRATOV

V tej triletni mandatni dobi smo imeli 22 rednih sej in nekaj izrednih, katerih pa nis- mo evidentirali. Na sejah izvršnih odborov os- novne organizacije sindikata smo predvsem obravnavali problematiko našega članstva in tozda, usklajevali pa jo s svetom sindikata že- lezarne Ravne in občinskem sindikalnim sve- tom.

Medtem ko smo v začetnem obdobju po ustanovitvi naše osnovne organizacije v 1975 letu osredotočili naše delo predvsem na obrob- na področja delavcev v združenem delu, kot na prirejanje izletov in ekskurzij, organizacija rekreacije, preskrba z ozimnico in podobno, smo v zadnjem obdobju temeljito preusmerili našo dejavnost, ki v nemajhni meri odraža naš prispevek k spreminjanju našega kon- kretne samoupravnega okolja.

Ce pogledamo nazaj samo eno stvar, vidimo, da ima danes možnost, da se letnega občnega zbora sindikalne organizacije lahko udeleži vsak član, medtem ko se ga prej ni mogel. S tem je dana možnost, da vsak izrazi svojo mi- selnost in težave, ki se jih potem tudi v veliki meri reši.

Kljub temu da je baza naših samoupravnih razprav in dogovarjanja mnogo širša, kot je bila, še vendarle nismo izkoristili mnogih ob- lik in metod dela, ki nam jih ponuja in nare- kuje novi družbenoekonomski sistem v našem združenem delu.

V pretekli mandatni dobi smo organizirali razne solidarnostne akcije (prizadetim na po- tresnem območju, posojilo za ceste).

Precej nas je zaposlil samoupravni spora- zum o delitvi osebnih dohodkov in o sistema-

tizaciji delovnih mest. V našem tozdu smo imeli veliko pritožb.

V zadnjem obdobju smo bili člani izvršnega odbora precej organizirani okrog sprejemanja mikroorganizacije v posamezni temeljni orga- nizaciji združenega dela. Vendar pa ugotav- ljamo, da smo bili le posredniki. To se pravi, da smo imeli bolj vpliv in odgovornost do de- lovni skupin in zborov, medtem ko smo bili ob samem sestavljanju strukture mikroorga- nizacije le malo ali skoraj nič udeleženi. Naša sedanja naloga pa je, da to, kar smo sprejeli in kar še bomo sprejemali, tudi uresničimo.

Predsednik osnovne organizacije je LUD- VIK GRAŠIČ.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA PRIPRAVA PROIZVODNJE METALURŠKE PREDELAVE

Na splošno sodimo, da je bila minula man- datna doba za nas uspešna. V tem času smo dosegli izredne rezultate v razvoju samo- upravljanja. Če pogledamo naše delo, lahko rečemo, da si je osnovna organizacija sindika- ta priborila mesto nosilca vsega dogajanja v temeljni organizaciji združenega dela.

Na delovnih skupinah in zborih smo v času razprav in priprav na sprejetje sodelovali v vseh temeljnih dokumentih samoupravne za- konodaje, ki so bili doslej sprejeti, zlasti to velja za zakon o združenem delu.

Zaradi razdrobljenosti oddelkov tozd pri- prave proizvodnje smo organizirali dve os- novni organizaciji sindikata in seveda izvršna odbora in del naših članov je vključenih v osnovno organizacijo sindikata rezalno orodje Prevalje. Takšna organiziranost je omogočila boljše delovanje.

Kakšne so naloge osnovne organizacije sin- dikata v tem letu? Predvsem mora biti po- udarek na političnem delu. Tu je še premalo narejenega s strani sindikata, saj smo se dos- lej vse preveč ukvarjali s športom in rekre- acijo, čakajo nas druge, važnejše naloge. Do- polniti moramo merila in postopke, ki bodo spodbujali delavce k večji produktivnosti, skrbeti moramo za usposabljanje kadrov in za usklajevanje normativov, spodbujati mora- mo širši razvoj ustvarjalnosti delavcev in do- polniti merila za posebna nadomestila avtor- jem inovacij v delovni organizaciji.

Da bi uresničili gospodarski načrt v tem le- tu, je naša naloga, da izboljšamo tehnološke postopke, odnos in discipline.

Za volitve, katere bodo v mesecu marcu, smo že v lanskem letu evidentirali člane. Upoštevali smo njihovo ustvarjalno sposob- nost za izpolnjevanje in utrjevanje političnega sistema socialistične samoupravne demokraci- je, da imajo odgovoren odnos do dela ter so- delavcev in sposobnosti organiziranja. Izmed evidentiranih ne bi smelo biti člana, kateri bo kandidiran, da ne bi podpisal kandidatne liste.

Naše delo v mandatni dobi je dalo solidno osnovo, da smo uspeli, da prihajajo do izraza nove samoupravne in družbene sile. Na dne- vne rede vse pogosteje prihajajo vprašanja, ki neposredno zadevajo položaj, pogoje dela in upravljanje ter perspektive delavca. To pa je še premalo. Bistvene vrvine naše nove orga- niziranosti moramo prenesti v temelje naše samoupravno organizirane družbe.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je še nadalje ostal JAKOB BABIN.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA RAZISKAVE IN RAZVOJ

Na občnem zboru osnovne organizacije sin- dikata TOZD raziskave in razvoj, ki je bil 9. 12. 1977, smo člani sindikata poleg rednih nalog, ki smo jih opravili med letom, podrob- neje ocenili delovanje delegatskega sistema ob primerjavi z novo organiziranostjo in prejš-

njih odborniških sistemom. Delegatski sistem nedvomno omogoča celovitejšo obveščanje de- lavcev in s tem tudi odločanje na vseh ravneh našega dela in življenja.

TOZD raziskave in razvoj je že v mesecu juniju evidentiral 48 kandidatov za interesne skupnosti, temeljne delegacije za zbor združe- nega dela skupščine občine in samoupravne organe v našem kolektivu. To daje osnovo in možnosti vplivanja na dejavnost posameznih interesnih skupnosti, poraba sredstev, in kar je bistveno — v to delovanje je vključen mnogo širši krog neposrednih proizvajalcev.

Evidentiranje kandidatov je naša stalna družbena skrb. Evidentiran pomeni biti druž- beno priznan, zato mora biti evidentiran vsak, ki si to priznanje zasluži. Kandidate pa lahko evidentiramo na vsakem zboru, ker to ni en- kratna, temveč stalna akcija.

Naša temeljna organizacija v bodoče ne bo direktno delegirala delegate v posamezne in- teresne skupnosti in zbor združenega dela, temveč prek konference, od tam naprej v in- teresne skupnosti in delegacijo zbora združe- nega dela. To pomeni velik premik naprej. Ni tako važno število delegatov, bolj pomembno je, da ti delegati seznanjajo čim širši krog so- delavcev z rapravami in odločitvami s podro- čja interesne skupnosti. Prav na tem področju si bomo mogli prizadevati, da bodo informaci- je stalne in tudi povratne.

V poročilih so bili nakazani tudi drugi probl- emi, ki so prisotni pri našem vsakdanjem, ne samo sindikalnem delu in prav gotovo je ob- čni zbor tisti, kjer naj bi z diskusijo člani do- polnili poročila in prispevali svoj delež k ob- likovanju sklepov za nadaljnje delo. Po kon- čanih poročilih in diskusijah smo izvolili in potrdili nove delegate oz. organe in sestavili program dela za leto 1978.

Predsednik OSS je ELA TUŠEK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA REZALNO ORODJE

V tozd rezalnega orodja Prevalje smo imeli v letu 1977 še tri osnovne organizacije sin- dikata, in sicer v obratu rezalnega orodja, pi- larni in skupnih službah. Vsaka je imela svoj 5-članski izvršni odbor, udeležba na sestankih je bila zadovoljiva in sicer 75%. Skupno je bilo 12 sej. Na občnem zboru osnovnih orga- nizacij sindikata, ki je bil v mesecu novembru 1977, pa smo poleg novih članov izvršnega od- bora izvolili tudi eno osnovno organizacijo sindikata, ker za naše število zaposlenih zado- stuje ena osnovna organizacija sindikata, saj so se lani tudi v lanskem letu kljub trem orga- nizacijam izvršnih odborov sestajali skupaj, zaradi enotnega programa dela.

Na kratko bomo pogledali nazaj, kakšne konkretne naloge smo si zadali z določenih področij na zadnji skupščini in koliko nam jih je uspelo rešiti oz. opraviti.

Aktivno smo sodelovali z organi samo- upravljanja tozd. Obravnavali in vključevali smo se v proces gospodarjenja. Obravnavali smo ukrepe za boljše gospodarjenje skupno z ostalimi samoupravnimi organi. Opažamo, da vse premalo posvečamo pozornost organizira- nosti dela. Veliko dela je bilo z ustanavlja- njem ene temeljne organizacije in z volitvami v vse samoupravne organe. Vključeni smo bili v razpravo glede osebnih dohodkov in reše- vanje pritožb sodelavcev, katerih ni bilo ve- liko.

Službi za varstvo pri delu smo posredovali elaborat o meritvah, ki zajema vse pogoje de- la v obratu pilarne, z namenom, da ugotovijo, če so v tem obratu res taki pogoji, da bi bili delavci upravičeni na beneficirano delovno dobo. Sodelovali smo tudi pri predlogih pre- usmeritve obrata pilarne. Skrbeli smo za pra- vočasno dostavljanje gradiva za seje samo- upravnih organov v tozd.

Delegacije še ne opravljajo svoje vloge. Vzrok je tudi v tem, da imamo delegatski si- stem organiziran po starem, vse ostale samo- upravne organe pa po novem. Zaradi tega je

premalo povezave med delegacijami, samoupravnimi organi in bazo. Tudi na področju socialne politike smo sodelovali. Pereč problem je bil nočno delo žensk. Po razpravi na izvršnem odboru smo zavzeli sklep, da po 1. 1. 1978 ne bomo več izdali soglasja za nočno delo žensk. Spremljali smo tudi bolniške izostanke in ugotovili, da imamo razmeroma visok odstotek teh izostankov. To pa predvsem zaradi porodniških dopustov, saj je polovica zaposlenih ženskega spola. Menimo, da bi morale odgovorne službe ločeno prikazati porodniške dopuste, tako bi ugotovili dejansko stanje.

Sodelovali smo tudi na področju izobraževanja in se udeležili seminarjev. Izobraževanju bo potrebno dati večji poudarek, kajti na podlagi tega bo naše delo kvalitetnejše in lažje.

Uskladili smo tudi pravilnik o poslovanju blagajne vzajemne pomoči, tako da je enoten v celotni železarni Ravne.

Obpravnavali smo samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za metalurgijo, s katerim smo soglašali, vendar smo bili mnenja, da bi morali rešiti problem izobraževanja ob delu. Na področju športa, rekreacije in kulture smo naloge uresničili. V osnovni organizaciji sindikata smo ustanovili več sindikalnih skupin, kar nam je narekovala reorganizacija. Sedaj imamo v vsakem delu osnovne organizacije sindikata sindikalno skupino.

Naloge sindikata v bodoče naj bi bile še bolj obsežne. Izhajati morajo predvsem iz načela, da nič, kar je pomembno za delavca, ne sme mimo sindikata. Le tako bomo uresničevali svoje želje na področju samoupravljanja za lepši in boljši jutri.

Predsednik osnovne organizacije je še nadalje ostal IVAN PUDGAR.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA STROJI IN DELI

Pri končni bilanci dela naše osnovne organizacije sindikata strojev in delov smo ugotovili, da je bila problematika v preteklem obdobju dokaj obširna. Naša osnovna organizacija sindikata se je trudila, da je te težave v največji meri uspela rešiti, ostala pa so še seveda tudi nerešena vprašanja, ki jih bo potrebno rešiti.

Zaključki občnega zbora so kazalci bodočega dela, ki bi jih zajeli v letošnjem programu. Med nalogami v letošnjem letu je tudi ta, da se za delavce, ki se vozijo z avtobusi na delo, opravi anketa. Na ta način bi delavci lahko izrazili svoje mišljenje in zadovoljstvo s prevozom.

Težnja naše osnovne organizacije je, da se kapacitete postelj v počitniškem domu v Portorožu razdelijo procentualno na število delavcev v tozd. Na ta način bi imel tozd več vpliva na delitev počitniških kapacitet.

Izkušnje lanskega leta kažejo možnost uspešnega dela na tehničnem in organizacijskem področju, zato smo si zadali nalogo poživiti inovacijsko dejavnost.

Naloga osnovne organizacije sindikata je v jačanju in delovanju delegatskega sistema. Pred nami so priprave za volitve v vse organe občine. Potrebno bo angažirati vse družbenopolitične organizacije, da bodo izbrani res dobri in sposobni delegati.

V zakonu o združenem delu bo treba še veliko dograditi, kar mora bita stalna naloga osnovne organizacije sindikata.

Praksa je pokazala, da so sindikalne skupine najuspešnejša oblika obveščanja delavcev in menimo, da je to edini način uspešnejšega samoupravljanja. Naloga osnovne organizacije sindikata je še, da se čimprej uvede način nagrajevanja po delu; vzporedno s tem bo tudi večja produktivnost.

Veliko bo potrebno delati še na novem samoupravnem sporazumu o delitvi stanovanj. Ta sporazum bi naj bil narejen tako, da bi reševal vse stanovanjske probleme in pravilno delitev.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je ALBIN VAVČE.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA STROJNO GRADBENE SLUŽBE

Če pogledamo sprejete sklepe I. in II. konference osnovne organizacije, lahko ugotovimo, da smo bili pri realizaciji le-teh dokaj uspešni, saj smo razen povezave s sindikalnimi skupinami več ali manj realizirali vse zastavljene cilje. Omenimo le nekatere zastavljene naloge, ki smo jih uspešno izvršili. Bili smo uspešni pri krepitvi samoupravnih odnosov v tozd in v celotni delovni organizaciji, prav tako uspešno smo se vključili v razpravo o vseh samoupravnih aktih tozd in delovne organizacije, kakor tudi v razpravo o vseh štirih republiških zakonih, ki so izrednega pomena za uresničevanje zakona o združenem delu. Saj nam je uresničevanje zakona o združenem delu bilo vodilo za delo v leto 1977. Zavedamo se da z uresničitvijo le-tega dobivamo sindikati še večje možnosti in dolžnosti do vodenja in odločanja o vseh pomembnih zadevah v tozd in delovni organizaciji. Naše delo je bilo usmerjeno tako, da ne bi bili samo privesek poslovnih organov, ampak da bi bila osnovna organizacija sindikata center, prek katerega se naj bi prenašali problemi in težnje delavcev v tozd. Delno smo v tem uspeli, saj vemo, da je delo delegatov zaživele. da delegat vsaj v večini primerov prenaša stališča in mnenja skupine, iz katere je izvoljen. Seveda pa so še primeri, ko delegat ne ve, kakšna so stališča sredine, ki ga voli, in k odpravi takšnih pojavov naj bo usmerjeno tudi naše bodoče delo.

Ko sem prej omenil, da nismo naredili dovolj pri povezavi in delu sindikalnih skupin, sem imel v mislih dejstvo, da še vedno prevladuje mnenje mnogih, da je sindikat organizator ozimnice in raznih rekreativno kulturnih dejavnosti. Zato je bil interes za delo sindikalne organizacije v takšnih skupinah precej manjši, kot pa bi moral biti. Toda zavedati se moramo, da sindikat potrjuje svojo vlogo v mehanizmu družbenoekonomskih odnosov, katerih temelji so določeni z ustavo in zakonom o združenem delu.

Mogoče bi morali omeniti še nekatere specifične probleme, na katere smo naleteli v naši mandatni dobi. To so bile med drugim tudi pritožbe sodelavcev na odločbe o delitvi osebnih dohodkov, nadalje pritožbe oz. prošnje za

dodelitev stanovanj in ne nazadnje tudi zahtevki za varstvo pravic.

V tej osnovni organizaciji sindikata je bila izvršena sprememba, tako da so se delavci tozd strojno gradbenega vzdrževanja organizirali v dve osnovni organizaciji sindikata. Predsednika sta BERNARD ZVER in ALOJZ FERK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA TRANSPORT

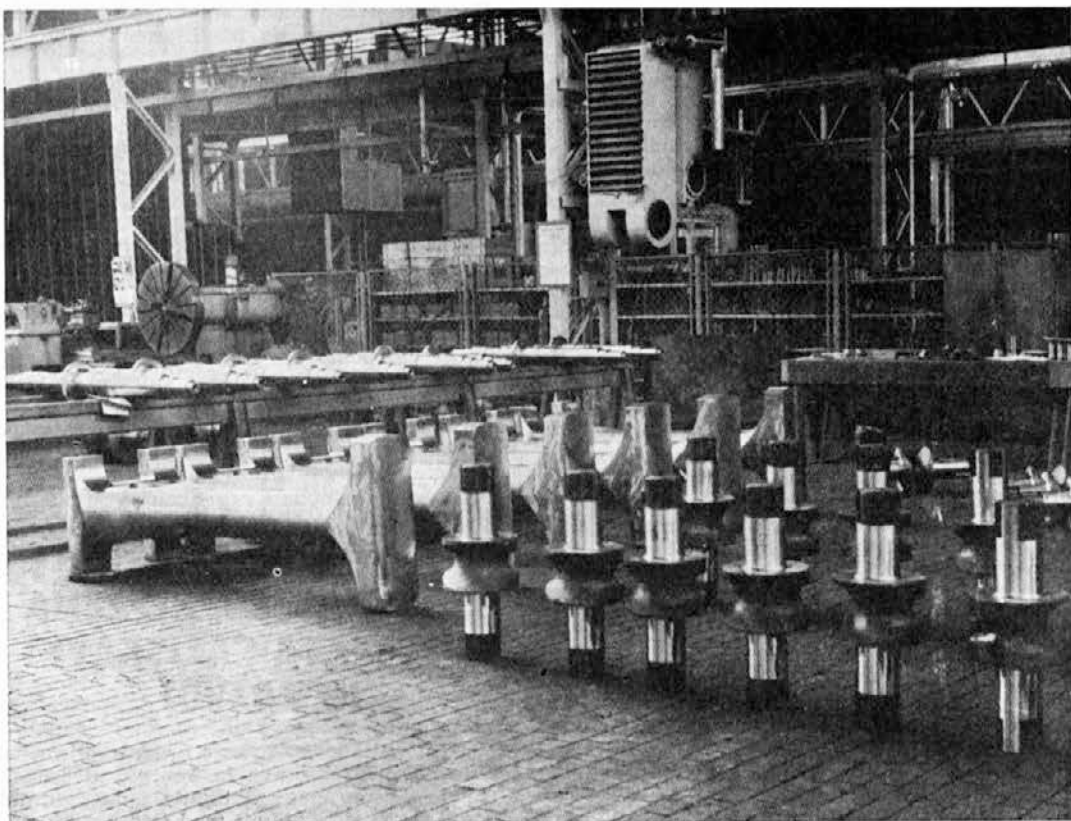
Osnovna organizacija sindikata transport je bila formirana na novo, ker je bil prej transport vključen v skupne službe. Ko pa smo dobili svojo sindikalno organizacijo, se je aktivnost spremenila, saj smo s tem lahko sami začeli z delom, ki nam je ustrezalo. Po ustanovitvi samostojne organiziranosti je prišel v razpravo zakon o združenem delu, pri katerem se je izvršni odbor posebno zavzemal za njegov sprejem in uresničevanje. Zelo veliko se je naša sindikalna organizacija ukvarjala z analitsko oceno delovnih mest, pa kljub prizadevanju ni bilo mogoče doseči tistega, kar nam bi pripadalo.

Bilo je tudi dosti samoupravnih aktov, ki smo jih morali obravnavati in sprejeti, ti pa niso bili delovnim skupinam tako temeljito obrazloženi. To zaradi tega, ker si nismo mogli privoščiti razprav med delovnim časom, kot se to dogaja po drugih temeljnih organizacijah združenega dela. Ko pa smo izvolili svoj delavski svet in komisije, je bilo treba posredovati predlog za ravnatelja TOZD transport. Osnovna organizacija se je tudi aktivno vključila pri izbiri kandidatov za razne delegate in delegacije v samoupravne organe in interesne skupnosti. Žal moramo ugotoviti, da komisija delavske kontrole ni zaživele kljub večkratni intervenciji.

Stanovanjski problem smo pri nas kar dobro rešili, saj je le še malo delavcev, ki čakajo na stanovanje. Tudi stanovanjska komisija je bila objektivna in nepristranska, tako da lahko pohvalimo njeno dejavnost.

Na področju rekreacije je bila dejavnost zelo dobra, saj smo vsako leto organizirali pohode v planinske in partizanske kraje, ki so se zelo lepo in pohvalno končali.

Denarno smo podprli naše sodelavce, ki so bili za daljše obdobje v bolniškem staležu in jih

Finalni proizvodi

tudi obiskali na domu. Pomoči so bili deležni tudi člani, ki jih je zadela naravna katastrofa, tudi mati samohranilka je bila večkrat deležna raznih prejemkov. Pozabili pa tudi nismo naših članov, ki so odhajali v pokoj, saj smo tudi za njih poskrbeli, da so pri odhodu dobili praktična darila.

Ustanovili smo tudi aktiv mladih, ki pa ni zaživel tako, kot bi bilo treba. Veliko poudarka je bilo pri formiranju odbora za splošni ljudski odpor, ki pa se je takoj po izvolitvi vključil v delo, ki mu je bilo zaupano.

Za novega predsednika OOS je bil izvoljen tovariš ANTON VUŠNIK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA VALJARNA

Najbrž je malo obdobje v preteklosti, ki bi se po svoji zahtevnosti in vsebini lahko primerjala z obdobjem preteklega mandata.

Le vizionarji so lahko v letu sprejetja nove ustave videli podobo družbe, v kateri danes živimo in ustvarjamo. Najbolj prepričljiv dokaz za to trditev je zakon o združenem delu ter seveda njegove intencije in vpliv na revolucioniranje naše dobe. Namenoma izpostavljamo ta dva osnovna vzvoda oziroma vzroka, ki sta gibalno in usmerjevalec bogate vsebinske preobrazbe združenega dela. Ocenjujemo, da so rezultati uresničevanja zakona o združenem delu vidni ter da je to tudi plod prizadevanj in razprav naše osnovne organizacije sindikata.

Kritično ocenjujemo, da je bilo veliko premalo storjenega za dvig družbene zavesti delavcev, ki morajo skladno z zahtevami zakona o združenem delu zavladati nad celotno družbeno reprodukcijo. Zavedati se je treba, da so to procesi preobrazbe, vendar ne smejo trajati v nedogled, zato je naloga sindikata pri uresničevanju zakona o združenem delu nekoliko bolj zahtevna. Zato bo potrebno v okviru naše delovne organizacije najti oblike in metode za družbenopolitično usposabljanje vseh samoupravljalcev.

Veliko zahtevnega in odgovornega dela je bilo opravljenega pri izvajanju samoupravne zakonodaje. Več kot jasno je bilo prisotno dejstvo ob razpravah o temeljnih samoupravnih splošnih aktih, da je bila angažiranost večine delavcev bolj prisotna pri tistih aktih, ki posegajo v temeljne pravice in dolžnosti delavcev.

Reševanje nagrajevanja za delavce v 4-izmenskem ciklusu je še nedodelano, zato bo potrebno še naprej vlagati napore za pravilno in dokončno rešitev tega vprašanja.

Mnenja smo, da delavci tozde še niso v celoti in uspešno prevzeli v svoje roke upravljanja z rezultati združenega dela. Razlogov je več: organizacijskih, stopnje družbene osveščenosti, delovanje delegatskega sistema, aktivnost sindikalnih skupin.

Politizacija posameznika in kolektiva poteka prepočasno, ker ne znamo v družbi in kolektivu najti ustreznih skladnih rešitev.

Menimo, da smo za področje rekreativne dejavnosti storili veliko. Obogatili smo oblike in možnosti udeležbe kar najširšega kroga sodelavcev. Ugotavljamo pozitivne rezultate organiziranega usposabljanja rekreatorjev, vendar moramo poudariti, da uspešen in aktiven rekreator lahko dosega dobre rezultate in množičnost le ob stalni in aktivni prisotnosti med člani sindikata. Za večjo uspešnost osnovne organizacije in sindikata v delovni organizaciji pa bo potrebno povečati učinkovitost organiziranih oblik dejavnosti.

Bržkone bomo vsi člani sindikata tako v osnovni organizaciji sindikata morali uspešnejše celoviteje reševati vsa temeljna vprašanja naše družbe v smislu uresničevanja pluralizma socialističnega sistema samoupravnih odnosov v družbi kot celoti.

Novi predsednik osnovne organizacije sindikata je ROBERT ROBNIK.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA VZMETARNA

Leto 1977 pomeni prelomnico, saj so v tem letu pričeli z delom naš prvi delavski svet v tozde vzmetarna, komisija za gospodarjenje, komisija za kadre, delavska kontrola, komisija za ljudski odpor in družbeno samozadržito in druge. Zato so bile naloge naše osnovne organizacije in izvršnega odbora še toliko zahtevnejše in obsežnejše.

Če na kratko ocenimo delovanje delegatov v organih delavskega samoupravljanja in delegatov delegacij SIS, lahko rečemo, da so delegati delavskega sveta in člani odborov in komisij svoje delegatske naloge zadovoljivo opravili. Prenašali so sklepe delavskega sveta med delavce in obratno. Zahteve in predloge delavcev so prenašali na razne samoupravne organe.

Pokazalo se je, da je bila zahteva sindikata upravičena, ko je zahteval, da se v samoupravne organe predlagajo kandidati iz različnih delavskih vrst in je tako informiranost sodelavcev najbolj zagotovljena.

Ne moremo pa se pohvalno izraziti o delu delegatov oziroma delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Na sindikalnih skupinah se je zelo malokdaj obravnavalo gradivo, o katerem so potem razpravljali in odločali posamezni delegati delegacij. Dogajalo se je, da so delegati šli na sejo oziroma konference delegacij brez stališč delavcev, ki so jih v te organe izvolili.

Jasno je, da ne smemo pričakovati, da bo delegatski sistem kar tako v nekaj letih pričel brezhbitno delovati. Toda pomanjkljivosti, ki so se in se še pojavljajo na tem področju, nas morajo zaskrbeti in mi moramo ukrepati v smislu izboljšave in samoupravnega sistema nasploh. Zato pa moramo poiskati vzroke za takšno stanje, kakršno je. Vzrokov je sigurno več. Najverjetneje pa je eden glavnih vzrokov prepozno dostavljeno, pogosto preobširno in velikokrat nerazumljivo gradivo. Biti moramo odkriti in priznati, da delavec-delegat, ki osem ur težko fizično dela (le-ti pa pri nas prevladujejo), ne more v takšni meri preštudirati obsežnega in zahtevnega gradiva, da bi lahko na seji delegacije ali na konferenci delegacij dal kakšno tehtno pripombo, kaj šele, da bi to gradivo tolmačil v svoji delovni sredini ter od delavcev sprejemal sugestije in odločitve.

V naši tozde je skoraj polovica delavcev, ki so člani raznih delegacij, komisij ali so v drugih samoupravnih organih. Zaradi tega se bomo morali zavzemati in zahtevati od pristojnih služb, da bodo gradivo, ki prihaja v obrate, pripravili tako, da ga bo lahko bral, razumel ter o njem razpravljal in odločal tudi delegat, ki nima fakultetne izobrazbe. Dalje bi morali delavcem in delegatom posredovati več variant o možnostih odločitve in prikazati posledice, če se odločimo za posebno varianto oziroma odločitev. V večini primerov pa je podana le ena možnost, to je sprejem podanega predloga. V letošnjem letu smo na delovnih skupinah in zborih obravnavali in sprejemali veliko raznih samoupravnih sporazumov. Pri tem smo ugotovili, da delovne skupine ne zanimajo, kaj piše v posameznem členu samoupravnega sporazuma, ampak to, kaj hočemo s posameznim samoupravnim sporazumom doseči, ter kakšne obveznosti bodo in kakšne pravice. Vse to pa bi se dalo napisati na par straneh. Po drugi strani pa tudi praktično ni možno v uri ali uri in pol razumljivo in zadovoljivo raztolmačiti kakšno obsežno gradivo. Zato naj bi tudi v bodoče bila ena glavnih nalog sindikata utrjevanje in poglobljanje delavskega odločanja.

Zavedamo se, da v določenih primerih to ne bo mogoče. Takrat pa morajo izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata poklicati na svoje seje odgovorno osebo, ki jim bo določene stvari razjasnila, potem pa bodo lahko sindikalni poverjeniki obveščali in seznanjali svojo sindikalno skupino.

Inovacijske dejavnosti v našem tozde v preteklih letih praktično nismo poznali. V letošnjem letu pa smo na tem področju zabeležili kar lepe uspehe. Prijavljenih je bilo ne-

kaj zelo uspešnih izboljšav, vendar pa ne smemo ostati pri tem. Zainteresirati moramo znati slehernega člana našega kolektiva, da razmišlja o tehničnih izboljšavah na svojem delovnem mestu, jih prijavlja komisiji za racionalizacije sam ali pa prek delovodij. Kajti zavedati se moramo, da le tisti najboljše pozna pomanjkljivosti strojev, orodja in naprav, ki na njih oziroma z njimi dela.

Novi predsednik OOS je MAKS JELEN.

SVET SINDIKATA

Občni zbori osnovnih organizacij sindikata in višjih vodstev so praviloma vsaka štiri leta. Toliko traja tudi mandatna doba v sindikalni organizaciji. Tokrat pa so bili občni zbori osnovnih organizacij sindikata že v decembru in samo ena organizacija je imela občni zbor v prvi polovici januarja 1978. Ugotovimo lahko, da so vsi občni zbori bili sklepčni, razen osn. organizacije industrijski noži in kalilnica. Obe osnovni organizaciji sta na novem članskem sestanku izvolili potrebna sindikalna vodstva z ustrežno večino. Do skrajšanega mandata je prišlo zaradi uskladitve volitev v sindikalni organizaciji z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Vsako leto je svet sindikata za letno konferenco izdelal poročilo o delu sindikalnih organizacij in sveta sindikata, zato smatramo, da ni potrebno prikazati delovanja za celotno mandatno dobo, ampak samo od zadnje konference pa do občnega zbora, ki bo četrtega marca 1978. Na tem občnem zboru bo pregledano dosedanje delo enotne sindikalne organizacije v železarni, sprejeti vsi potrebni dokumenti za nemoteno in čim bolj učinkovito delo, izvoljen bo svet in ostali delegati sindikalnih organizacij železarnice.

V tej triletni mandatni dobi se je svet sindikata sestal na 25 sejah, konferenca pa 5-krat. Večina sej je bila skupaj s predsedniki osnovnih organizacij, devetkrat se je svet sindikata sestal skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, in to takrat, ko so ti sestanki bili predvsem informativnega značaja.

Sklepi in stališča z letne skupščine konference osnovnih organizacij, ki je bila v januarju lanskega leta, so skoraj v celoti realizirani. Racionalnemu gospodarjenju in izkoriščanju delovnega časa smo v sindikatih posvečali posebno pozornost, saj je to ena izmed stalnih nalog sindikalnih organizacij v železarni. Ugotavljamo, da delovna disciplina v posameznih temeljnih organizacijah ni takšna, kot bi lahko bila, če bi vsi odgovorni delavci odgovorno pristopili k razreševanju celotne problematike, ki zajema področje delovne discipline. Nedvomno bomo morali tako v sindikatih kot v samoupravnih organih zaostriži vprašanje delovne discipline in izpostaviti osebno odgovornost.

V temeljnih organizacijah in tudi v delovni organizaciji smo sindikati še premalo vztrajali, da se sklepi, ki smo jih sprejeli, dosledno uresničijo prek delegatov v samoupravnih organih. Še več, doslednejši moramo biti pri preverjanju, kako se sklep v praksi uresničuje. Tako smo imeli primer, da smo v samoupravni sporazum sicer zelo v redu zapisali področje solidarnostne pomoči iz sindikalne liste, tako da smo zagotovili sindikalno stališče. V praksi pa ugotavljamo, da te solidarnostne pomoči, predvsem prve točke, ne uresničujemo, ampak naj bi to dejavnost opravljal sindikat, čeravno te postavke v predračunu ni bilo. Tudi to ni delo sindikalnih organizacij, ampak naloga strokovnih služb, da se dogovorjena stališča v sporazumih tudi v praksi dosledno uveljavljajo.

Ugotavljamo tudi, da so storjeni premiki na področju izgradnje objektov družbenega standarda. Kljub ustanovitvi tozde družbeni standard pa še vedno ne moremo biti zadovoljni s kvaliteto in sistemom razdeljevanja družbene prehrane. Na tem področju bomo morali intenzivneje pristopiti k razreševanju določenih organizacijskih problemov, ki poleg kvalitete negativno vplivajo na razpoloženje delavcev na delovnem mestu.

Glavno težišče delovanja sveta sindikata in konference je bilo na konkretizaciji zakona o združenem delu. Vsebina zakona je vnesena v naše samoupravne dokumente in sedaj nas čaka naloga, da to, kar smo zapisali, izvedemo v življenje. Vse premo delavce v sistemu samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja subjekt odgovarjanja in odločanja. Zato moramo v sindikatih zagotoviti po predhodni demokratični poti možnost vpliva na nastajanje posameznih predlogov, ki so predmet poznejših razprav in odločanja.

Svet sindikata je poskušal prek različnih oblik izobraževanja kar najboljše usposobiti sindikalne funkcionarje za njihovo delovanje. Zaradi tega so bili organizirani seminarji, ki so v strnjeni obliki podali nekaj izhodišč za lažje in uspešnejše delovanje sindikalne organizacije. Vsebine seminarjev so bile podrejene trenutnim aktivnostim, dolgoročnim ter kratkoročnim nalogam, ki so postavljene pred sindikate.

V celoti ne moremo biti zadovoljni z aktivnostjo sindikalnih skupin, čeprav smo si v lanskem letu zadali nalogo, da bomo aktivno delali na vsebinskem in organizacijskem jačanju teh skupin. V sredinah, kjer sindikalne skupine dobro delujejo in se v skladu s programom dela tudi sestajajo, je celotno sindikalno delo učinkovitejše. Sindikalna skupina mora postati osnovna celica sindikalnega delovanja. Ta skupina mora biti sposobna sestati se v zelo kratkem času, vodja skupine pa tako usposobljen, da bo lahko prenesel informacije obojestransko. Samo takšno delovanje sindikalnega poverjenika bo vodilo k dobremu delu izvršnega odbora in osnovne organizacije kot celote. Nenehna potreba po dograjevanju sistema informiranja nas sili, da storimo vse, da bo sindikalna skupina subjekt odločanja, sporazumevanja, dogovarjanja o celotnem delu in življenju.

Metode dela moramo v sindikatih nenehno posodabljati, predvsem uporabljati in se vključevati v takšne oblike dela, ki dajo najefektnije rezultate. Le s takšnim pristopom bomo sindikati učinkoviti in se aktivno vključevali v razreševanje posameznih problemov. Nenehno vsebinsko in organizacijsko dograjevanje sindikalne organizacije v železarni bo zagotovilo, da bo članstvo prek te organizacije uveljavljalo svoje interese in stališča. Izvršni odbori pa morajo nenehno preverjati stališča in sklepe. Svet sindikata je na posameznih področjih skoraj v celoti opravil nalogo koordinatorja in usklajevalca med osnovnimi organizacijami. Še vedno so področja, kot npr. nadaljnji razvoj samoupravljanja, delitev dohodka in osebnega dohodka, za izobraževanje, za ekonomsko in socialno politiko, kjer svet sindikata ni bil dovolj aktiven. Zato bomo morali v prihodnjem mandatu tem vprašanjem posvetiti več časa. Svet sindikata je bil uspešen pri vključevanju in koordiniranju srednjeročnih programov samoupravnih interesnih skupnosti, srednjeročnem programu razvoja Slovenskih železarn in Železarne Ravne, samoupravni organiziranosti delovne organizacije in sprejetju posameznih samoupravnih aktov, volilnem postopku za izvolitev delegatov v delavske svete, komisije in odbore, evidentiranju možnih kandidatov za volitve v letu 1978, in drugem. Uspešnost sveta sindikata je v veliki meri odvisna od aktivnosti posameznih izvršnih odborov, da se pravočasno in odgovorno vključijo tudi na področja, kjer svet opravlja koordinacijsko vlogo. Za preteklo mandatno dobo je značilno, da so predsedniki osnovnih organizacij zelo odgovorno delovali in zato je bilo možno veliko skupnih akcij izvesti v splošno zadovoljstvo celotnega članstva. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bilo v času evidentiranja možnih kandidatov za volitve 1978 v železarni Ravne evidentiranih 1139 delavcev, od tega 882 moških in 257 žena. To razmerje je ugodno za delavke in izvršni odbori bodo morali zagotoviti v predkandidacijskem in kandidacijskem postopku tudi ustrezno število delegatk, ki bodo pripravljene sprejeti posamezne dolžnosti. Poprečna starost je 34 let, kar je enako kot poprečna starost članov kolektiva. Članov zveze komunistov je evidentiranih 250, članov akcija zveze borcev

železarne 26. Izobrazbena struktura prav tako ustreza strukturi zaposlenih.

V železarni Ravne je 26 osnovnih organizacij sindikata, Kovinarstvo Ljubno in Šolski center Ravne, ki se interesno povezuje s konferenco osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne. V tozd strojno gradbeno vzdrževanje sta dve osnovni organizaciji, prav tako v tozd jeklolivarna in tozd priprava proizvodnje. Izvršni odbori štejejo od 5 do 19 članov. Poprečna starost izvršnih odborov je 33 let. Najmlajši izvršni odbor imata osnovna organizacija sindikata kalilnica 27 let in kovačnica 28 let. Najstarejši pa letih pa osnovna organizacija jeklarna.

V pisarni sveta sindikata železarne Ravne se vodi celotno administrativno in finančno poslovanje za sindikat in finančno poslovanje tudi za ZSMS in ZK. V tej mandatni dobi je bilo sprejetih in odposlanih prek 4700 dopisov. Poleg tekočih administrativnih in finančnih

opravil se pripravljajo podatki za seje, dopolnjujejo prošnje za denarne pomoči in za zdravljenje v zdraviliščih, delavce se usmerja na posamezne službe, kjer bodo lahko uredili svoje probleme, enkrat tedensko je izplačevanje blagajne vzajemne pomoči in opravljajo se posamezna dela za osnovne organizacije sindikata. Izdanih je bilo približno 1500 nakaznic za dvig betonskega železa, 270 nakaznic za odpadna drva, 600 naročilnic za kredit pri Varteksu. To je samo kratek povzetek aktivnosti in dela administrativno-tehničnega osebja pri sindikatu.

Letošnje poročilo sveta sindikata se ne spušta v podrobno oceno izvrševanja sklepov iz celotnega mandatnega obdobja, ampak bo to podano na občnem zboru v poročilu sekretarja sveta sindikata. Več prostora je v letošnjem poročilu dano osnovnim organizacijam, tako da bo članstvo celovitejše informirano o delovanju svoje organizacije.

Predlogi za člane sveta sindikata železarne Ravne

Zap. št.	Ime in priimek	OOS	Leto rojstva	Kvalifikacija
1.	Darinka Arnšek	kontrola kakovosti	1937	SS
2.	Jože Dornik	transport	1937	SS
3.	Alberta Gostenčnik	pnevm. stroji	1955	SS
4.	Vinko Gostenčnik	energija	1947	DPŠ
5.	Ivica Klančnik	komerciala	1944	SS
6.	Franc Klemenc	ETS	1954	SS
7.	Ivan Kramer	ind. noži	1937	DPŠ
8.	Konrad Kristan	stroji in deli	1942	KV
9.	Franjo Miklave	kovačnica	1951	KV
10.	Milojko Milinkovič	pripr. pr. MP	1928	DPŠ
11.	Milan Natlačen	SGV	1950	KV
12.	Alojz Pečovnik	Kovinarstvo Ljubno	1949	KV
13.	Albert Potočnik	pripr. pr. MO	1934	VSS
14.	Anton Polanc	KSZ	1939	SS
15.	Peter Prikeržnik	gospodarjenje	1949	VŠ
16.	Tatjana Rožič	TRO	1944	SS
17.	Sonja Slemnik	KSZ	1944	VSS
18.	Jože Skledar	čistilnica	1937	DPŠ
19.	Dušan Stojčić	valjarna	1938	KV
20.	Milan Tušek	livarna	1938	SS
21.	Ivan Žunko	jeklarna	1925	DPŠ

Nadzorni odbor

1.	Jurij Glavica	pripr. proizv. MO	1935	SS
2.	Roman Kogelnik	KSZ	1923	SS
3.	Anton Maklin	finance	1936	SS
4.	Ivanka Prisljan	KSZ	1949	SS
5.	Ivan Tratnik	ind. noži	1937	PK

Občinski sindikalni svet

1.	Franjo Miklave	kovačnica	1951	KV
2.	Anton Polanc	KSZ	1939	SS
3.	Ivan Pudgar	TRO	1941	SS
4.	Franc Štimnikar	jeklarna	1940	VSS
5.	Ela Tušek	raziskave in razvoj	1936	KV
6.	Franc Pudgar	stroji in deli	1936	VK

DELOVANJE KOMISIJE ZA ŽENSKA VPRAŠANJA

Vprašanja družbenega položaja žensk ni mogoče obravnavati ločeno od osnovnih vprašanj delovnega človeka v proizvodnji in upravljanju. V tem pogledu pa so med problemi, ki spremljajo celoten razvoj naše družbe, tudi problemi, ki kažejo na zaostajanje prakse za načeli in torej tudi za našimi možnostmi. To so npr. problemi družbenega reševanja materinstva, družbene skrbi za otroke, problem večje udeležbe žensk na vseh ravneh samoupravne, političnega odločanja.

Ko gledamo nekaj let nazaj in gledamo na vodilne funkcije v samoupravnih organih, vidimo lahko vedno enako sliko. Te funkcije so namreč voljene. Po ustavi kandidatno listo pripravi in predlaga osnovna organizacija sindikata, Socialistična zveza delovnega ljudstva ali osnovna organizacija Zveze komunistov. Ali naj to pomeni tudi nezadostno angažiranost, ali pa vsaj ne dovolj enotno izvedeno akcijo samega sindikata (in drugih družbeno političnih organizacij)? Tako se lahko vprašamo, zlasti če vemo, da je v železarni Ravne

zaposlenih prek 1100 žena, česar pa ne moremo enostransko spregledati. Verjetno je pri tem pomembno, da je kvalifikacijska struktura zaposlenih moških višja. So pa tudi še vedno prisotni ostanki zastarele miselnosti, da so ženske manj zmogljive kot moški, zaradi česar še vedno lahko ponekod zasledimo pomanjkanje samozavesti pri ženski za družbeno politično udejstvovanje v delovni organizaciji. Iz pregleda o dejavnosti žensk — delegatk vidimo, da so v železarni Ravne najvišji odstotek dosegle med delegati za izvršne odbore osnovnih organizacij sindikata. Med izvoljenimi delegati v občinske in republiške organe je že dosti več moških, v sekretariatih osnovnih organizacij Zveze komunistov in komiteju Zveze komunistov pa komajda še kakšna ženska.

Vse to so razlogi, ki marsikaj povedo. Teh nekaj žensk — delegatk le redko uspe prepričati večino moških o problemih, ki se pojavljajo in ki so značilni za ženske. S primerom naj osvetlim sam sklep delavskega sveta de-

lovne organizacije pred dvema letoma, ko je zlahka večina moških dvignila roke, da se zaščitni ortopedski čevlji za ženske v železarni ukinejo. Problem nočnega dela žensk je še vedno prisoten. Strokovne službe se trudijo za odpravo nočnega dela žena, kjer je to možno, že naprej pa vemo, da povsod to ne bo šlo. Seveda predstavlja to za ženske še dodatno obremenitev zaradi neorganizirane družbene prehrane in neurejenega otroškega varstva.

Komisija za vprašanja in probleme zaposlenih žena v železarni je bila v svojih usmeritvah dokaj pogumna. Poskušala je prodreti tudi na takih ravneh, kjer to ni bilo vedno možno. Organiziranje proslav 8. marca in raznih drugih srečanj, ki so bila v pristojnosti te komisije, je bilo prepuščeno komisiji, zato tudi take prireditve niso bile najboljše.

Lahko rečem — bolj ironično so gledali na nas, kadar smo predlagale kakšno rešitev in tudi vodje obratov in oddelkov nas niso upoštevali, kadar smo v kakem primeru hotele nastopiti. Komisija v takem sestavu in brez usmeritev v bodoče ne bo mogla delati. Brez širše podpore in volje resnično pomagati delavki — proizvajalki, kadar je pomoči potrebna, tudi komisija ne bo mogla sama delati. V tem pa se izraža problem obstoja komisije, kajti zastaviti vprašanje je lahko včasih pomembnejše kot nanj odgovoriti.

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA SOCIALNA VPRAŠANJA

Komisija je pri reševanju socialne problematike delovala precej samostojno in poskušala s sredstvi, ki so bila zagotovljena, rešiti čimveč primerov. Preventivno reševanje socialnih primerov je potekalo zgolj z nudenjem brezplačnega letovanja v Portorožu, pretežno v pred in posezoni, delavcem in svojcem, da bi si pridobili novih moči za delo. V letu 1975 je na predlog komisije letovalo 97 članov, v letu 1976 je letovalo 110 članov in v letu 1977 103 člani in svojeci.

Iz podatkov je razvidno, da se število udeležencev brezplačnega letovanja ne povečuje v skladu z večanjem števila članstva, prvič zaradi omejenih sredstev in drugič zaradi premajhnih kapacitet v domu. Predloge za brezplačna letovanja so dajale osnovne organizacije.

V letih 1976 in 1977 je bila organizirana tudi za te uporabnike vodena aktivna rekreacija v času 10-dnevnih počitnic.

K preventivni dejavnosti štejemo tudi zdravljenje v zdraviliščih. Čeprav skupnost zdravstvenega zavarovanja minimalno odobrava 40% ugodnosti pri tem zdravljenju, to je od 25 do 30 delavcev letno, tudi komisija nima možnosti pokritja le-tim razlike 60% stroškov, temveč mora odločati individualno višino pokritja razlike stroškov glede na socialno stanje prosilca. Za kritje stroškov zdravljenja je komisija odobravalna najmanj 20% in le v nekaterih primerih 60% stroškov tistim, ki so imeli nizke dohodke na družinskega člana.

Pri tej preventivni socialni dobrini pa izstopajo poleg omejenih sredstev tudi problem neurejene odsotnosti v času zdravljenja v zdravilišču. Zdravstvena skupnost v svojem statutu ne predvideva uporabe bolniškega dopusta v času zdraviliškega zdravljenja. V samoupravnih aktih pa tudi ni urejena odsotnost v preventivne namene. Zato so posamezni delavci, ki so bili predlagani od zdravstvene komisije za zdraviliško zdravljenje, le-to odklanjali, ker rednega letnega dopusta niso več imeli ali pa ga niso hoteli uporabiti v ta namen.

V zvezi z znano problematiko — porastom invalidnosti v delovni organizaciji — se že dalj časa opozarja na večje preprečevanje invalidizacije, s tem da se za te namene sredstva odobri in da se sklenejo pogodbe v zdraviliščih, ki so najbolj uporabljena za določene kapacitete, kamor se bi naj pošiljalo delavce, ki so takega zdravljenja potrebni. Nadalje, da se uredi odsotnost za te namene v samoupravnih aktih, kot ima to urejeno večina delovnih organizacij.

Zaradi vse večjih potreb delavcev po preventivni rekreaciji za uspešno delo, je bila komisija za socialno problematiko tudi pobudnik, da se vsem članom kolektiva, ki dosežejo 30 let dela v železarni, omogoči 10-dnevna preventivna rekreacija na morju na stroške preventivne dejavnosti. Člani komisije so skupaj s strokovno službo organizirali tako preventivno letovanje za 30-letne jubilate v letu 1975 in 1976. Število jubilarov za leto 1977 je znano in upamo, da se tudi letos ne bo zataknilo pri sredstvih za te namene.

Na področju reševanja kurativnih socialnih problemov je komisija delovala v mejah možnosti v primerih smrti, daljše bolezni, nesreče in drugih težjih primerih, ki zadevajo delavca in njegovo družino, po načelu solidarnosti in humanosti.

Enkratne denarne pomoči članom kolektiva je komisija reševala na podlagi prošnje članov, katerih pa je bilo v letu 1975 in 1976 veliko. V letu 1976 je bilo rešenih 73 prošnje, ostale so bile odstopljene OO sindikata ali pa zavrnjene, ker ni bilo dovolj sredstev.

V letu 1977 smo se dogovorili prek osnovnih organizacij sindikata, da denarne pomoči v primerih daljše bolezni odobravajo osnovne organizacije sindikata za svoje člane same. Tako so osnovne organizacije sindikata reševale prošnje vsaka po svojih zmoglostih. Pri tem smo ugotovili, da nekatere osnovne organizacije sindikata zelo skrbno in objektivno rešujejo prošnje članov, medtem pa druge osnovne organizacije sindikata ne delujejo v skladu s skupno dogovorjenimi merili.

Komisija je pridržala pravico dajanja pomoči članom kolektiva, ki bolujejo ob državnem prazniku že več kot 6 mesecev, v enaki višini v obliki nakaznice v vrednosti 700 din.

Za praznike, kot so 1. maj, 29. november in novo leto, pa obiščejo bolne člane v bolnišnici Slovenj Gradec ter jim ob obisku izročijo denarno darilo v znesku 300 din. Bolnikom, ki se za te dni nahajajo v drugih bolnišnicah, pa se to darilo pošlje po pošti kot pozornost ob državnem prazniku.

Komisija za socialno problematiko je obravnavala tudi prošnje naših invalidskih upokojencev, ki imajo le minimalne pokojnine. Prošnje so bile rešene v okviru možnosti. Tej kategoriji prosilcev, ki mora zaradi bolezni ali nesreče v invalidsko upokojevitve, bi bilo nujno treba solidarno pomagati v večji meri, kot smo lahko do sedaj.

Humano akcijo obdaritev otrok umrlih članov kolektiva je komisija uvedla ob novem letu z namenom, da se realizirajo obljube, ki jih dajemo običajno ob odprtih grobovih preminulih članov kolektiva. To srečanje je bilo organizirano prvič leta 1975. Dvakrat smo organizirali to srečanje na upravi železarne. V letu 1977 pa smo organizirali srečanja z otroki umrlih članov spremenili, s tem da smo povezali srečanje s kratkim kulturnim programom, ki ga je pripravil otroški vrtec z dedkom Mrazom v Titovem domu. Komisija za socialna vprašanja je organizacijo tega srečanja prepuščila komisiji za ženska vprašanja, katera je v okviru možnosti v Titovem domu priredila zares pristrčno srečanje.

Nadaljnje delovanje komisije: usmerjanje socialnega dela, v zvezi s tem sodelovanje s strokovnimi službami. Ob državnih praznikih 1. maju, 29. novembru in novem letu obišče bolnike po bolnišnicah in jim dodeli pomoč. Organizira srečanje in obdaritev otrok umrlih članov ob novem letu.

Komisija predlaga, da se nekatera področja delovanja prenesejo na strokovne službe:

- organizacija preventivne dejavnosti v smislu koristnega zdravljenja v zdraviliščih,
- organizacija preventivno — rekreativne dejavnosti za 30-letne jubilate dela v železarni Ravne,

- organizacija brezplačnega letovanja za člane in njihove svojce, ki so socialno šibki in si sami tega ne morejo zagotoviti,

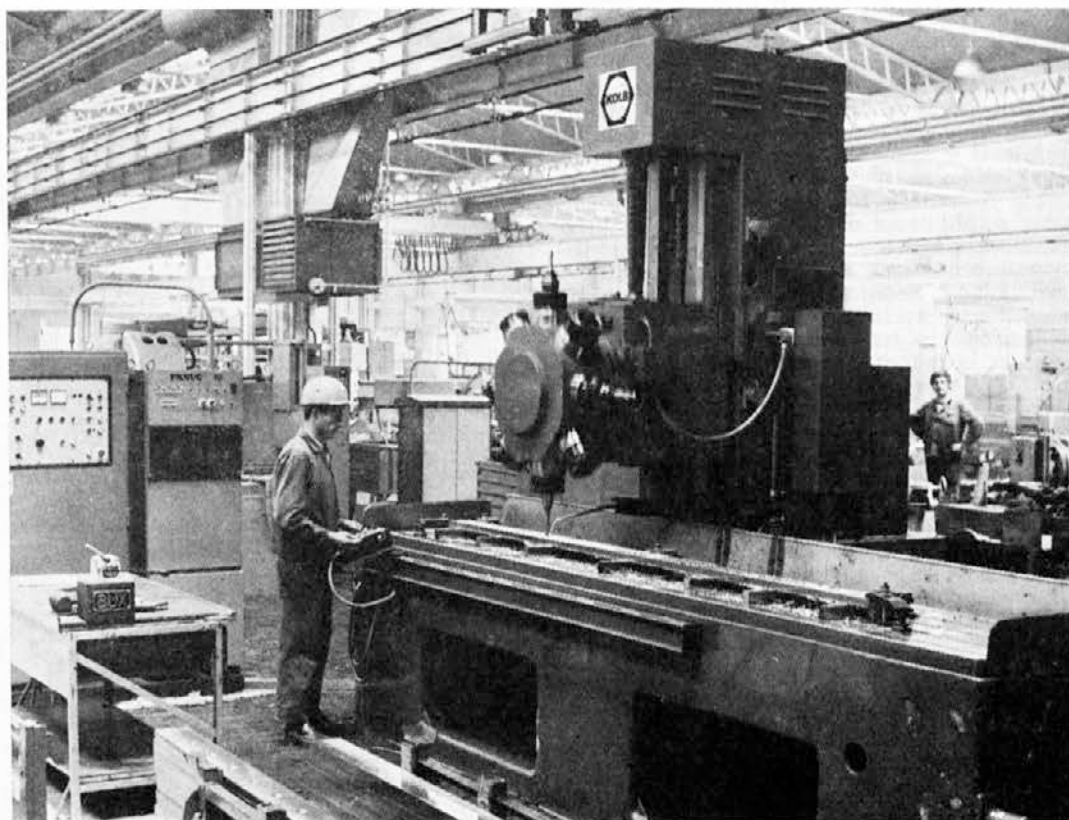
- sklenitev pogodb za določene kapacitete postelj v posameznem zdravilišču, kjer se največ uporabljajo usluge po indikacijah »B«, ter z organizacijo združenega dela, kjer se naj bi izkoristil preventivno rekreativni odmor,

- dodeljevanje denarnih pomoči bolnikom, ki bolujejo nad 6 mesecev,

- občasne pomoči invalidskim upokojencem, ki ne dosegajo življenjskega minimuma na družinskega člana.

- novoletna obdaritev socialno šibkih družin.

Ker je izvajanje socialne politike vezano večkrat na zelo kratke termine zaradi akutne situacije, se predlaga vodstvu delovne skupnosti kadrovske splošnih zadev, da seznanijo komisijo, katere osebe v strokovnih službah so zadolžene za posamezne naloge, da bi se člane lahko pravilno preusmerilo pri iskanju pomoči.

Natančna obdelava

REKREATIVNA DEJAVNOST SINDIKATOV

V zadnjih letih se izvaja po izdelanih in potrjenih programih ter obsega:

- tekmovanja,
- organizirano prosto vadbo,
- trim akcije,
- pohode in izlete,
- rekreacijo na dopustu,
- aktivni odmor jubilarntov dela,
- prosto rekreiranje posameznikov.

Celotna rekreativna dejavnost se izvaja na več nivojih:

— tekmovanja in pohodi v okviru Slovenskih železarn, v okviru železarne Ravne ter v okviru krajevne skupnosti in občine,

— organizirana vadba, pohodi in izleti, rekreacija na dopustu ter aktivni odmor jubilarntov v okviru železarne Ravne,

— pri TRIM akcijah skupaj s krajevno komisijo,

— tekmovanja, pohodi in izleti v okviru osnovne organizacije sindikata oziroma oddelkov.

Medtem ko je v okviru Slovenskih železarn, železarne Ravne in kraja rekreacija zaživela, tega ne moremo trditi za dejavnost v okviru vseh osnovnih organizacij sindikata. Tu je v nekaterih prav vzorna, v drugih pa je sploh ni.

Največ zanimanja za rekreativno udejstvo vanje je bilo za tekmovanja, izlete in pohode v naravo ter rekreacijo na dopustu.

Zanimivi so podatki o udeležbi na posameznih tekmovanjih oz. organiziranih akcijah po panogah:

panoga	št. tekem — akcij		udeleženci iz ZR	
	1976	1977	1976	1977
nogomet	62	46	395	280
rokomet	8	7	80	54
košarka	8	9	80	90
odbojka	18	21	170	189
kegljanje	5	5	320	400
smučanje	2+2	4+2	130	160
sankanje	2	2	70	85
streljanje	11	14	160	180
plavanje	1	3	40	74
šah	3	5	48	70
atletika	—	1	—	12
TRIM-akcije	9	10	720	658
namizni tenis	5	4	120	103
pohodi	2	3	600	800
izleti	24	23	920	1180
pikniki	40	45	2400	2300

Poleg gornjih akcij so bili organizirani tudi tečaji v plavanju (v zadnjih dveh letih 272 novih plavalcev), namiznem tenisu in smučanju.

Navedene akcije so bile organizirane v okviru železarne Ravne. V osnovnih organizacijah sindikata (v tozdih) se je izvajal poseben program, ki so ga začetali in izvajali sami, v nekaterih boljše, v nekaterih slabše. Rekreacija se je izvajala v glavnem z amaterskimi kadri. Čuti se pomanjkanje profesionalnih organizatorjev. Še edini poklicni rekreator v železarne Ravne ni delal v zadostni meri pri organiziranju rekreacije. Poseben problem so referenti v osnovnih organizacijah sindikata. Medtem ko nekateri zaslužijo vso pohvalo za svojo delavnost, iznajdljivost in požrtvovalnost, so bili drugi zelo ali popolnoma neaktivni. Nerazumljivo je, da so izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata tolerirali njihovo nedelavnost. Sedaj so bili izvoljeni na občnih zborih novi izvršni odbori, ki si morajo zadati naloge tudi na tem področju. Vse referente za rekreacijo je treba zadolžiti za delo in spremljati izvajanje izdelanega programa. Programi naj bodo taki, kot si jih želi večina zaposlenih v tozdu. Treba je poiskati želje večine, ker je to poročstvo, da se bodo ti programi lahko izvajali ob množični udeležbi. Prav množičnost pa je prvi cilj in smoter organizirane rekreacije.

Za množično dejavnost imamo izredne pogoje predvsem v objektih (telovadnica, bazen, ostala igrišča) in planinah, kar pa je glede na možnost premalo izkoriščeno. Kljub temu pa bi bilo potrebno čimprej zgraditi še kegljišče ter morda naravno drsališče, balinišča in sanjaško progo.

Z rekreacijo v preteklem letu ne moremo biti zadovoljni, saj ni bilo napredka niti v množičnosti niti v povečanju kvalitete. Da si naši ljudje želijo rekreacijo, je razvidno iz organizirane dejavnosti v počitniškem domu v Portorožu in ob nagradnem aktivnem letovanju jubilarntov 30-letnikov v Poreču. Najti

služili kot dobra propaganda za razširjanje rekreacije. Propaganda in obveščanje še nista dosegli tiste ravni, ki bi bistveno pomagali pri širjenju množične rekreacije. Posebno osebni vplivi bi poleg Fužinarja in razglasne postaje morali odigrati večjo vlogo (vsak aktivni rekreator naj pridobi vsaj še enega).

Z ustanovitvijo novega tozda družbenega standarda se bo tudi rekreativna dejavnost verjetno dvignila na višji strokovni nivo. Čeprav ocenjujemo, da se več ali manj redno bavi z rekreacijo vsak četrti zaposleni v železarne Ravne, se s tem rezultatom ne smemo zadovoljiti. Z novim družbenim organiziranjem (ustavo, ZZD) sta tudi šport in rekreacija dobila svoje pravo mesto in pravice v družbenem življenju.

Zakaj teh pravic ne bi dovolj izkoristili?

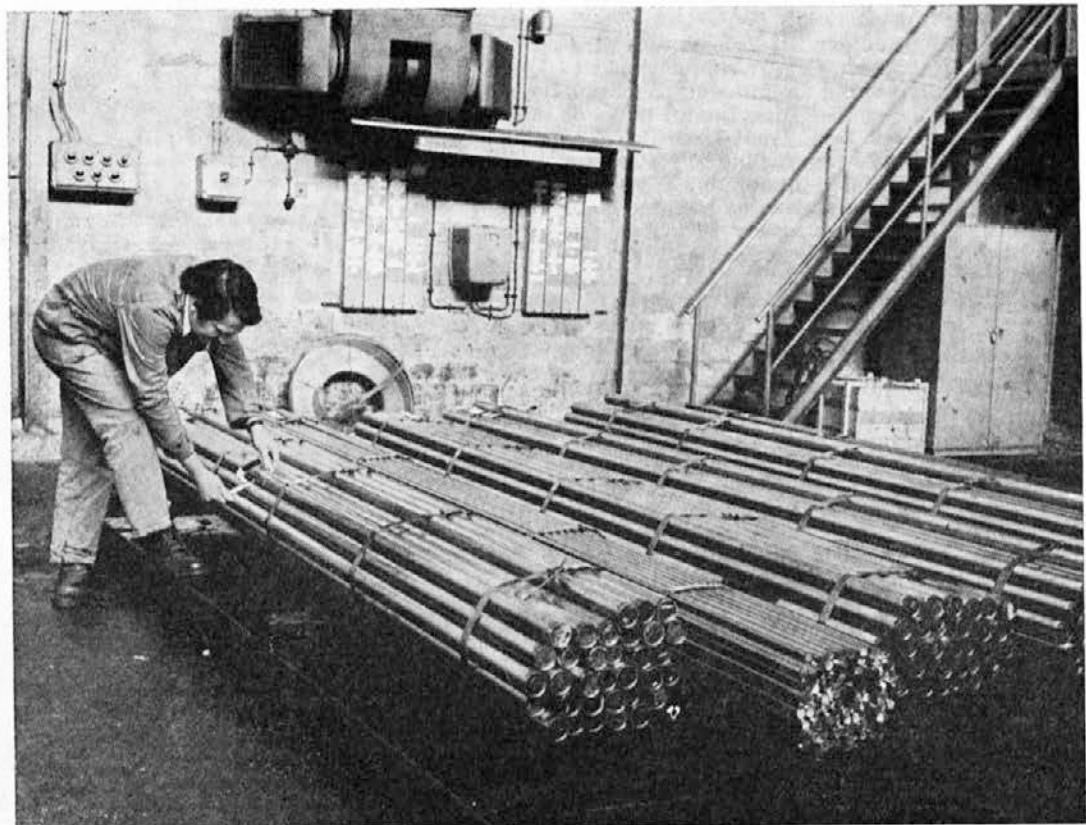
DELOVANJE KOMISIJE ZA KULTURO

Komisija si je preteklo leto zastavila okvirni program dela na podlagi stališč in sklepov zadnje konference sindikata železarne Ravne in idejne programske usmeritve kulturne skupnosti Ravne na Koroškem. Svoje delo smo usmerili predvsem na organizacijsko pomoč izvajalcev kulturnih akcij, to je skupin, ki delujejo pod našim okriljem in jih sestavljajo predvsem zaposleni železarji. Komisija pa je svoje delovanje uskladila tudi s kulturnimi akcijami programiranimi na nivoju SOZD Slovenskih železarn, saj so naše skupine sodelovale na vseh tradicionalnih srečanjih v okviru združenega podjetja.

Naj naštejemo par akcij za ilustracijo: godba na pihala se je udeležila srečanja pihalnih orkestrrov Slovenskih železarn v Lescah in tam s svojim programom dokazala, da sodi v sam vrh pihalne glasbe na Slovenskem. Samo ponosni smo lahko na njih in hvala jim za ves vložen trud. Za dolgoletno nesebično delo in razvoj pihalne glasbe, jih je predsednik republike tovariš Tito odlikoval z visokim priznanjem »REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM«, za kar jim iskreno čestitamo. Glede na porazno finančno stanje naše godbe je sindikat preko komisije izvedel v železarne referendum o dvigu članarine za godbo od 2 na 5 dinarjev. Referendum je uspel, žele-

moramo take oblike in načine, ki bodo vse zaposlene pritegnile k dejavnosti tudi na Ravnah oziroma v kraju, kjer bivajo.

Strokovna služba bi morala skupaj s službo VPD začeti meriti učinkovitost in koristnost rekreacije. Objavljeni podatki bi nam lahko

Iz jeklovleka

zarji so z dvigom članarine omogočili pihalnemu orkestru nemoteno delo pri dvigu njihove kvalitete ravnj.

V Storah so se srečali železarji gledališčniki. Tega srečanja so se Ravenčani udeležili z dramo »Dom Bernarde Albe«, ki je bila toplo sprejeta, saj je za amatersko gledališče segala zelo visoko. Kot priznanje za aktivno in uspešno delovanje so za leto 1978 poverili naši dramski skupini organizacijo letošnjega srečanja amaterskih skupin Slovenskih železarn, ki bo na Ravnah v mesecu septembru 1978.

Da smo Slovenci narod pevcev drži, še posebej velja to za Korošce, saj deluje v bližnji okolici kar pet vokalnih skupin, ki jih sestavljajo naši železarji. Na velikem pevskem srečanju »Tabor pevskih zborov Slovenije« v Sentvidu pri Stični so našo delovno skupnost in pevsko organiziranost predstavljali pevci MPZ »Fužinar«, ki vsi izhajajo iz vrst neposrednih proizvajalcev. Na srečanju pevskih zborov Slovenskih železarn na Jesenicah pa je našo pevsko kulturo predstavljalo kar 100 koroških pevcev železarjev. Ob zaključni oceni, ko je bilo na odru vseh 250 udeležencev srečanja se ti utrne spoznanje, da naše jeklo brez njih in njihovega deleža ne bi bilo tako plemenito kot je.

V sodelovanju s kulturno skupnostjo ter OZ KPO Ravne je komisija navezala stike s kulturnimi skupinami »Impola«, ki delujejo v okviru kulturne skupnosti Slovenska Bistrica, s katerimi vršimo menjavo kulturnih dobrin ter s tem pospešujemo razvoj splošne kulturne akcije na obeh območjih. Dramska skupina iz Slovenske Bistrice je izvedla na Ravnah dve predstavi komedije »Peter in Pavel«. Avditorij je bil obakrat poln. Naše delo, običaje ter okolje, v katerem živimo, pa so v Slovenski Bistrici predstavili Šentanevski pavri, folklorna skupina ter recitatorji mladine železarne Ravne v kulturnem večeru z naslovom »Med Uršljo in Peco so viže in rej«.

V sodelovanju z osnovno šolo »Prežihovega Voranca« smo v posebnem prostoru jedilnice organizirali ob zaključku šolskega leta razstavo likovnih stvaritev in ročnih del njihovih učencev ter s tem omogočili neposrednemu proizvajalcu, da je z minimalno izgubo časa med malico lahko sledil razvoju in dosežkih svojega otroka v šolskih klopeh. Iz knjige vtiškov se da videti, da bo treba podobno obliko šolskih razstav v bodoče obdržati.

Teh nekaj konkretnih akcij sem za ilustracijo naštel zaradi tega, da lahko bralec poskuša razumeti potrebo po namestitvi kulturnega animatorja — organizatorja, saj je zaradi tako burnega kulturnega življenja v naši delovni skupnosti nemogoče volontersko realizirati programe kulturnih akcij.

Veliko je bilo narejenega na kulturnem področju v letu 1977, veliko pa je še ostalo neresenih nalog, vse pa le za doseg končnega cilja, da se naši medsebojni človeški odnosi kulturno na nivo, ki socialistični družbi pripada.

Izkoriščam to priložnost, da rečem vsem železarjem, ki delujejo na kulturnem področju in vsem tistim, ki so kakorkoli podprli kulturne akcije — hvala vam za vse, kar ste lepega zase in za druge ustvarili.

PREGLED CELOTNIH DOHODKOV IN IZDATKOV SREDSTEV SINDIKALNIH ORGANIZACIJ ŽELEZARNE RAVNE NA KOROŠKEM ZA ČAS OD 1. 1. 1977 DO 31. 12. 1977

Dohodki

1. Prenos iz leta 1976	764.844,87
2. Dohodki v letu 1977 za skupne aktivnosti sveta sindikata	1.498.202,00
3. Drugi dohodki, ki so na žiro računu sindikata za potrebe osnovnih organizacij sindikata, koord. odbora sindikata SZ in razni krediti za potrebe članov sindikata	2.490.389,56
4. Skupaj dohodkov:	4.753.436,43

Izdatki

1. Skupne aktivnosti sveta sindikata v letu 1977	1.448.801,37
2. Za aktivnosti osnovnih organizacij sindikata v letu 1977	2.522.658,41
3. Skupaj izdatkov:	3.971.459,78

REKAPITULACIJA

Dohodki	4.753.436,43
Izdatki	3.971.459,78
Saldo na dan 31. 12. 1977	781.976,65

Razčlenitev celotnih dohodkov in izdatkov skupnih aktivnosti sveta in osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne v letu 1977

Dohodki

Članarina	871.363,05
Nakazila iz sklada skupne porabe	1.150.000,00
Namenska nakazila iz sklada skupne porabe	46.000,00
Nakazila za koord. odbor sind. SZ za skupne akcije	198.090,30
Krediti sindikata za potrebe članov sindikata	1.441.507,20
Obresti	4.653,20
Druga nakazila (vplač. članov za razne akcije, vračila preveč plač. rač., nakazila za ZSMS, dobropisi, naroč. za DE od TRO, rabati, dotacije OOS in drugo)	276.977,81
Prenos iz leta 1976	764.844,87
Skupaj	4.753.436,43

Izdatki

Posvetovanja in seje	42.503,55
Izobrazba in kultura	173.886,75
Šport, rekreacija in izletništvo	930.521,75
Novoletna obdaritev otrok (v občini in ŽR)	121.400,00
Praznovanja (dan žena in državni prazniki)	50.693,20
Dotacije — šolam in društvom	143.666,50
Socialne pomoči	341.041,10
Letovanja	104.693,00
Priznanja samoupravljalcem ŽR	19.297,75
Mednarodno sindikalno sodelovanje	20.250,10
Naročnine (DE, Delo, Uradni list in drugo)	24.921,00
Neplanirano (naroč. za OOS za ZSMS, ZK in drugo)	82.531,21
Sodelavcem v JLA	32.103,85
Članarina OOS-TRO	44.135,95
Pomoč humanitarnim organizacijam in zavodom	4.389,60
Pokroviteljstvo nad OŠ Strojna	12.139,75
Materialni izdatki (potni stroški, dnevnice in oper. izdatki)	10.760,90
Honorarji in nagrade s prispevki	52.294,90
Stroški konference in občnih zborov	205.347,95
Ekskurzija prizadevnih članov sindikata	5.767,00
Članarina koord. odboru sindikata SZ	13.953,00
Srečanja v okviru združenega podjetja SZ	5.152,20
Stroški poslovanja	6.532,02
Športno tekmovanje JLA	47.135,75
Tekmovanje kovinarjev ŽR	47.295,25
Krediti sindikata	1.429.045,75
Skupaj	3.971.459,78
Saldo na žiro računu dne 31. 12. 1977	781.865,20
Saldo v blagajni dne 31. 12. 1977	111,45
Končni saldo na dan 31. 12. 1977	781.976,65

FINANČNI NAČRT OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA ŽELEZARNE RAVNE ZA LETO 1978

V letu 1978 predvidevamo, da bodo zbrali 990.000 din članarine, ki ostane osnovnim organizacijam sindikata za razne dejavnosti. Glede na spremenjeni način financiranja Uradni list SFRJ št. 42/77 in sindikalni poročevalec št. 10/77 načrtujemo iz sklada skupne porabe nekoliko manj sredstev, ker bodo nekatere aktivnosti opravljale posamezne strokovne službe. Zato iz sklada skupne porabe načrtujemo din 1.100.000.

Dohodki

Članarina	990.000,00
Iz sklada skupne porabe	1.100.000,00
Ostali dohodki (obresti in drugo)	5.000,00
Skupaj dohodki	2.095.000,00

Osnovne organizacije sindikata združujejo za skupne potrebe na nivoju delovne organizacije približno 20 % sredstev iz članarine za skupne aktivnosti. Ta sredstva so namenska in planirana in se za druge potrebe ne morejo uporabiti.

Združena sredstva iz članarine

1. Stroški konference sind. ŽR	30.000,00
2. Operativni izdatki-stroški poslovanja	38.000,00
3. Pomoči raznim humanim organizacijam in zavodom	25.000,00
4. Potni stroški in dnevnice	5.000,00
5. Honorarji in nagrade s prisp.	40.000,00
6. Srečanje v okviru SOZD SŽ	15.000,00
7. Razni izdatki	15.000,00
Skupaj	168.000,00

Potrebna finančna sredstva iz sklada skupne porabe, ki se namensko zbirajo — postavke 3 a, 4 a, 5, 6 b, 9 d in 18 se v celoti ali delno, glede na število članstva prenesejo na osnovne organizacije sindikata:

1. Posvetovanja in seje		28.000,00
2. Razne oblike izobraževanja		20.000,00
3. Kulturna dejavnost		
a) aktivnosti znotraj DO	45.000,00	
b) združene aktivnosti SŽ	45.000,00	90.000,00
4. Šport in rekreacija:		
a) aktivnosti znotraj DO	80.000,00	
b) združene aktivnosti SŽ	66.000,00	
c) pohod železarjev na Raduho	23.000,00	169.000,00
5. Izletništvo		160.000,00
6. Praznovanja		
a) državni prazniki	35.000,00	
b) dan žena	30.000,00	65.000,00
7. Dotacije		
a) šolam	25.000,00	
b) društvom in drugim organizacijam	30.000,00	55.000,00
8. Socialne pomoči		
a) ob smrti in drugih nezgodah	60.000,00	
b) ob obiskih bolnikov v bolnicah	40.000,00	
c) novoletna obdaritev (umrlih članov)	45.000,00	
d) razne pomoči	50.000,00	195.000,00
9. Krvodajalske akcije		12.000,00
10. Priznanja samoupravljalcem ŽR		35.000,00
11. Mednarodno sindikalno sodelovanje		25.000,00
12. Pravna pomoč članom sindikata		10.000,00
13. Sodelovanje z drugimi DPO		100.000,00
14. Sodelovanje z JLA in SLO		17.000,00
15. Tekmovanje kovinarjev		50.000,00
16. Nagrade in priznanja sindikalnim funkcionarjem		19.000,00
17. Srečanje z upokojenci		30.000,00
18. Pokrovit. nad OŠ Strojna		10.000,00
19. Pokrovit. nad posebno OŠ Ravne		10.000,00
Skupaj		1.100.000,00

S sredstvi v višini din 822.000 med planiranimi in združenimi sredstvi razpolagajo osnovne organizacije sindikata samostojno. S sredstvi v višini din 406.000 ki se prenesejo na osnovne organizacije sindikata iz sklada skupne porabe, razpolagajo OOS samostojno v skladu s svojimi programi dela.

REKAPITULACIJA

Skupaj dohodki	2.090.000,00
Izdatki — združena sredstva	862.000,00
Izdatki — OOS z lastnimi programi	1.228.000,00

Utemeljitev finančnega načrta

Ugotovimo lahko, da je finančni načrt v celoti usklajen s finančnim poslovanjem v osnovnih organizacijah sindikata z zakonom o knjigovodstvu Uradni list št. 58/76 in 8/77 SFRJ in z dogovorom o financiranju in finančnem poslovanju sindikatov. V železarni Ravne imajo sindikalne organizacije skupen žiro račun in vodijo skupno finančno poslovanje, ki je usklajeno z uredbo o kontnem planu in bilancah za druge uporabnike družbenih sredstev.

Občni zbori so v celoti potrdili spremenjeni način financiranja in s tem tudi delovanje osnovnih organizacij sindikata v okviru delovne organizacije. Posamezne službe v delovni organizaciji bodo prevzele določena dela, ki so jih zaradi potreb članstva opravljali izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata oziroma svet sindikata železarne Ravne.

V finančnem načrtu so zato izpuščene postavke: obdaritev sodelavcev, ki so trenutno v JLA, novoletna obdaritev otrok v občini, novoletna obdaritev otrok v železarni, zdraviljenje v zdraviliščih, brezplačno letovanje, pomoči ob daljših boleznih, naročnine (DE, Uradni list, dnevni tisk in drugo) v skupnem znesku din 450.000 in bi bilo potrebno ta sredstva iz sklada skupne porabe tudi namensko planirati za tovrstno dejavnost.

Za jubilarne dela — 30 let dela v železarni Ravne — naj se dokončno uredi financiranje. Finančni načrt sindikata železarne Ravne tega ne vključuje, ampak se naj, kot že prej našteje postavke, prenese na strokovno službo.

ZAKLJUČEK

Ob skrbnem prebiranju sindikalnega poročila lahko ugotovimo, da niso zajete prav vse osnovne organizacije, ker do zaključka poročila nismo sprejeli vseh dogovorjenih gradiv. Vsebina teh poročil se velikokrat že ponavlja in osnovne organizacije sindikata, ki niso zajete v poročilu, niso obravnavale drugačnih vsebinskih vprašanj.

Do občnega zbora naj bi ponovno ocenili vse vsebinske spremembe s področja družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov, ki smo jih določili v temeljnih samoupravnih listinah, s stališča konkretizacije in aktivnega odnosa v posamezni osnovni organizaciji sindikata. Ni dovolj, če samo statusno spremenimo ekonomske odnose in organiziranost, temveč moramo predvsem družbenopolitične organizacije ustvariti dejansko možnost za uspešno, poglobljeno delo in življenje v posamezni tozdi ali delovni skupnosti. Zato je potrebno konkretno oceniti samoupravne razmere, kaj je potrebno spremeniti ali dopolniti v našem samoupravnem sistemu, da bo član sindikata resnično odločal o vseh vprašanih dela in življenja.

DOGRADITEV ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU — STALNA NALOGA SINDIKATA!

SINDIKAT MORA KREPITI POLITIČNO ZAVEST CELOTNEGA ČLANSTVA

SINDIKAT NAJ ODLOČA O VSEH VPRAŠANJH DELA IN ŽIVLJENJA!

Gradnja predorov v letu 2000

Priljubljena metoda za postavljanje prognoz je projektiranje novih tendenc. Razmišljanja potekajo takole:

— Kakšna je bila gradnja predorov pred 30 leti, torej leta 1946?

— Kaj se je od takrat naprej naredilo?

— Ali bo razvoj sledil istim tendencam tudi v naslednjih letih, to je do leta 2000?

Potrošnja energije kot merilo učinka

Da bi lahko ocenili vrednost neke delovne metode ali nekega delovnega procesa, moramo vsekar poznati enote za merjenje: npr. m^3/kWh , $m^3/delovno\ uro$ ali m^3/din . Pri enostavnem vrtnanju v mineralih so to enote, kot: m/uro , $m/izmeno$, a pri gradnji predorov m/dan .

Iz tega se že vidi, da obstajajo različne metode za ocenjevanje postopka. Od takrat naprej, ko je človeška sila postala draga in ker se do nje težko pride (posebno za nekatera delovna mesta), bi moral biti zanimiv delovni učinek na delavca v eni delovni uri. Od takrat naprej, ko so stroški energije v stalnem porastu, je učinek energije po enoti energije, ki se uporablja, zato zelo interesanten. Od leta 1940 se je za 4-krat povečal učinek vrtnanja v gradnji predorov in pri odstranjevanju izkopa ter čiščenja.

Kako je prišlo do tega? Tega niso ustvarila revolucionarna odkritja ali iznajdbe, temveč postopna izboljšanja tehnike in zanesljivosti v delu.

Stisnjeni zrak in volfram-karbit so vedno bolj kvalitetni in prisotni pri vrtnanju v rudninah. Podporni pnevmatična noga je pomenila velik napredek, pozneje pa zopet zamenjava te z vrtnimi garniturami z večjim številom hidravličnih vej. Izboljšalo se je vrtno jeklo. Toda v osnovi so še vedno metode enake kot okoli leta 1940.

Napredek na koncu veka

Kaj se bo zgodilo v naslednjih 30 letih?

Če izhajamo od enote za merjenje učinka na kWh, vidimo skok v razvoju za kakih 100%. Predvsem tudi zato, ker se je stisnjenemu zraku pridružila hidravlika.

To velja predvsem za velika vrtna kladiva oziroma vrtnalnice garniture, kakor tudi za ostalo tehniko v rudarstvu, gradbeništvu itd.

Seveda je to moč primerjati v kateri koli panogi gospodarstva. Komprimirani zrak ima to prednost, da je enostaven in zanesljiv, uporablja pa se tam, kjer potrošnja energije ni odločilen faktor.

Zahteve za delovno varstvo in prijetno delovno sredino stalno rastejo. Elektronika in tehnologija kompjuterjev je napredovala danes že tako daleč, da je tehnično mogoča popolna avtomatizacija

v ekstraktivni ali kakih drugi eksploataciji.

Na kraju tega veka lahko pričakujemo verjetno velik napredek. Vrtnalec na vrtni garnituri bo lahko upravljajal garnituro z enega mesta, namesto, da stoji ves čas vrtnanja ob garnituri. Naslednji korak bo, da bo v komandni kabini televizijski ekran, pri čemer bo lahko upravljalec zelo oddaljen od delovnega mesta.

Možnosti vrtnanja predorov z metodo polnega profila

Paralelno z vrtnanjem in miniranjem se je razvila v podzemnem delu metoda rezanja polnega profila. Beaumont-stroji iz leta 1884 so prebili predor dolg 2500 m. Najvažnejše faze razvoja teh strojev so bile v zadnji dekadi. Toda prednosti in problemi te metode so ostali še dandanes isti. Seveda, ker pri tej metodi odpade miniranje, zelo se zmanjšajo dela na oblogi in tudi zračenje predora, je s tem tu že potencial za večji učinek pri napredovanju. Ker je ta tehnika prebijanja predorov s polnim profilom še vedno v začetni fazi razvoja, lahko pričakujemo velika izboljšanja, posebno zanesljivosti strojev, konkurenca vrtnanja in miniranja bo pa še ostrejša.

Večkrat prebijanje predora z metodo polnega profila ne postavlja meje, ozko grlo pa so preskrbe okolnih sten in odvažanje izkopanega materiala. Iz tega sledi, da metode dosegajo velik razvojni potencial.

Zato se bo delalo verjetno po tej metodi še v letu 2000. Hitrost dela in zmogljivost strojev se bo sigurno še povečala. Potrošnja energije se bo zmanjšala in pogoji dela za človeka se bodo radikalno izboljšali.

Topitev jedra

V eksperimentalnih ustanovah za nuklearno tehniko v Los-Alamosu so narejeni poizkusi s topljenjem jedra. Kamenina-rudnina je topljena in zatem vtisnjena v zidove predora, tako da je istočasno narejena efektivna armirana obloga znotraj predora.

Danes se vrtnice prebijejo s premerom 50 mm in enoto 3 kW. S tem se doseže prebijanje 0,75 m/h, kar ustreza $0,13\ m^3/J$. Ta moč prebijanja je zelo velika. Zaradi usklajevanja moramo vedeti, da ima udarno vrtnanje v granitu učinek prek $5\ mm^3/J$. V Los-Alamosu konstruirani stroji, ki jih poganja atomski reaktor 50 MW. Ti bi lahko prebijali predor s hitrostjo 100 m dnevno. Potrebna prebojna moč bi morala biti večja od 500.000 ton.

Artilerija v predoru

Neka druga ameriška organizacija je napravila eksperiment velikih razmer s artilerijskim orožjem, prilagojenim za prebijanje predorov. V ta namen so rušili be-

tonske bloke z nabojem 4 kg, s hitrostjo 1700 m/s. Z eno eksplozijo se minira okoli eno tono kamenine. To ustreza $110\ m^3/J$ ali približno dvajsetkrat močnejše od udarnega vrtnanja. Vendar se vrtnanje v kameninah ne more popolnoma zamenjati s topovi.

Če se primerja ta metoda z vsemi načini vrtnanja in miniranja, nima več prednosti. Veliki problemi se ustvarjajo okoli priprave eksplozijskega polnjenja. Možnosti so v kombinaciji metod. Ravno tako so še metode, ki se ne morejo uvesti same, ampak v kombinaciji z že poznanimi. V kamenini bi se napravile posamezne zareze, preostali material bi se pa zatem lahko mehanično zlomil.

Laser

Tehnika laserja se že šteje med te metode. (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation) ojačevalec elektromagnetne energije optičnega valovnega področja. Tvori močan tok svetlobe z ozkim snopom. Tok je mogoče fokusirati v eno točko v bližini laserja in tako v njej koncentrirati velikansko energijo — 100 milij. W/cm^2). Tako bi se z laserskim žarkom vsakal profil predora v kamenino; preostalo pa bi se mehansko odstranjevalo. Da bi se dosegla sprejemljiva stopnja prebijanja, se mora kamenina taliti, kar ima za posledico visoke potrošnje energije. Volumen raztopljenega kamenine je v tem primeru nespremenjen. V bistvu velikost vsake zareze, katera nastane na ta način, postavlja mejo tej metodi. V tem času je mogoče izdelati zarezo $0,2\ m^2/kWh$. Pri tem je globina zareze samo nekoliko centimetrov. Potem se moč preboja laserskega žarka zaustavlja z absorpcijo svetlobe.

Primerjava vrtnanja vrtnice s monoblokom premera 22 mm, napravljena zareza daje delovni učinek približno $0,5\ m^2/kWh$. To je dvakrat boljši učinek kot po laserski metodi. Poleg tega je zareza pri udarnem vrtnanju večkrat globlja.

Zaenkrat, kolikor nam je znana laserska tehnika, so izgledi taki, da ta metoda specialno za ek-

straktivno industrijo ni posebno ugodna. Da se bo do leta 2000 razvila do ugodnejšega načina, ni verjetno.

Elektroni

Isto velja za tehniko elektronskih žarkov. S pomočjo enote 9 kW se lahko režejo vrtnice do nekoliko centimetrov globoko. Nastopajo pa problemi, ki so vezani z lasersko tehniko-metodo.

Voda

V mnogih deželah razvijajo metodo za razbijanje kamenin-rudnin s pomočjo topovskih cevi, napoljenih z vodo z visokim pritiskom. Ta metoda je zelo podobna udarnemu vrtnanju, toda tudi ta še verjetno ne bo uporabna do leta 2000.

Ali je važna hitrost?

Potrebno je imeti pred sabo tudi to, da učinek energije ni edina mogoča merska enota, zato bo v letu 2000 hitrost napredovanja mnogo bolj važna! Metoda laserja in erozije pa ima tu prednost, ker je manj odvisna od odpornosti na pritisk in abrazivnosti kamenin nasproti konvencionalnim metodam razanja polnega profila. Iz vsega tega vidimo, da bomo verjetno v tem stoletju še ostali pri vrtnanju in miniranju.

Avgust Knez, dipl. inž.

IZREKI

Težko se je navaditi nenadnega bogastva. Na srečo pa je ta problem zelo redek.

*

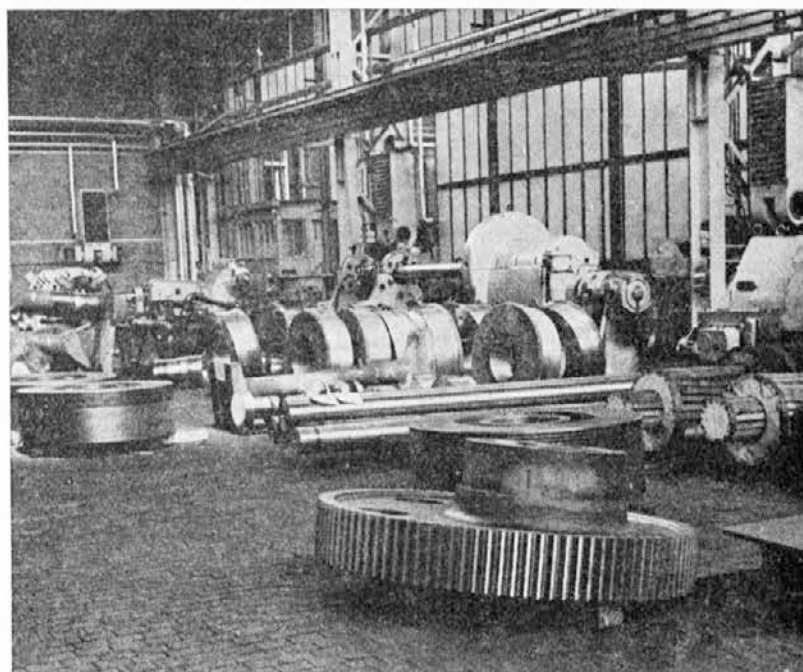
Denar ne osrečuje človeka, toda za srečo ne dajo v trgovini ničesar.

*

Ni res, da je vse zmeraj bolj drago. Poskusite kdaj kaj prodati!

*

Nekaj časa je možno namesto argumentov uporabljati aroganco.

Mehanska obdelava

IZ PARTIZANSKIH LET:

NARAVNAVANJE PO PARTIZANSKO

Narodni heroj Vinko Simončič-Gašper se je takrat zadrževal v 1. koroškem bataljonu po nalogu 4. operativne cone, da prouči in pomaga urejati notranja razmerja glede borbene pripravljenosti in obvladanja izjemnega položaja v NOV. Borci smo o njegovih direktnih ukrepih malo zvedeli, menda kaj posebno slabega ali pohvalnega ni odkril. Intendantu je posebej naročil povečati skrb za prehrano, v kateri ne sme manjkati zelenjave, bogate z vitamini. Ni nepomembno, da še danes poznamo partizanski golaž, ki mu je bila glavna sestavina z vitamini bogata čebula. Za izvršene težavnejše naloge se je smelo dajati priboljške v hrani, saj je bilo to zaradi pomanjkanja hrane največ, kar se je v teh izjemnih razmerah lahko dalo za nagrado in se je moralo v komori stalno hraniti kakšno rezervo tudi v ta namen. Seveda je intendant nosil tudi svoj del odgovornosti za oskrbljanje in se je v času Gašperjevega zadrževanja v našem bataljonu v tej zvezi dogodilo to, kar bom pre-

proščini primerno tu imenoval »zajčja zgodba«.

Menda je Gašper sam nekje organiziral domačega kunca. Otrebili smo ga in ker ni bila ravno prilika in čas za pripravo hrane, ga je nosil nekdo v komori. Na položaj smo takrat šli na Kramarce, kjer so se stalno izmenjavale naše in sovražnikove zasede. Zrak je bil »čist« in Gašper si je privoščil improvizirani napad na bataljon. Kdo je poleg njega o tem še kaj vedel, ne vem in ko danes o tem razmišljam, je verjetno vzel kar nekaj mož iz zasede na Kramarci. Tako je bilo presenečenje popolno. Bataljon je bil za ta namen v kar idealnem razpoloženju na gozdni jasi ob nekdanji rimski cesti. V preseki nad cesto se je nahajalo leseno korito, kjer se je napajalo po planini prosto puščeno govedo. Nedaleč od vode smo postavili ognjišče in kuhali kosilo. Kako je na položaju završalo, ko je nenadoma zapokalo, tega od naših kotlov nismo dobro videli. Naša dolžnost je bila najprej, da smo bili ob napadu takoj

pripravljeni z vsem, kar je spadalo k naši kuhinji in čakali na povelje za nas. Lonce smo izpraznili kar v korito in si jih za silo oprtali. Ko se je kmalu nato začul gromki glas Gašperjeve komande in je tudi puškarjenje iz smeri samotne Šteknetove kmetije prenehalo, je bil položaj menda naslednji:

Docela pravilno je ravnal le mitraljezec Rus, imena mu ne vem več, ki je takoj in pravilno zavzel položaj s svojim pomočnikom. Zastavonoša je smatral za dolžnost, da najprej poskrbi za zastavo in se je z njo takoj umaknil, kakor je pač mislil, da bosta oba najbolj varna in tu ni kaj reči, če je bil položaj nejasen, naša komora pa je izgubila nosača, ki je zbežal iz strahu ali pa je izkoristil prilžnost. Na nesrečo je ravno ta nosil v nahrbtniku zajca in smo kar rekli: »Zajec je pobegnil z zajcem«, kar pa za komoro in intendanta ni bilo prijetno. Vzemimo, da je tej neprijetnosti botrovalo še kaj drugega. Kdor takole dalj časa malo manj kot strada, so mu ljube jedi še bolj pri srcu in sumim, da se je Gašperju za malo zdelo, da nam je pobegnil ravno tisti z zajcem oziroma se je to lahko štelo tudi kot izgovor. Čeprav nimam pojma, kako naj bi bil zajec drugače izginil. Dejstvo je bilo, da bataljon ni imel nobenih zalog in je lahko bil to posreden razlog, da je bil intendant razrešen, posebej še, ker je komora takorekoč brez potrebe izgubila borca.

Menda drugih posledic zaradi poskusnega napada ni bilo, morda pa sem posledice najbolj občutil jaz, ki sem moral zamenjati odstavljenegega intendanta. Moral sem pred Gašperja, ki sem ga našel v sadovnjaku pod Šteknetovo hišo. Gašper je bil osebnost, ki je vzbujala spoštovanje tudi mimo tega, ker je bil na visokem položaju. Ko ga danes videm na slikah, si ga težko pokličem v spomin takega, kot sem ga videl takrat v neposrednem razgovoru. Za svojih 23 let je bil videti mnogo starejši, zrel mož. Brez vsakih formalnosti, ko je moralo biti vse samoumevno, mi je razložil samo nekaj potrebnih ukrepov, predvsem potrebo, da si bataljon v prehrani opomore in je že za tisti večer določil skupno akcijo s 4. op. zono, in sicer napad na Rečico v Savinjski dolini, kjer se je obetalo dobiti kaj v trgovinah. Napad ni rodil zaželenega uspeha, umaknili pa smo se brez izgub in so krogle nemške artilerije padale v hrib, daleč preko nas. S hrano pa smo se oskrbeli na kmetijah v dolini, ki so bile manj izčrpane kot naše hribovske. Nič se ni moglo dosti spremeniti z novim intendantom. Po vojni mi je dejal soborec — kurir: »Miklavž, točno si delil kruh, a pravilno ga nisi delil! Ali nisi vedel, da sem bil mlad in sem tak potreboval več hrane kot odrasel borec?« Toda take določbe v našem razdelilniku ni bilo, a lačne oči so kritično sledile vsaki razliki velikosti kosov kruha. Kljub taki kritičnosti in zavisti, ki se je mogla roditi, če se o vsem nismo dovolj dogovarjali, danes še živeje občutim, kako smo morali takemu, kot je bil Gašper, privoščiti priboljške, saj mu ni bilo usojeno, da bi dočakal svobodo. Za razliko od

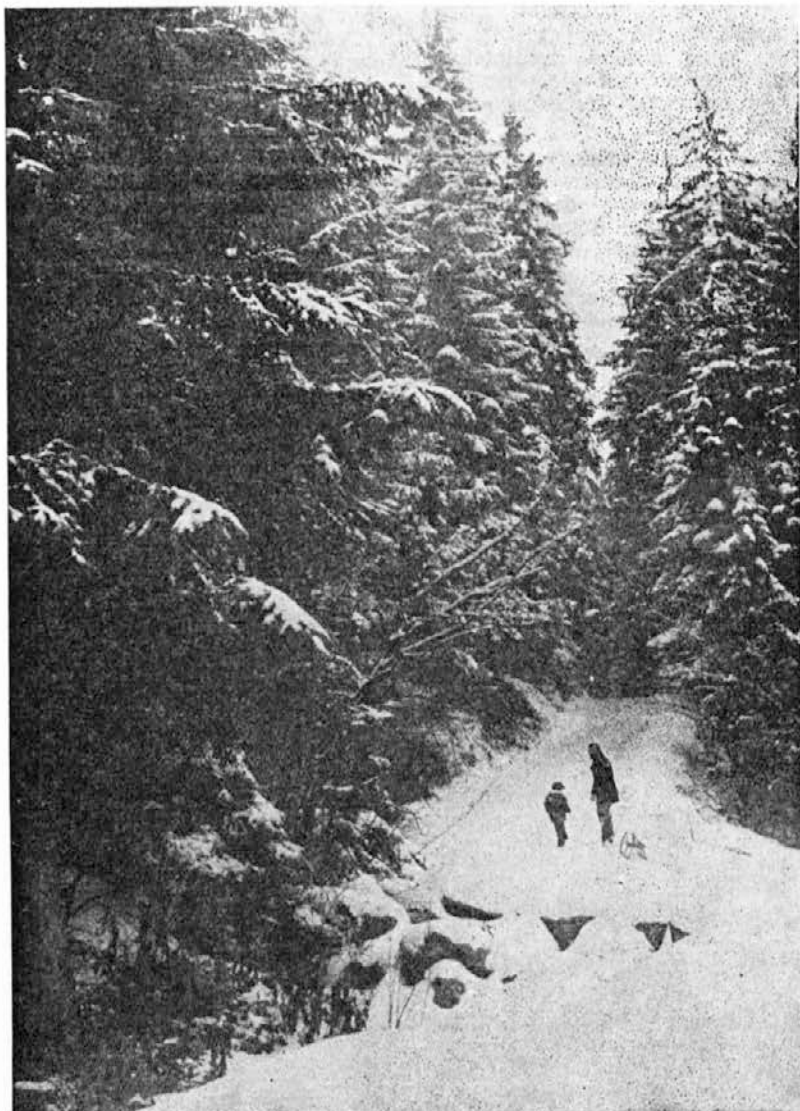
prejšnjega intendanta se mi je zdelo samo po sebi umevno, da sem enako kot drugi tovariš, s katerimi sem moral večinoma ponoči okrog kmetov, pomagal hrano tudi nositi. Ker smo morali biti obzirni, nas je stalo včasih mnogo truda, da smo nabrali vsaj najnujnejše, saj kmetije so bile izčrpane, oziroma, kmetje sami so vzgojno vplivali, ker so vedeli, da bo treba jesti in dajati še večkrat. Z neke daljše in večje »žicpatrole«, kot smo temu rekli, smo se vračali tako izmučeni, da je komandir, ki je bil poleg s celo četo, zaspal med jedjo. Na roko, s katero je bil naslonjen na mizo, mu je kinknila glava, z drugo roko je držal žlico v žgancih, ki je očitno ni hotel izpustiti in je verjetno v sanjah zajemal naprej do sitosti. Prizor mi je še danes živo pred očmi, eni in drugi napori so terjali svoje. Občasno je prihajal v bataljon iz 4. op. zone tudi sanitetni referent. Videl je, da sem izčrpan in dosegel, da sem bil premeščen najprej v sanitetno ekipo za dezinfekcijo, v resnici pa sva z Bliskom-Nacesnikom, uredila na dveh mestih možnost za »razuševanje« in potem ta »kšeft« tudi vodila, pozneje pa sva šla na teren. V vseh teh izjemnih razmerah se je vendar skrbelo za človeka in ni prazna beseda, temveč resnica, da smo se radi imeli.

Ko smo na zadnji skupščini ZZB NOV občine Ravne razpravljali o problemu prenašanja tradicij, se je podprlo stališče, da je premalo samo spoznavanje vrednot narodnoosvobodilnega boja in revolucije, ampak mora sedanja generacija dejavno in revolucionarno delovati kot nosilka našega družbenega razvoja. Obstaja potreba in možnost, da zraste in obstaja nov rod borcev in ni nujno da organizacija borcev odmre. Današnji čas je tak, da ga lahko vzprejemo z veličino NOV, če bo sedanja generacija na načelih razvoja narodnoosvobodilne borbe in potreb samoupravne socialistične družbe, idejo tudi uresničila ter opravila po resnici, da se imamo resnično radi. Dani so vsi pogoji, če bomo kot tradicijo upoštevali potrebo žrtvovanja, ki pa bo prinašala zadovoljevanje še tako ambicioznemu borcu, posebej še, ker je nujno da prizadevanje za dobre odnose razširimo na razreševanje svetovnih problemov. Tu moramo enako aktivno revolucionarno sodelovati, saj nas k temu poziva tovariš Tito in mu bo aktivnost najlenše darilo za obletnice, generalni sekretar organizacije združenih narodov pa je označil potrebo mobilizacije podpore svetovne javnosti v prid razorožitve kot vzvod, ki bo v letu 1978 pomagal razorožitvenim prizadevanjem k uspehu. Zadnji čas je, da se ta mobilizacija ali aktivizacija tudi izvede, saj gre za ohranitev sveta. Skromne slike in nauk skromnih možnosti, a velika žrtvovanja v NOV naj pomagajo s svojim naukom!

Merkač Hudopisk Maks-Miklavž

IZREKI

Laskanje se da kupiti. Nevoščljivost si je treba prisluziti.

Sveži saninec

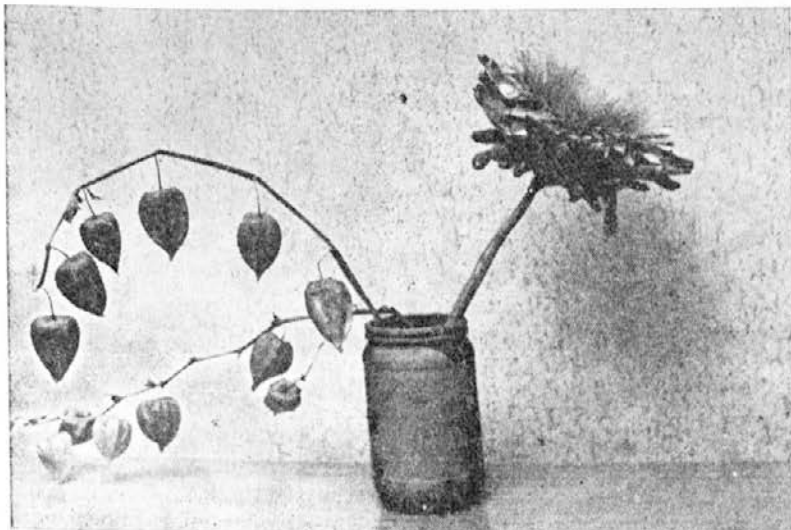
Prava in kriva pota mišljenja

Nepoštene zvijače v dokazih

Videli smo že, da je sodba, izražena v obliki »vsi X so Y«, zelo redko resnična, in jo je lahko ovreči iz očitnega razloga, da za zavrnitev zadošča en sam primer X, ki ni Y. Če nekdo zagovarja

nasprotnikovih napak pa je vsekakor nepošten.

Če bi kdo napadal hudo stano- vanjsko stisko in bi govoril o šestčlanski družini, ki živi v enem prostoru, kjer niti mačke ni mogoče obrniti okoli sebe, na-

Zimski šopek

stališče, da noben črnc ne nima zmožnosti za intelektualen razvoj, lahko nasprotnik sodbo zavrne, če le omeni nekaj intelektualno izstopajočih črncev — Bookeja, Washingtona, Pauha, Robesona itn. Prvi bi tedaj utegnil reči: »Izjema potrjuje pravilo.«

»Odvrnitev« je drug pogost trik v diskusiji. To je obramba ene trditve z drugo, ki prve ne dokazuje, temveč razpravljanje odvrne na drugo vprašanje.

Primer: »V Rusiji je delovni človek cenejši kot kjerkoli drugje.« Nekdo, ki ni poučen o dejanskih razmerah v Rusiji, odgovori: »To bo najbrž držalo.« »Držalo!« vzdikne prvi. »Ena sama laž je! Kaj ne veš, da so v zadnjih letih v Rusiji pobili nad dvajset tisoč ljudi samo zato, ker so bili kristjani?«

To je brez dvoma odvrnitev. Da v neki deželi pobijajo kristjane in da je v isti deželi visoko cenjen delovni človek, sta dve povsem različni trditvi. Vsaka od obeh utegne biti resnična ali pa tudi ne, toda resničnost in neresničnost ene ne pove ničesar o neresničnosti ali resničnosti druge.

Odvrnitev z brezpomembnim ugovorom je še bolj nesramna oblika zvijače, katere običajen način uporabe je, da se zapičimo v neko postransko nadrobno. Nekdo bi npr. trdil, da je bila leta 1648 z obglavljenjem Karla I. v Angliji ovržena doktrina o kraljevskih pravicah po volji božji. Nasprotnik bi opozoril, da je bil Karl I. obglavljen leta 1649 in ne 1648. To je sicer res, toda za argument nima nobenega pomena. Seveda je treba biti natančen v podrobnostih, da ne dajemo priložnosti za brezpomembne ugovore. A vsakdo se kdaj zmoti, tak način izbrbljanja

sprotnik pa bi odgovoril, da pač ljudje v takem primeru ne smejo imeti mačke, bi to bila slaba šala, a uspešna odvrnitev od problema.

Edino zdravilo pri vseh primerih odvrtačenja je povrniti razpravo nazaj k vprašanju, pri katerem se je začela. V praksi to ni enostavno, kajti neskrupulozen nasprotnik bi zatrjeval, da se poskušamo njegovim argumentom izogniti. Z dosti previdnosti in mirno krvjo pa se to da izpeljati.

Pomeni besed

Z besedami opisujemo dejstva tako iz sveta zunaj nas kot iz našega lastnega duhovnega sveta. Z besedami usmerjamo svoja lastna dejanja pa tudi dejanja drugih ljudi. Če želimo besede posredovati drugim, je nujno, da jih oni razumejo. Besede pa morajo ustrezati tudi dejstvu, ki jih skušamo opisati. Ta pogoj pa je za navadne besede že izpolnjen z razvojem jezika. Začetek mišljenja je klasifikacija; to je razvrščanje stvari, dejanj v razrede. Za vse člane istega razreda uporabimo isto besedo. Lastna imena označujejo posameznike: Fifi, Roni, Muri, — če pa za vse te uporabimo skupno ime besedo »pes«, smo izoblikovali razred. Besede pa nimajo nespremenljive vsebine in zelo velika je nevarnost, da jih bomo rabili z različnimi pomeni. Zmeraj moramo biti pripravljeni besede ponazoriti, pa tudi od drugih zahtevajmo ustrezne ilustracije, ki bodo pokazale, da njihovo mišljenje ni nesmiselno. Brez takih previdnostnih ukrepov bo naše govorjenje zvenelo zelo učeno, vendar bo le predstava za bedake, ne pa pot do resnice.

Definicija

Definicija je vsebinska določitev pojma. Pojem pa je z besedo ali sklopom besed izraženo bistvo predmeta. Namen definicije je razjasnitev besedne rabe. Tipična za nerazlikovanje teh funkcij je miselna zmeda v glavah ljudi, ki so prepričani, da dokazujejo svojo širokosrčnost, če vero definirajo recimo kot »občutek za onkraj« v nasprotju s tako ozkosrčnimi ljudmi, kot je Thwackum iz »Zgodbe o Tomu Jonesu«, ki pod »vero« razume le krščansko vero, in ne le to, temveč samo protestantizem, pa celo ne ves protestantizem, temveč zgolj anglikansko cerkev. Ta primer nam dokazuje naš odnos do definirane stvari. Seveda to ni prav, je docela subjektivno, ne pa nevtralnno in objektivno. Tako dobimo zmedene sodbe.

Popusti in mi

Ondan je bila v mestu razprodaja konfekcijskega blaga. Trgovina je z velikimi napismi opozarjala na svojo velikodušnost do potrošnika, saj je znižala cene od 30 — 50%. Popust, beseda, ki kar vleče k prodajalnemu pultom. Kaj bi tisto, če je roba malo slabša, in če bo zato naslednji dan imelo dvajset žensk enaka krila, kolegi

no jemlje prostor zares koristnim rečem? Taka jezica pa sploh ni dovolj, da bi o naslednji razprodaji in tudi sicer ne ponovili iste napake. Lahko imamo že preveč loncev in »kastrol«, a če jih prodajajo na »kile«, se jim pa res ne moremo odreči, čeprav nam sploh ni jasno, kam jih bomo spravili. Temu se reče neurejena potrošniška miselnost, nesmotna poraba časa, prostora in denarja.

Pravzaprav je smešno, da se pustimo »komandirati« eni besedi in eni številki: 50% znižanje! Zlobneži bi rekli, da taka mehanična reakcija pomeni redukcijo pameti. Res pa je, da bi prva napaka še ne smela pomeniti ponovitve. Razumni bo zakleli prvič, potem pa nikoli več. Ker pa ne kupujejo le zlobneži in razumneži, pač pa množice, se ob tem soočimo s potrošniško psihologijo, ki pravi: če ima Janez 25 kravat, jih moram jaz imeti 26, če vsi kupujejo, moram na vsak način tudi jaz, sicer z mano nekaj ni v redu. Gre za duha množic po analogiji — če skoči Francelj v vodo, bom jaz tudi —, ki nima prav dosti opravka z zdravo pametjo.

Posebno ob popustih se odrasli obnašajo kot majhni otroci, ki hočejo za vsako ceno imeti enake ali boljše igrače, kot jih imajo pri sosedovih. Ta tekma med otroki se kasneje prevrže v tekmo med odraslimi, le da je ta manj simpatična, ker je dostikrat nerazsodna. Razpon te nesmiselne igre sega od cenenih igračk do dragih avtomobilov.

NOVA ŽEPNA KNJIGA

Kdor se zanima za knjige, je mogoče opazil novo knjižno zbirko, v kateri so zanimive knjige vseh vrst po za današnje čase presenetljivo nizkih cenah. Mogoče jo je opazil tudi kdo, ki sicer ne zahaja po knjigarnah, kajti te knjige so v prodaji tudi v samopostrežnih trgovinah, kioskih itd. na 250 prodajnih mestih po vsej Sloveniji.

Gre za novo zbirko v moderni žepni vezavi, v kateri je zastopano branje vseh vrst: romani in povesti znanih tujih in domačih pisateljev, vojno dokumentarne zgodbe, fantastika, priročniki, vmes je celo Ivačičeva kuharska knjiga. Kaže, da skušajo slovenske založbe (nove žepne zbirke ne izdaja samo ena, ampak skupno 7 slovenskih založb) tokrat res ponuditi bralcem zanimive knjige po zelo nizkih cenah: večinoma so po 30, 40 in 50 din, najcenejše celo po 20 din. Ker so vmes obsežni romani, nam primerjava s trdo vezanimi knjigami istega obsega pokaže, da so te nove žepne knjige napredaj za četrtno do tretjino običajne cene.

Založniki nove žepne knjige obljublajo, da bodo zbirko dopolnili z novimi zanimivimi knjigami še pred pomladjo in jo po izbiri razširili še na nova področja, ki zanimajo bralce.

Bil je že skrajni čas, da tudi Slovenci dobimo moderno žepno knjigo po nizki ceni, kakršna je v drugih evropskih deželah že dolgo uveljavljena. Zanimiv izbor prvih 12 knjig je dober obet za to, da bodo bralci knjige dobro sprejeli, njihova nizka cena pa daje upati, da jih bo kupil tudi marsikdo, ki sicer ne kupuje redno knjig.

v službi enake obleke! Cena — znižanje, samo to šteje, drugo nič. Tudi na glas smo pripravljene priznati, da mnogih stvari sploh ne potrebujemo, ampak ker so tako poceni, jih preprosto kupimo, kakor jih potem doma preprosto zložimo v predale in dobesedno pozabimo nanje, dokler nekega dne ne postanejo vzrok naše jeze: češ kam bi s to navlako, ki sebič-

Seveda ne bo nihče zanikal, da je potrebno nenehno dvigati osebnostni standard, saj si v isto smer prizadeva tudi celotna družbena skupnost, ker je to pač višja razvojna stopnja. Toda razlikovati je treba med tistim, kar je zares potrebno, in tistim, kar služi zgolj postavljanju. V primeru znižanj in popustov pa še temu ne.

Z. Strgar

KULTURNE VESTI

SREČANJE ŽELEZARSKIH ZBOROV

14. januarja je bilo na Jesenicah srečanje sedmih pevskih zborov, v katerih sodelujejo slovenski železarji, in sicer: ženski zbor z Jesenic, mešani zbor »Prežihov Voranc« z Raven, moški oktet »Veriga«, ter moški zbori »Šentanelski pavri«, »Fužinar« z Raven, domači »Vintgar« in »Stane Žagar« iz Krope.

Vse so poslušalci izredno lepo sprejeli in jim z aplavzom dali zasluženo priznanje. Posebno razveseljivo je, da so se srečanja udeležili kar trije koroški zbori.

VORANČEVI DNEVI

Kulturna skupnost Ravne na Koroškem je v počastitev Župančiča, Prešerna in Voranca pripravila pester in obsežen spored kulturnih prireditev. V program so uvrstili film, koncert, pevske zборе in gledališče.

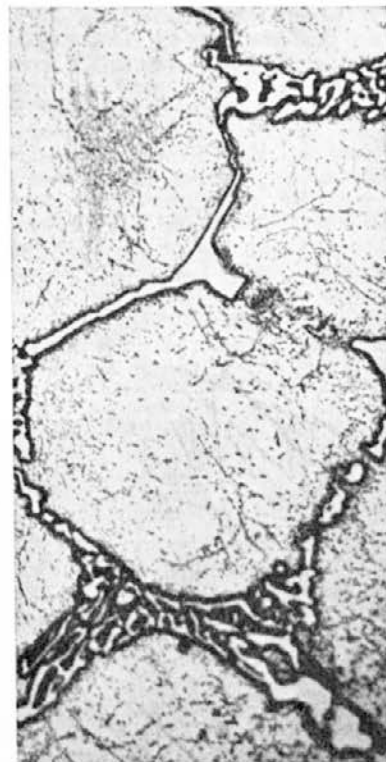
Januarja je študijska knjižnica skupaj z recitatorji in MPZ Vres organizirala recital ob stoletnici rojstva Otona Župančiča v študijski knjižnici. V Titovem domu na Ravnah je glasbena šola priredila koncert mladih.

Za februar je predvidena premiera slovenskega filma To so

gadi, na Ravnah pa bo gostovalo Prešernovo gledališče iz Kranja s komedijo Svejck, KUD osnovne šole Prežihov Voranc bo v Titovem domu predstavilo novelo Boj na Požiralniku. Pevski zbori se bodo srečali na tradicionalni prireditvi Od Pliberka do Traberka. Za najmlajše so uvrstili v spored lutkovno igrico mariborskega lutkovnega gledališča.

Organizatorji so se izredno potrudili, saj vse omenjene prireditve ne bodo zgolj na Ravnah, marveč po vseh krajih naše občine, tako da niso izpustili niti vasi, kot so Topla, Javorje, Strojna, Koprivna in Šentanel.

Tako bo od januarja do vključno marca dana možnost slehernemu občanu, da se udeleži vsaj nekaj prireditev dokaj obsežnega programa. -ka

»Osnutek«

REKREACIJA IN ŠPORT

REKREACIJA V TOZD

Nekatere osnovne organizacije sindikata so izkoristile zgodnje ugodne snežne razmere in pravočasno organizirale interna prvenstva v sankanju in smučanju.

SANKANJE

Transport: 1. Rajko Gregorc, 2. Drago Paradiž, 3. Anton Vušnik.

Gospodarjenje: moški: 1. Adolf Hanuš, 2. Alojz Golgranc, 3. Metod Kac; ženske: 1.—2. Maja Sedelšak in Olga Homan, 3. Ana Arnold.

Jeklarna: mlajši: 1. Stanko Gradišnik, 2. Stefan Strmšek, 3. Albin Drug; starejši: 1. Ivan Ivartnik, 2. Ferdo Libnik, 3. Stanko Gros.

Valjarna: moški: 1. Franc Štirnjek, 2. Ivan Zorman, 3. Rus in Kovačič; ženske: 1. Marija Naglič, 2. Julka Dren, 3. Doroteja Bricman.

Pnevmatični stroji: moški do 35 let: 1. Martin Strmšek, 2. Luka Kumer, 3. Anton Skrivalnik;

moški nad 35 let: 1. Jože Brenčič, 2. Rajko Ladinek;

ženske: 1. Berta Gostenčnik; dvojice: 1. Tratnik — Pepevnik, 2. Paradiž — Paradiž, 3. Kovačič — Meh.

VELESALOM

Elektro-tehnične storitve: mlajši: 1. Hinko Polajner, 2. Boris Keršbaumer, 3. Jaka Vidovšič.

Starejši: 1. Ivan Videmšek, 2. Alfonz Polajner 3. Erik Günter.

Pnevmatični stroji: mlajši: 1. Vlado Mak, 2. Stanko Skorinšek, 3. Andrej Stradovnik; starejši: 1. Franc Sisernik. Ženske: 1. Dragica Kovačič.

REKREACIJSKA DEJAVNOST V TOZD ELEKTROTEHNIČNE STORITVE

Osnovna organizacija sindikata ETS je v letu 1977 pritegnila največ sodelavcev k organizirani rekreacijski dejavnosti. Njihove ekipe so tekmovala med seboj in bile

navzoče na vseh tekmovanjih v okviru železarne, kraja in občine.

Marljivi rekreator Jaka Vidovšič je uspešno organiziral tekmovanje v mnogoboju za dve starostni skupini in ekipe. Posamezniki so tekmovali v tistih panogah kjer so možne individualne meritve ter uvrstitve: kegljanju, plavanju, sankanju, streljanju in namiznem tenisu.

V skupini moških do 35 let je zmagal Boris Keršbaumer, ki je zbral 173 točk; za njim so se uvrstili: Karel Štruc 158, Jakob Vidovšič 157, Miroslav Paškvan 137, Hinko Filip 131 točk. V mnogoboju je tekmovalo 64 mlajših delavcev.

Med starejšimi je bilo 23 udeležencev, ki so se uvrstili takole: 1. Erik Günter 129 točk, 2. Ivan Libnik 105, 3. Edo Pečolar 92, 4. Ivan Podpečan 89, 5. Ivan Lasnik 71.

V ekipnem tekmovanju je zmagala elektro delavnica jeklarne, ki je zbralo 758 točk. Za njo so se uvrstili: delavnica valjarne 733, vodstvo ETS 715, delavnica kovačnice 644, šibki tok 592 in delavnica mehanskih TOZD 509 točk.

PLAVANJE

Na Ravnah je bil velik mednarodni plavalni miting, na katerem je sodelovalo 170 tekmovalcev iz 8 držav. Kot športni delavci so se posebno izkazali domači prireditelji, ki so z odlično organizacijo največ prispevali, da je šel glas o Ravnah ne samo po Jugoslaviji, temveč tudi po Evropi.

Kot tekmovalce je izstopal Kranjčan Borut Petrič, ki je osvojil pet prvih mest. Pri domačinih se je izkazal mladi Miran Kos, ki je izboljšal državni rekord na 200 m hrbtno za pionirje in osvojil prvo mesto. Dimiter Vočko je zmagal na 200 m delfin med pionirji. Maja Rodič je med mladinkami osvojila prvo mesto na 200 m prsno in drugo na 400 m kravl.

SMUČANJE

Na Starem vrhu je bilo tekmovanje za republiški pokal v veleslalomu. Pri članih je osvojil prvo mesto Roman Höcl, naš najmlaj-

ši član Andrej Štefanovič pa je prijetno presenetil z osvojenim tretjim mestom.

Na istem terenu je bilo kategorizacijsko tekmovanje najboljših pionirjev naše republike v slalomu. Boris Maklin je osvojil četrto, Jani Ažnoh pa osmo mesto.

Na Ošvenu je bilo tekmovanje vzhodne regije v veleslalomu za cicibane in mlajše pionirje.

Pri cicibankah je osvojila tretje mesto Vesna Luinovič iz Mežice.

Pri cicibanih je zmagal Dušan Žagar pred Alešem Plescem.

Med pionirkami je bila najboljša Mirjam Videmšek, drugo mesto pa je osvojila Natalija Fužir.

Pri pionirjih je zmagal Boris Maklin pred Janijem Ažnohom.

V Kamniku je bilo pionirsko republiško prvenstvo v smučarskih tekih. Edino pomembno uvrstitev je dosegla Bavčetova, ki je med 28 tekmovalkami osvojila tretje mesto.

ROKOMET

Na Ravnah je bil polfinalni republiški turnir mladinskih selekcij. Naša koroška selekcija je bila med favoriti tega turnirja, a je med petimi selekcijami osvojila tretje mesto. S to uvrstitvijo se ni plasirala med štiri najboljšje ekipe. Obsoditi moramo neresnost dveh mladincev iz Slovenjgradca, ki nista prišla na tekmovanje. Najboljši strelca turnirja je bil Igor Mrdavšič, ki je dosegel 20 zadetkov. Zmagali so Ljubljanačani pred goriško selekcijo.

NAMIZNI TENIS

Najboljši jugoslovanski mladi namiznoteniški igralci so se pripravljali v zveznih mladinskih šolah. Mladinci so bili na Hvaru. Poleg ostalih reprezentantov so bili navzoči tudi naši tekmovalci: Bojan Pavič, Iztok Janežič in Riki Günter.

Dekleta so se pripravljala v Radovljici. Zvezni trener je poklical na trening tudi naše mladinc

Hladna pot

Smučarska gneča

ke: Jano Ačko, Metko Horvat in Barbiko Logar.

ODBOJKA

Mladinci in mladinke, ki tekmujejo v občinski ligi, so odigrali peto in šesto kolo.

Pri mladincih so najboljši igralci Gimnazije, ki so premagali vse nasprotnike. Drugo mesto si delijo ekipe Mežice, Žerjava in Fužinarja, ki so dobile tri tekme, poražene pa so bile po dvakrat. Izven konkurence tekmuje ekipa Dobrij, ki ima samo en poraz.

Med mladinkami so v vodstvu igralke Fužinarja pred Mežico, ki še ni odigrala vseh tekem.

Š. F.

KAJ STORITI ZA MNOŽIČNEJŠO REKREACIJO NAŠIH DELAVCEV?

Znana je ugotovitev, da se premalo naših delavcev ukvarja z rekreacijo. Nimamo sicer natančnih podatkov, kako delavci preživijo svoj prosti čas, toda če pogledamo obisk v našem domu telesne kulture, nikakor ne moremo biti zadovoljni. Seveda pa se istočasno tudi zavedamo, da obisk v domu telesne kulture ne more biti merilo za ocenjevanje množičnosti rekreacije naših delavcev.

Ker so podobno ugotavljali tudi na nedavnih sejah samoupravnih organov v nekaterih naših

tozdih in je iz razprav jasno čutili željo, da moramo rekreaciji delavca posvetiti več pozornosti, smo vprašali odgovorne delavce, kje so težave in kakšni so načrti na tem področju.

V tozdu družbeni standard se z gornjimi ugotovitvami v celoti strinjajo in želijo, da se na tem področju stori veliko več kot doslej. Menijo, da je glavni vzrok za tako stanje v neprimernem in nezadostnem animiranju za to nadvse koristno dejavnost.

Seveda pa pravilno animiranje in načrtovanje rekreacije ni naloga tozda družbeni standard, ki je izvajalec rekreativne dejavnosti. V prvi vrsti je za to zadolžen referent v kadrovski službi, to nalogo pa naj bi stalno izvajale tudi družbenopolitične organizacije, samoupravni organi, ne nazadnje pa na to vpliva tudi osveščenost vsakega posameznega člana delovnega kolektiva.

Z namenom, da se rekreativna dejavnost izboljša, je bil pred nedavnim sklican sestanek, kjer so se dogovorili naslednje:

1. Rekreativna in športna dejavnost ter izletništvo bo izvajano prek tozda družbeni standard, ki upravlja s tovrstnimi objekti. Družbeni standard ima tudi sistemizirano delovno mesto rekreatorja in vse kaže, da ga bodo tudi v kratkem zaposlili. To pa pomeni, da bodo lahko vsem nudili strokovno izvedbo rekreativne dejavnosti ali bolj rečeno, bodo začeli z izvajanjem strokovno vodene rekreacije. Pri tem bodo upoštevali tudi mnenje športne ambulante in so z doktorjem Sušnikom že navezali prve stike za skupno delo na tem področju.

Za organiziranje izletništva pa je družbeni standard že zaposlil ustreznega delavca in lahko tudi tu pričakujemo vsak čas premike na bolje.

2. Rekreativna in športna aktivnost bo načrtovana v kadrovski službi. Referent že pripravlja tak načrt za leto 1978, ki pa bo vseboval tudi metode in način vzpodbujanja za športno in rekreativno dejavnost. Kot perspektivna in gotovo tudi nova bo načrtovana aktivnost v času odmora med delom. Interes za tovrstno aktivnost ter možnosti zanjo bodo ugotovljene z anketiranjem.

Nasploh naj pripomnimo, da bo s sedanjo delitvijo dela prišlo do načrtovanja za daljše obdobje. Načrt bodo sprejeli pristojni samoupravni organi.

Sindikalna organizacija bo imela pri tej dejavnosti pomembno vlogo. Njena naloga bo vzpodbujati športno in rekreativno dejavnost ter vplivati na program, ko bo nastajal. Pomembno pa bo vsekakor tudi njeno ocenjevanje uresničevanja programa.

Seveda pa bo še nadalje ostala izvedba nekaterih aktivnosti v samih sindikalnih organizacijah, tako npr. akcija pohod na Triglav, razna medorganizacijska srečanja in podobno.

-ip

KITAJSKE MODROSTI

Kdor vpraša, je norec za pet minut. Kdor ne vpraša, je norec za zmeraj.

Kdor te je poučeval en dan, je vse življenje tvoj oče.

Kdor dobi govedo v dar, mora vrniti konja.

Deset let dobrih del je premaro, en dan zlega preveč.

V velikem veselju ničesar ne obljublja.

Dobrota, ki računa na protiuslugo, ni dobrota.

Po naravi smo si blizu, po izobrazbi zelo daleč.

Izobrazba je onkraj vseh stanskih razlik.

Kdor študira klasike, ne da bi jih razumel, stori boljše, če se vrne k plugu.

Nikoli ne potrebuješ toliko duha, kot če imaš opravka z bedaki.

Kdor vidi nebo v vodi, vidi ri-be na drevju.

Sto mož lahko pripravi ležišče, dom pa lahko ustvari samo ženska.

Moji vtisi iz šole v naravi

Kakor lani, je bila tudi letos organizirana šola v naravi za ravenske učence petih razredov osnovne šole v Črni na Koroškem. V nedeljo popoldne, 18. decembra, smo odšli v Črno. Kdor ni imel opreme (smuč, smučarski čevlji), si jo je lahko sposodil v šoli.

Ko smo prispeli v Črno pred hotel Planinko, smo se najprej zbrali v večji hotelski sobi, kjer smo zvedeli najvažnejše stvari v zvezi z dnevnim redom. Dobili smo tudi ključe od hotelskih sob. Stanoval sem v sobi še z dneva prijateljema. V sobah smo odložili prtljago in približno ob sedmi uri odšli na večerjo. Ob dvajseti uri pa smo morali v posteljo. Drugo jutro smo ob pol osmih imeli zajtrk. Po njem bi morali imeti učno uro, ki pa je zaradi nekega sestanka v naši učilnici odpadla. Ob pol devetih smo se odpravili na smučanje na bližnjo vzpetino. Tam so nas razvrstili v štiri jakostne skupine. Ker sam še nisem bil na smučeh najbolj stabilen, sem bil v zadnji jakostni skupini. Ob dvanajseti uri smo se vrnili v hotel, kjer smo imeli kosilo. Naj omenim še to, da so bili obedi zelo obilni, v skladu z našim napornim delovnim dnevom. Po kosilu smo imeli počitek. Ob pol treh pa smo znova odšli smučati. Preden smo se odpravili v hotel, smo pustili smučarsko opremo pri bližnjem kmetu v posebnem prostoru, kjer se je do naslednjega dne temeljito posušila. Zatem smo igrali v učilnici različne družabne igre: šah, namizni tenis, namizni nogomet, mikado, damo... Ob pol sedmih je bila večerja. Po večerji smo imeli učno uro. Ko pa je odbila ura osem, smo že bili vsi v posteljah. Naslednji dnevi so minili približno enako. V petek popoldne pa smo se vrnili domov.

Šola v naravi mi je zelo ugajala. Posebno pa mi je bilo všeč to, da sta vladala izredna disciplina in red. V tem pičlem tednu smo si nabrali tudi veliko izkušenj za samostojno življenje.

Milan Žlof, 5. d
OŠ Prežihovega Voranca Ravne

Drsalci in smučarji

NESREČE PRI DELU V JANUARJU

Dominik Barl, TOZD stroji in deli — pri nastavljanju noža je z roko udaril po pločevini in se vrel za prstanec leve roke.

Stanko Žibert, TOZD stroji in deli — pri prenašanju cilindra od odlagalnega mesta na mesto montaže mu je cilindar zdrsnil in ga stisnil na sredinec leve roke.

Mihael Gostenčnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri menjavi vrat na custodis peči mu je med nameščanjem ročnega vitla zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval palec desne roke.

Viktor Mlačnik, TOZD priprava proizvodnje — pri razkladanju vložnega materiala s kamiona mu je na mokrem materialu zdrsnilo, pri čemer se je udaril v koleno desne noge.

Peter Zaponšek, TOZD energija — pri izdelavi lesene zagozde je z glavo udaril v vzvod, pri čemer je dobil poškodbe nad levim očesom.

Vlado Krivec, jeklovlek — pri spuščanju zaboja z električnim mostnim žerjavom, ga je žerjavna veriga stisnila za IV. in V. prst leve roke.

Dušan Pongrac, TOZD jeklolivarna — pri brušenju ulitka na stabilnem brusilnem stroju mu je ta zdrsnil iz rok, pri čemer si je ob vrteči se brusilni plošči obrusil palec leve roke.

Edvard Kolander, TOZD valjarna — pri odlaganju veza gredic s pomočjo električnega mostnega žerjava, ga je vez gredic stisnil za desno nogo.

Ivan Poberžnik II., TOZD jeklolivarna — pri nalaganju ulitkov na delovno mizo mu je eden zdrsnil z mize ter mu padel na levo nogo in mu poškodoval peti prst.

Jože Sorčan, TOZD valjarna — pri zlaganju valjanega materiala mu je palica zdrsnila in padla na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Jože Vidrih, TOZD jeklarna — pri vpihavanju kisika v elektro obločno peč je pričela žilindra teči v žilindrino korito, pri čemer je nastala manjša eksplozija ter ga je žilindra opekla po hrbtu.

Ivan Šrot, TOZD jeklarna — pri spuščanju po lestvi mu je spodrsnilo, pri čemer si je poškodoval desno nogo.

Jože Štruc, TOZD jeklolivarna — pri nabijanju form je dobil levo roko med stiskalno ploščo in okvir forme, pri čemer mu je močno poškodovalo zapestje.

Janko Ladinek, TOZD jeklarna — pri popravilu elektro obločne peči je zaradi porušitve vložka udaril skozi žleb peči plamen, ter ga opeknel po desni strani obraza.

Štefan Ros, TOZD valjarna — pri zapenjanju zaboja ga je žerjavna veriga stisnila za zapestje desne roke.

ANTON VILTUŽNIK

Dragi Tone!

Ko smo zvedeli za strašno vest, da si preminil, tovariš Tone, smo si dopovedovali, da to ni res. Vendar je bila kruta resnica.

Rodil si se v Podvelki leta 1934 na samotnem vrhu, odkoder si hodil v osnovno šolo. Že v rani mladosti si se zaposlil pri tamkajšnji gozdni upravi. Nato si služboval še pri raznih delovnih

organizacijah v bližini svojega rojstnega kraja. Ker pa si imel težnjo, da postaneš voznik cestnih vozil, si se leta 1959 zaposlil v železarni Ravne, najprej v mehanskih obratih kot voznik viličarja. Imel si težnjo in pogoje, da postaneš kvalificiran voznik motornih vozil, zato si leta 1962 opravil kvalifikacijo prometne stroke z ustrežno kategorijo. Po strokovni usposobljenosti, ki si si jo s svojim prizadevanjem pridobil, si upravljal v obratu transport z različnimi cestnimi vozili. Nazadnje si bil voznik tovornega avtomobila v notranjem prometu.

V železarni Ravne si bil leta 1969 desetletni jubilar delavca, drugo leto pa bi lahko bil že dvajsetletni jubilar. Slovo od človeka, ki je star šele 44 let, je težko, še posebej zato, ker bi še lahko živel in ustvarjal.

Nikoli nisi govoril o svojih težavah, tiho si opravljal svoje delo, samo tvoj obraz nam je dal vedeti, da te tarejo problemi, ki jim nisi bil kos.

V imenu tvojih nekdanjih sodelavcev se ti zahvaljujem za tvoje delo, iskreno sožalje izrekam tvoji družini in sorodnikom.

Slava tili!

MUZEJSKI EKSPONATI

V okviru dolgoročnega planiranja na temo »muzejski ekspoziti« je dala skupnost JPTT v prodajo 28. januarja serijo priložnostnih poštinih znamk s štirimi vrednostmi (1,50, 3,40, 4,90, in 10,00 dinarjev), na katerih so prikazani ekspoziti iz PTT muzeja v Beogradu.

Na prvi znamki je pismo pošte iz Bavanište (Vojvodina), poslano trgovski skupščini v Kubinu (Kovin) 21. junija 1869. Čeprav so se poštne znamke pričele uporabljati že leta 1850, je bilo to pismo oproščeno plačila poštne in ima kot takšno vse značilnosti pisma predfilatelistične dobe.

Poštni nabiralnik je motiv druge znamke te serije. Poštni nabiralnik kot sredstvo za oddajanje pisem se pojavi mnogo prej, kot je bila v promet uvedena poštna znamka. Pri nas se redno uporablja od sredine 19. stoletja.

Na tretji vrednosti te serije je prikazan indukcijski telefonski aparat sistema »ericson« iz leta 1900.

Motiv iz telefonije je prikazan na zadnji vrednosti te serije. Gre za prvi elektromagnetni telefonski aparat, ki ga je leta 1837 konstruiral Samuel Morse. Ta iznajdba je označila začetek javnega telefonskega prometa na svetu (1844) pri nas pa (1850).

Motive za to serijo je izdelala Olga Kovačič, umetnostna zgodovinarica in kustodinja PTT muzeja v Beogradu. Grafična realizacija je delo slikarja Dušana Lučiča po fotografijah Vladimira Popoviča.

V polah po 50 znamk so znamke natisnili v večbarvni heliografuravi v nizozemski tiskarni »Enschede en zonen«.

Istega dne, to je 28. I., je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarjev, oziroma ovitek prvega dne za 22,30 dinarjev.

f. u.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše matere **Marije Ošlovnik** se iskreno zahvaljujem sodelavcem priprave dela livarne in elektro obrata za darovana venca. Iskrena hvala pevskima zboroma Fužinar in Svoboda iz Dravograda za žalostinke ter vsem, ki so jo spremljali v tolikem številu na njeni zadnji poti.

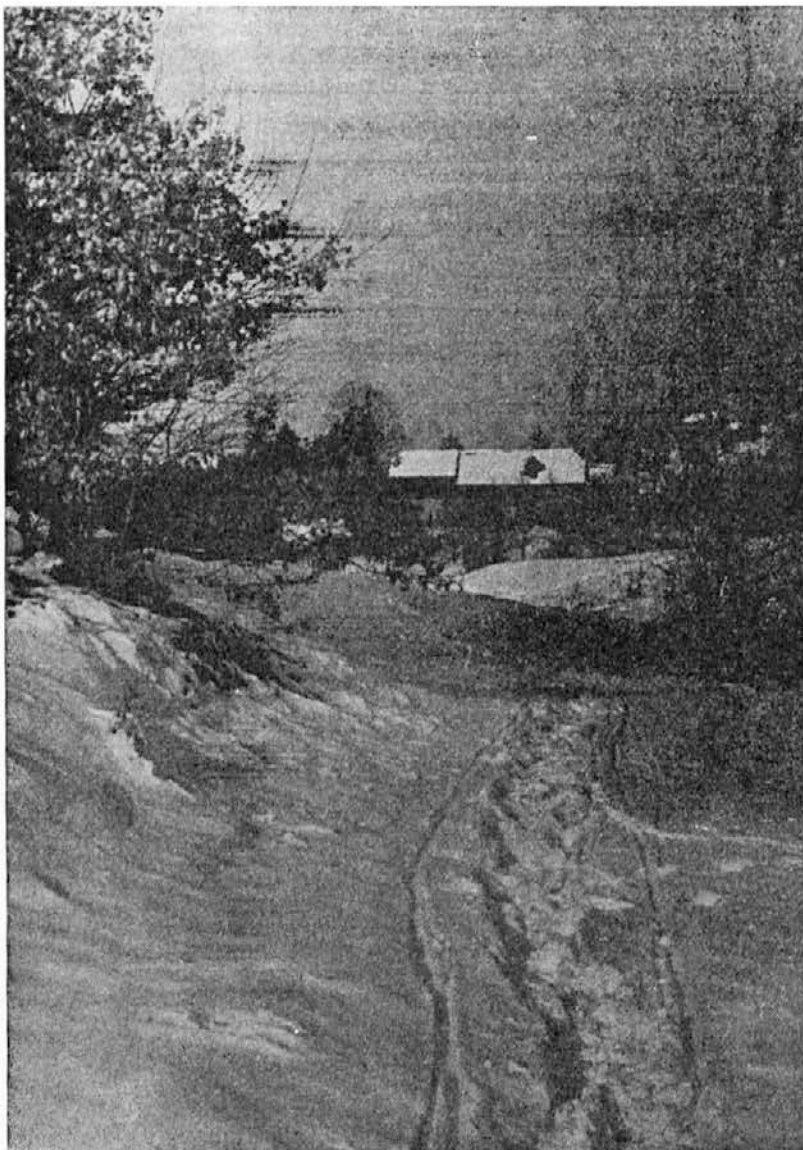
Zalujoči: hčerka Marija ter sinova Franc in Peter

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in dedija **Otona Gradišnika** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem in sosedom za darovano cvetje in vence.

Iskrena hvala gasilskemu društvu, godbi na pihala, govornikom za poslovilne besede in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena, sin in hčerki z družinami.

Hribovske kmetije

Gibanje zaposlenih v tovarni v času od 21. decembra 1977 do 20. januarja 1978

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Borovnik Kristina	28. 4. 1957	KV rezkalka	rezalno orodje	iz poklicne šole
2.	Cifer Slavko	21. 3. 1955	KV rezkalec	stroji in deli	iz JLA
3.	Ciglar Stefanija	19. 12. 1954	NK delavka	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
4.	Cegovnik Rajko	7. 1. 1959	SS metalurški tehnik	priprava proizvodnje	štipendist ŽR
5.	Čerpnjak Rudolf	23. 2. 1957	NK delavec	stroji in deli	iz JLA
6.	Čurč Jože	17. 1. 1957	KV elektromehanik	ETS	iz JLA
7.	Ferenc Alojzija	10. 3. 1960	KV rezkalka	rezalno orodje	iz poklicne šole
8.	Golob Zoran	7. 9. 1957	SS metalurški tehnik	valjarna	štipendist ŽR
9.	Gostenčnik Ana	14. 7. 1930	NK delavka	DS KSZ	iz druge delovne organizacije
10.	Hanc Vladimir	8. 7. 1956	SS metalurški tehnik	jeklovlek	iz JLA
11.	Herman Franc	17. 11. 1957	KV strojni kovač o. p.	raziskave in razvoj	iz JLA
12.	Karničnik Dušan	29. 1. 1955	SS kemijski tehnik	kontrola kakovosti	iz JLA
13.	Kerec Marjeta	28. 1. 1953	KV brusilka	rezalno orodje	iz poklicne šole
14.	Komerički Ivan II.	16. 3. 1955	SS strojni tehnik	priprava proizvodnje	iz JLA
15.	Kosl Danilo	28. 1. 1957	KV strugar	jeklolivarna	iz JLA
16.	Ledinek Ivan II.	22. 6. 1957	NK delavec	jeklolivarna	iz JLA
17.	Lenko Gorazd	14. 5. 1955	KV obratni električar	ETS	iz JLA
18.	Mithans Vito	5. 6. 1957	KV obratovni električar	ETS	iz JLA
19.	Naglič Viljem	1. 5. 1957	NK delavec	jeklarna	iz JLA
20.	Oder Darko	16. 11. 1957	KV strojni ključavničar	stroji in deli	iz JLA
21.	Oto Albert	17. 9. 1955	NK delavec	stroji in deli	iz JLA
22.	Oto Ivan	18. 2. 1956	SS metalurški tehnik	jeklarna	iz JLA
23.	Pavše Ljudevika	9. 3. 1953	SS gimnazija	družbeni standard	ponovna zaposlitev v ŽR
24.	Piko Franc II.	31. 10. 1957	KV strojni ključavničar	SGV	iz JLA
25.	Pirnat Branko	1. 9. 1957	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
26.	Pšeničnik Anton	9. 1. 1957	NK delavec	SGV	iz JLA
27.	Pušnik Emil	17. 11. 1957	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
28.	Ring Anton	5. 12. 1932	NK delavec	priprava proizvodnje	prva zaposlitev
29.	Sekavčnik Marjan	10. 2. 1957	KV strojni kovač	pnevmatični stroji	iz JLA
30.	Smagej Franc	27. 10. 1957	KV strojni kovač o. p.	kovačnica	iz JLA
31.	Strmšek Ana	12. 7. 1959	NK delavka	družbeni standard	iz druge delovne organizacije
32.	Zorman Franc	21. 10. 1957	KV orodjar	rezalno orodje	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Fajmut Milan	6. 11. 1958	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
2.	Ferlež Robert	23. 5. 1957	SS metalurški tehnik	raziskave in razvoj	v JLA
3.	Fužir Stefan	16. 12. 1959	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
4.	Gerold Silvo	16. 12. 1959	KV strojni kovač o. p.	kovačnica	v JLA
5.	Godec Stanko II.	5. 3. 1959	NK delavec	ETS	v JLA
6.	Horvat Justina	22. 5. 1936	NS	DS KSZ	invalidska upokojitev
7.	Kališnik Jože	19. 3. 1958	KV obratni električar	ETS	v JLA
8.	Kastivnik Danilo	8. 5. 1958	SS metalurški tehnik	jeklarna	v JLA
9.	Kolman Zdenka	16. 9. 1958	NK delavka	stroji in deli	dana odpoved
10.	Kraker Branko	29. 7. 1959	KV strojni ključavničar	energija	v JLA
11.	Kralj Tomislav	19. 12. 1952	KV strugar	rezalno orodje	dana odpoved
12.	Krauberger Leopold	24. 12. 1958	KV žarilec o. p.	valjarna	v JLA
13.	Metulj Peter III.	11. 1. 1959	NK delavec	transport	v JLA
14.	Mlinar Franc II.	14. 2. 1958	KV strojni ključavničar	valjarna	v JLA
15.	Mravljak Jože I.	10. 3. 1934	NK delavec	livarna	invalidska upokojitev
16.	Novak Rajnhilda	12. 7. 1942	SS ekonomski tehnik	komerciala	dana odpoved
17.	Petrič Mirko	11. 4. 1923	KV delavec	rezalno orodje	umrl
18.	Potočnik Alojz V.	27. 5. 1957	KV RTV mehanik	ETS	v JLA
19.	Prikeržnik Jože II.	21. 2. 1958	KV strojni ključavničar	SGV	v JLA
20.	Proje Bojan	30. 7. 1959	KV strojni ključavničar	SGV	v JLA
21.	Prohart Peter	25. 1. 1948	NK delavec	valjarna	dana odpoved
22.	Rojko Danilo	17. 2. 1958	KV strojni ključavničar	SGV	v JLA
23.	Rozman Alojz	19. 6. 1953	VS dipl. inž. metalurgije	raziskave in razvoj	v JLA
24.	Rožej Franc V.	3. 3. 1958	KV strojni ključavničar	pnevmatični stroji	v JLA
25.	Rožič Viljem	11. 12. 1955	KV valjavec o. p.	kontrola kakovosti	v JLA
26.	Svetina Alojz II.	9. 8. 1958	NK delavec	jeklolivarna	v JLA
27.	Šardi Stanislav	11. 5. 1954	KV šofer	transport	dana odpoved
28.	Špegu Marjan	4. 12. 1957	NK delavec	SGV	v JLA
29.	Suler Silvo	18. 9. 1958	SS metalurški tehnik	jeklolivarna	v JLA
30.	Tasič Milivoj	18. 6. 1958	KV rezkalec	stroji in deli	v JLA
31.	Tomis Marjan	30. 11. 1959	KV valjavec o. p.	valjarna	samovoljna zapustitev dela
32.	Verčko Jože	24. 2. 1957	SS metalurški tehnik	SGV	v JLA
33.	Vezonik Peter	12. 4. 1912	NK delavec	jeklarna	starostna upokojitev
34.	Vožič Darko	1. 8. 1957	NK delavec	jeklolivarna	po sklepu DS jeklolivarne
35.	Vrance Darko	1. 11. 1958	KV strojni ključavničar	industrijski noži	v JLA
36.	Zunko Zlatko	6. 3. 1957	SS gimnazija	jeklolivarna	v JLA

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	1 — KV strugar	Izgubili lastnost delavca	1 — KV delavec
4 — SS metalurški tehniki	2 — KV obratovna električarja	1 — VS dipl. inž. metalurgije	1 — KV RTV mehanik
1 — SS strojni tehnik	3 — KV strojni ključavničarji	4 — SS metalurški tehniki	1 — KV šofer
1 — SS gimnazija	1 — KV orodjar	1 — SS ekonomski tehnik	1 — KV žarilec o. p.
1 — SS kemijski tehnik	1 — KV strojni kovač	1 — SS gimnazija	2 — KV kovača o. p.
3 — KV rezkalci	2 — KV strojna kovača o. p.	7 — KV strojnih ključavničarjev	3 — KV valjavci o. p.
1 — KV elektromehanik	1 — KV valjavec o. p.	1 — KV strugar	1 — NS
1 — KV brusilec	9 — NK delavcev	1 — KV obratovni električar	9 — NK delavcev
	32	1 — KV rezkalec	36

NAŠA UPOKOJENCA

Justina Horvat, roj. 22. maja 1936, zaposlena v železarni od 16. novembra 1964 dalje, nazadnje v DS KSZ kot evidentičarka žigosnih kartic. Inval. upokojena 31. decembra 1977

Jože Mravljak, roj. 10. marca 1934, zaposlen v železarni od 15. septembra 1959 v TOZD jeklo-livarne kot ključavničar. Inval. upokojen 31. decembra 1977

PRIVILEGIJI

Res, govoril sem, da samo tisti s privilegiji kam pridejo, da samo oni lahko dosega neprivilegiranim skoraj nedostopne in neslutene uspehe, čeprav niti malo nisem pomislil, da bi takšno besedičenje med prijatelji lahko obrodilo nezaželene in neprijetne posledice.

Sedeli smo s tovariši v poprečnem lokalu ob kavici in se pogovarjali o vseh mogočih stvareh, tudi o Jožetu, ki ima močno mrežo zvez in poznanstev in torej tudi privilegijev. Iz sleherne zagate ga sorodniki in prijatelji spretno izvlečejo, trudijo pa se tudi, kadar mu je treba izpolniti bolj obrestne želje.

Ker je Jože slučajno iz naše organizacije in ker sem pri pogovoru sodeloval, so me kmalu poklicali pred posebno sestavljen organ, pred katerim sem bil dolžan zagovarjati svoje pokvarjene misli in izjave, vsaj tiste, ki so v zvezi s privilegiji. Ko so me ugodoma poučili o našem sistemu, medsebojnih odnosih, mi razložili,

da sem s svojimi izjavami poskušal negirati pridobitve revolucij, da je s takšnim načinom moč rušiti trdne temelje in da noben državljan nima pravice tega počenjati, me je predsednik organa vprašal:

»Tovariš, kaj vas je privedlo do tega, da kot član naše organizacije dajete izjave, ki nam lahko škodujejo?«

»Pa, govoril sem o omenjenih stvareh, samo zdi se mi, da nisem ničesar potvoril, da sem povedal le tisto, v kar sem prepričan in prepričan sem, da vsi moji prijatelji s privilegiji dosega več. Popolnoma jasno mi je, da prijatelji nimajo zaradi pridnosti boljših OD, da so višje na lestvici za dodelitev stanovanja, ali pa ga že imajo, da za vsakim njihovim prestopkom nekdo stoji, ki jim omili grehe, da so vsestransko boljši od mene samo zaradi tega, ker so iznajdljivi, ker tudi del prostega časa prebijejo z nadrejenimi in tistimi, ki jim v življenju lahko veliko pomagajo,« sem odvrnil.

Tovariš direktor, ki je na seji bil prisoten, je rahlo vzkipel ter zahteval strogo obravnavanje mojih prestopkov v skladu z nekaterimi členi iz samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih, nakar je predsedujoči vprašal, če še kdo želi besedo.

Javil se je sekretar z globokomno ugotovitvijo.

»Tovariši, mislim da danes izpostavljeni problem sodi izključno v področje dela naše osnovne organizacije, zato predlagam, da primer prepustimo njej, ki ga bo na naslednji seji obravnavala in tudi poskusila rešiti,« je dejal.

Vsi so bili enotni, da je takšna pot pravilna in me s tem sklepom tudi odslovili s seje.

Naslednjega dne je v moji pisarni zazvonil telefon. Na razgovor v dvoje me je povabil sam sekretar in v nekaj minutah sem že sedel v globokem fotelju in čakal na besedni dvoboj.

»Poslušaj, tovariš, mislim, da so ti včeraj na seji dovolj jasno povedali, zaradi česa moraš kontrolirati svoje izjave. Sicer pa menda tako veš, da tisti, ki večno nergajo in kritizirajo, bore malo

dobrega storijo. Prepričati se moraš, da v našem eksperimentalnem sistemu ni vse idealno, kljub temu pa odmisli idejo o privilegijih, saj jih vendar v naši družbi ne sme in ne more biti. In kot zadnje, kar sem ti hotel povedati, dragi nečak — zavedaj se, da te vedno ne bom mogel izvleči in bodi že zaradi tega malo bolj previden!« je končal.

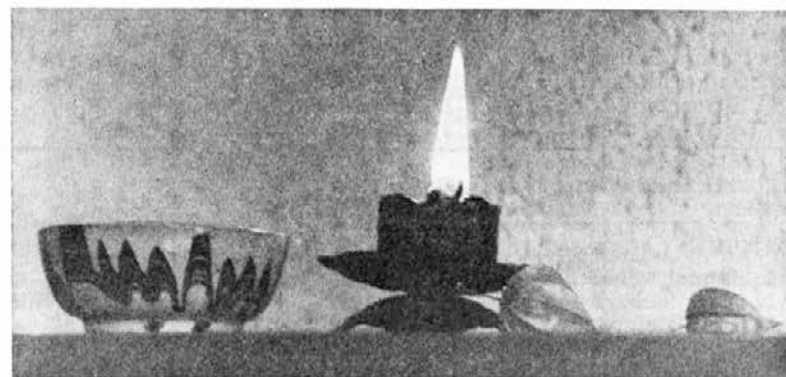
Sedaj so me prepričali, da edino s pridnim in poštenim delom lahko daleč prideš — na privilegije sem pa že popolnoma pozabili.

Stane Bodner

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem aktivu članov ZB NOV Železarne Ravne za vso skrb in pozornost, ki mi jo je izkazal v času mojega delovanja v tovarni. Obenem želim aktivu pri njegovem nadaljnjem delu mnogo uspehov.

Stanko Podojsteršek

Uporabno in dekorativno

STROŠKI INFORMATIVNEGA FUŽINARJA V LETU 1977

Po 41. členu zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS 1973 št. 7) objavljamo podatke o stroških Informativnega fužinarja v letu 1977.

Lansko leto je izšlo 24 števil in 7 prilog. Naklada je bila stalna, 5.500 izvodov.

Stroški za tisk in poštno	862.191,00 din
honorarji	118.808,30 din
Skupaj:	980.999,30 din

O PROMETNIH NESREČAH

Na evropskih cestah se vsako leto poprečno smrtno ponesreči 100.000 ljudi. Okoli 2 milijona pa je ranjenih. V ZDA je bilo leta 1976 44.807 mrtvih na cestah. Po podatkih »INF« PLEASE ALAMANAC »NEW YORK« 1977, pride v posameznih državah na 100.000 motornih vozil naslednje število mrtvih:

Jugoslavija	260
Irska	100
Avstrija	89
Belgija	74
ZRN	72
Finska	65

Najnižje so: Japonska (12), Velika Britanija (13), Švedska in Španija (po 15) in Italija (18).

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka Filipa Slaniča se zahvaljujemo vsem njegovim bivšim sodelavcem železarne Ravne, godbi ravnskih železarjev in drugim, ki so nam izražali sožalje in ga pospremili na zadnji poti.

Žena Marija in hčerka Ela z družino.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, F. Rotar, propagandna služba, kadrovska služba in služba za informiranje.

Delovni nered